

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

**آب
در آئینه
مطبوعات و سایت‌های خبری
مرداد ۱۳۹۹
(۳۳)
تهیه‌کننده:
صادق حبیبی**

تاریخ انتشار:

شهریور ۱۳۹۹

بسمه تعالی

آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۳۳)

مرداد ۱۳۹۹

فهرست برگه

آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۳۳) مرداد ۱۳۹۹/ تهیه‌کننده: صادق حبیبی. - تهران: وزارت جهاد کشاورزی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، ۱۳۹۹.
۱۸۶ ص: جدول، نمودار (رنگی).
نمایه‌ها:
آب / آبخیزداری / باران / خشکسالی / سیل / سد / کشاورزی / منابع طبیعی /

مشخصات:

عنوان: آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری (۳۳) مرداد ۱۳۹۹

تهیه‌کننده: صادق حبیبی

ناظر فنی: مجتبی پالوج

سال / شماره انتشار: ۱۶-۱۳۹۹-PR

نشانی: تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰

نمبر: ۸۸۹۶۶۶۰

با کمال سپاس، این مؤسسه پذیرای کلیه نظرات، پیشنهادات و انتقادات ارزشمند خوانندگان این اثر می‌باشد.

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

<http://www.agri-peri.ac.ir>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش‌گفتار:

آب مایه حیات است و به گفته خداوند:

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

و هر چیزی را از آب زنده کردیم.

مجموعه حاضر سی و سومین شماره از سلسله گزارشات آب در آئینه مطبوعات و سایت‌های خبری می‌باشد که بر آن است با پایش در این خصوص ضمن بررسی اخبار جراید و روزنامه‌ها و سایت‌ها فقط آنچه که در قالب ارایه اخبار، آمار، مقالات و مصاحبه‌های مسئولین و کارشناسان مرتبط با آب در دستگاه‌های مختلف دولتی و موسسات علمی و دانشگاهی و سازمان‌های خصوصی مردم نهاد صورت گرفته و در خبرگزاری‌ها و نشریات به صورت روزانه و هفتگی چاپ گردیده است را در اختیار کارشناسان و محققین قرار داده تا نمایی کلی از وضعیت موجود و مشکلات و کمبودها در بخش آب و منابع طبیعی را نشان دهد. هر چند صحت و سقم اطلاعات به منابع ارائه دهنده و انتشار دهنده بر می‌گردد. ولیکن با فرض صحت اطلاعات و انحراف اندک تلاش شده است تا مجموعه‌ای تنظیم شود که صرف نظر از درستی اخبار و اطلاعات آن، بیانگر اهمیت و حساسیت جامعه نسبت به مقوله منابع و مصارف آب باشد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
تابستان ۱۳۹۹.....	۱
مرداد ۱۳۹۹.....	۲
❖ شناسایی راهکارهای سازگاری با تغییر اقلیم در حوضه دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱.....	۳
❖ تالاب نمکزار کجی نهبندان خشک شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱.....	۴
❖ استاندار آذربایجان غربی در گفت و گو با ایرنا: شبکه‌های آبیاری چهار سد آذربایجان غربی امسال به بهره‌برداری می‌رسد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱.....	۶
❖ کاهش ۲۷ درصدی بارش در حوضه آبریز ارومیه - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۲.....	۸
❖ رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان: تعیین تکلیف اختصاص آب به فاز دوم طرح ۵۵۰ هزار هکتاری خوزستان با وزارت نیرو است - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۳.....	۱۰
❖ ورود سازمان بازرسی به برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴.....	۱۳
❖ توسعه آبخیزداری در کشور به شرط حل تعارض منافع بازیگران آب - خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴.....	۱۵
❖ رئیس سازمان بازرسی کل کشور: بستر رودخانه‌ها جزو منابع و اموال ملی است - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴.....	۲۳
❖ پروژه انتقال آب خلیج فارس به نواحی مرکزی به همت مسئولان و بخش خصوصی اجرایی شد؛ سرمایه‌گذاری ۶۰ هزار میلیارد ریالی برای انتقال آب خلیج فارس - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۵.....	۲۶
❖ راهکارهایی برای عبور از بحران آب؛ الگوهای مدیریت آب؛ از کالیفرنیا تا سرزمین اژدها - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۵.....	۳۲
❖ کاهش هشت درصدی بارش‌ها تا پنجم مردادماه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۶.....	۳۷
❖ خلأ قانون مدون و جامع درباره آبخیزداری/ از حق و حقوق آبخیزنشینان نباید غافل شد خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۷.....	۳۹
❖ سد امیر کبیر را بشناسید - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۷.....	۴۲
❖ کاهش ۱۶ درصدی بارش در حوضه آبریز خزر - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۹.....	۴۳

- ❖ با اقدامات دولت تدبیر و امید صورت گرفت؛ افزایش ۵۰ درصدی مساحت دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۰ ۴۵
- ❖ فناوری تخلیه پساب صفر؛ راهکاری در مدیریت پساب شور - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲ ۶۶
- ❖ حجم آب دریاچه ارومیه ۸ برابر شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲ ۷۱
- ❖ افق روشن تالاب‌ها در سایه تدبیر دولت - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲ ۷۳
- ❖ طنین مهاجرت در شرق کشور؛ بی‌آبی، یک-هزار و ۸۰۰ آبادی را خالی از سکنه کرد - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۳ ۷۹
- ❖ سالانه یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب رواناب سطحی در استان اصفهان هدر می‌رود؛ مهار رواناب‌ها راهکاری برای گذر از بحران کم‌آبی - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۴ ۸۱
- ❖ ۸ راهکار آبخیزداری برای رفع مشکل بی‌آبی غیزانیه - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۴ ۸۶
- ❖ معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی خبر داد: اختصاص ۱۰۰ میلیون یورو از صندوق توسعه ملی به توسعه سامانه‌های نوین آبیاری در سال ۹۹/سرمايه‌گذاري ۱۲ میلیارد دلاری در زمینه طرح‌های آبیاری طی ۷ سال - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵ ۸۸
- ❖ اردکانیان: وزارت نیرو در تامین حقابه تالاب‌ها جدی است - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵ ۹۰
- ❖ وزیر نیرو: لایحه جدید قانون جامع آب تدوین می‌شود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵ ۹۲
- ❖ سه گانه تالاب گاوخونی، آب و کشاورزی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۸ ۹۴
- ❖ رییس کمیته محیط‌زیست یونسکو: ذخیره هزار ساله منابع آبی را در ۵ دهه گذشته مصرف کرده‌ایم - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۹ ۹۹
- ❖ کاهش ۱۳۰ سانتی تراز آب «خزر» - سایت خبری خبر فوری مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۰ ۱۰۲
- ❖ تصویر وحشتناک مرگ در تالاب شادگان - خبرگزاری اقتصاد نیوز مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۰۴
- ❖ خزر، فرصتی برای برون رفت کشور از خشکسالی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۰۶
- ❖ کاهش ۷ درصدی بارش‌ها نسبت به سال آبی گذشته - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۱۴
- ❖ کاهش ۴ سانتیمتری آب دریای خزر در سال جاری - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۱۵
- ❖ خزر؛ گنجینه سلامتی انسان‌ها و آبزیان/ به مناسبت روز ملی دریای خزر - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۱۹
- ❖ اصفهان، امیدوار به نقشه راه مدیریت حوضه زاینده‌رود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۲۳
- ❖ فینسک؛ سدی که باید بشکند! - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ ۱۳۰
- ❖ خزر نیازمند تغییر باورها - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۲ ۱۳۳
- ❖ ۷۶ درصد از تعهدات سفرهای هیات دولت در حوزه آب کرمان محقق شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۲ ۱۳۸

- ❖ با افتتاح‌های رییس جمهوری محقق شد: سبز شدن نوار مرزی غرب کشور پس از ۸۱ سال - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۳ ۱۴۰
- ❖ کاهش ذخایر آب در تهران/رشد مصرف از بارش‌ها سبقت گرفت - خبرگزاری مهر مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۵ ۱۴۴
- ❖ شناسایی موانع اجتماعی احیای منابع زیرزمینی آب - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۵ ۱۴۸
- ❖ آینده آبی خوبی در انتظار شرق هرمزگان است/ بهره‌برداری از ۹ پروژه آبرسانی - خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۶ ۱۵۱
- ❖ کاهش ۴ سانتی‌متری تراز اکولوژیک دریاچه ارومیه - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۷ ۱۵۴
- ❖ سالانه بیش از ۳٫۶ میلیارد مترمکعب آب از چاه‌های اصفهان برداشت می‌شود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۷ ۱۵۶
- ❖ استاد دانشگاه آزاد اصفهان: جریان دائمی تنها نقشه راه زاینده‌رود است - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۸ ۱۵۸
- ❖ ۱۳ میلیون هکتار از اراضی کشور کانون فرسایش بادی است؛ افزایش ۳۰ درصدی مناطق بیابانی کشور - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹ ۱۶۰
- ❖ کاهش ۹۰ درصدی گرد و غبار نمکی دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا ۱۳۹۹/۰۵/۲۹ ۱۶۴
- ❖ آب‌آورد ۱۲۵ میلیون مترمکعبی تصفیه‌خانه تبریز برای دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹ ۱۶۷
- ❖ تحقق برنامه‌های دولت در لایروبی آب‌بندان‌های مازندران - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹ ۱۷۱
- ❖ حمایت فائو از ایران در راستای تقویت نظام‌های ملی پایش و هشدار زودهنگام خشکسالی کشاورزی؛ کارگاه فائو برای متخصصان ایرانی جهت ایجاد سامانه کشوری شاخص تنش کشاورزی - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۲۹/۰۵ ۱۷۵

تابستان

۱۳۹۹

مرداد

۱۳۹۹

شناسایی راهکارهای سازگاری با تغییر اقلیم در حوضه دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا

مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱

تهران - ایرنا - مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران از همکاری این طرح و دفاتر تخصصی سازمان محیط زیست و وزارت نیرو در راستای ارتقای همکاری‌های بین بخشی برای شناسایی و اجرایی کردن اقداماتی برای سازگاری و کاهش اثرات ناشی از تغییرات اقلیم در حوضه دریاچه ارومیه خبر داد.

به گزارش روز چهارشنبه پایگاه اطلاع رسانی سازمان حفاظت محیط زیست، علی ارواحی ضمن اشاره به لزوم سازگاری جوامع با مشکلات و شرایط نامساعد ناشی از تغییرات اقلیمی، به موضوع تغییرات اقلیمی به عنوان یکی از مسائل به روز و قابل توجه از دیدگاه مدیریت منابع طبیعی و حفظ سرمایه‌های انسانی و مالی اشاره کرد.

وی افزود: طرح حفاظت از تالاب‌های ایران در نظر دارد با همکاری‌های مستمر با نهادهای دست اندرکار برنامه سازگاری با تغییر اقلیم در حوضه آبریز دریاچه ارومیه را تهیه و عملیاتی کند.

مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران در ادامه از برگزاری نشستی مشترک با دفاتر تخصصی سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت نیرو به منظور برنامه‌ریزی انجام مطالعه و تهیه برنامه تغییر اقلیم و تبیین سازوکارهای اجرای آن خبر داد.

ارواحی افزود: تغییر اقلیم در کنار بهره‌برداری ناپایدار از منابع آبی، تأثیرات قابل توجهی را طی سال‌های گذشته بر تراز آبی دریاچه ارومیه گذاشته که همچنان شاهد اثرات اقتصادی - اجتماعی و زیست محیطی آن هستیم. از مجموعه این اثرات می‌توان به از دست رفتن تنوع زیستی، خشکسالی، بیکاری و مهاجرت اشاره کرد.

وی گفت: بر همین اساس، نیاز است راهکارهای سازگاری و کاهش اثرات تغییر اقلیم با هدف حفظ شرایط موجود و تسریع روند بهبود احیای دریاچه ارومیه شناسایی و اجرایی شود.

تالاب نمکزار کجی نهبندان خشک شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱

بیرجند - ایرنا - مدیر حفاظت محیط زیست نهبندان گفت: تالاب کجی نمکزار نهبندان به دلیل گرمای بی سابقه و طوفان‌های شدید از ۱۵ خردادماه سال جاری خشک شده است.

امیر کوهستانی روز چهارشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا افزود: البته امسال با توجه به بارندگی‌های مناسب در فصل بهار این تالاب نسبت به سال‌های گذشته حدود ۴۵ روز دیرتر خشک شد.

وی با اشاره به فصلی بودن تالاب کجی نهبندان گفت: تالاب کجی نمکزار نهبندان یک تالاب نمکی و فصلی است و معمولاً اواسط پاییز تا اواسط بهار آبیگری می‌شود که مهمترین منبع تامین کننده آب تالاب کجی ریزش باران و جاری شدن سیلاب‌های حوزه آبریز نهبندان و چشمه‌های کرانه تالاب است.

کوهستانی عنوان کرد: اگرچه گرمای هوا هر ساله در تابستان تالاب را می‌خشکاند اما برداشت‌های بی‌رویه، چرای دام و طوفان روند خشک شدن تالاب را تسریع می‌کند.

اجرای طرح حفاظت از تالاب کجی نهبندان

وی گفت: طرح حفاظت از تالاب کجی نهبندان و مقابله با پدیده گرد و غبار در پناهگاه این تالاب با اعتبار ۳۰۰ میلیون تومان در دست اجراست.

مدیر حفاظت محیط زیست نهبندان افزود: در این طرح فنس کشی سایت گردشگری، قرق و حفاظت ۲۲ هزار هکتار از محدوده تالاب و آموزش جوامع محلی در راستای حفاظت از تالاب و جلوگیری از خسارت انجام می‌شود.

کوهستانی بیان کرد: سال گذشته برای جلوگیری از خسارت پدیده گرد و غبار، ۱۰۰ هکتار نهال کاری در محدوده و اطراف تالاب انجام شد.

وی اظهار داشت: در سال جاری برای جلوگیری از خسارت دام ۲۲ هکتار محدوده تالاب کجی قرق شده و قرق‌بانان محلی از هرگونه چرای غیرمجاز دام و بوته‌کشی در این محدوده را به محیط زیست شهرستان گزارش می‌دهند.

کوهستانی مشارکت جوامع محلی را بهترین راهکار برای حفاظت از محیط زیست و تالاب کجی نمکزار نه‌بندان دانست و افزود: در این راستا در روستاهای اطراف تالاب کلاس‌های آموزشی به صورت مستمر در راستای اهمیت تالاب و حفاظت از آن برگزار می‌کنیم.

وی اظهار داشت: با آموزش جوامع محلی و تغییر در شیوه معیشت و زندگی آنها با توجه به شرایط اقلیمی و محیط زیستی می‌توان گام بلندی در راستای حفظ و احیای این تالاب برداشت.

مدیر حفاظت محیط زیست نه‌بندان اضافه کرد: جوامع محلی می‌توانند با بهره‌کشی کمتر از منابع طبیعی، از تخریب مراتع و فرسایش خاک جلوگیری کنند تا این سرمایه زیست محیطی و خدادادی به نسل‌های آینده منتقل شود.

تالاب کجی نمکزار در ادوار دور یکی از تالاب‌های دایمی ایران بوده است و پرندگان مهاجر در تمام فصول در این منطقه حضور داشته‌اند اما با گذر زمان و خشکسالی‌های به وجود آمده این تالاب به صورت فصلی آبگیری می‌شود.

پناهگاه حیات وحش تالاب کجی نمکزار با ۲۲ هزار هکتار شامل تالاب و محدوده جنگلی است که در ۷۵ کیلومتری شهر نه‌بندان و در حاشیه جاده ارتباطی بیرجند - زاهدان قرار دارد.

گزن و تاغ نیز از گیاهان این تالاب است و زاغ بور، هوبره، عقاب طلایی، پرستو، کبک و کلاغ سیاه نیز از پرندگان بومی و روباه، خرگوش، پامسواکی کوچک و موش خانگی هم از پستانداران موجود در تالاب کجی نمکزار شهرستان نه‌بندان محسوب می‌شود.

نه‌بندان مرکز این شهرستان در ۲۰۰ کیلومتری جنوب بیرجند مرکز خراسان جنوبی قرار دارد.

استاندار آذربایجان غربی در گفت و گو با ایرنا: شبکه‌های آبیاری چهار سد آذربایجان غربی امسال به بهره‌برداری می‌رسد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱

استان‌ها- ایرنا- استاندار آذربایجان غربی از پیشرفت فیزیکی ۹۰ درصدی شبکه‌گذاری فرعی و اصلی چهار سد «کرم‌آباد»، «چاپاره»، «پیرانشهر» و «تکاب» خبر داد و گفت: برنامه داریم در صورت تامین اعتبار، طرح‌های آبرسانی به زمین‌های کشاورزی پایین دست سدها امسال به بهره‌برداری برسند.

«محمد مهدی شهریاری» روز چهارشنبه در حاشیه بازدید از خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) اظهار داشت: سد کرم‌آباد سال گذشته به بهره‌برداری رسید که شبکه‌گذاری اصلی و فرعی حدود ۲۰ هزار هکتار از زمین‌های پایین دست در حال انجام است.

وی از اجرای طرح‌های شبکه‌گذاری آبرسانی در چهار هزار هکتار از اراضی سد چاپاره، ۱۲ هزار هکتار در پیرانشهر و پایین دست سد تکاب خبر داد و گفت: استان آذربایجان غربی به عنوان دومین استان پرآب کشور که از آن به عنوان انبار آب ایران هم یاد می‌شود توان تامین آب کشاورزی و آب دریاچه ارومیه را دارد.

شهریاری اظهار داشت: این استان در سال ۱۳۹۷ بارندگی خوبی را شاهد بود و هرچند در سال گذشته کاهش ۲۵ درصدی بارش‌ها را تجربه کرد و متوسط بارندگی آن به ۳۶۰ میلیمتر رسید اما به دلیل برف‌آب خوبی که داشت، با مشکلی در تامین آب روبرو نشد.

نماینده عالی دولت در استان آذربایجان غربی یادآور شد: این استان یک میلیون هکتار زمین کشاورزی دارد که ۴۰۰ هزار هکتار آن تحت کشت آبی و بقیه دیم است.

وی افزود: در ۳۰ سال گذشته گسترش زمین‌های کشاورزی و آبیاری آن به صورت غیرعلمی سبب خشک شدن دریاچه ارومیه شد.

شهریاری اظهار داشت: اکنون حدود هفت میلیارد مترمکعب آب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود

که این رقم باید بین ۱ تا ۲ میلیارد مترمکعب باشد.

وی افزود: در صورتی که مصرف آب کشاورزی بهینه شود، برای احیای دریاچه ارومیه و اینکه به تراز اکولوژیک برسد، بسیار مفید است.

استاندار آذربایجان غربی اظهار داشت: پس از خشک شدن دریاچه ارومیه و تشکیل ستاد احیای آن، محدودیت‌هایی برای حقابه کشاورزی اعمال و پروژه‌های سدسازی در دریاچه ارومیه متوقف شد و حتی محدودیت‌هایی نیز در توسعه بخش کشاورزی، تخصیص آب کشاورزی و گلخانه‌ها اعمال شد.

وی افزود: در این میان حتی برخی پروژه‌هایی که بالای ۵۰ درصد پیشرفت داشتند، رها شدند زیرا ستاد احیا معتقد بود سدها سبب می‌شوند که حقابه دریاچه واریز نشود و از این رو پیمانکاران رها شدند که مشکلات حقوقی هم به بار آورد.

شهریاری اظهار داشت: خوشبختانه با بارندگی‌های خوبی که در سال ۹۷ داشتیم، این فکر مجدداً احیا شد که پروژه‌های سدسازی بتواند جلوی سیلاب‌ها را بگیرد و آب ذخیره کند.

نماینده عالی دولت در استان آذربایجان غربی اضافه کرد: امسال کار ستاد احیای دریاچه ارومیه پایان می‌پذیرد و درخواست‌های زیادی درباره بهینه‌سازی مصرف آب در بخش کشاورزی داریم که در پی اجرای آن هستیم.

وی گفت: البته دولت اقدام‌های بسیار بزرگی در زمینه آبیاری نوین در استان آذربایجان غربی انجام داده است و تاکنون ۶۰ هزار هکتار از مزارع استان تحت پوشش شبکه‌گذاری اصلی و فرعی قرار گرفته‌اند.

وی افزود: اگر برنامه‌ریزی کنیم هم می‌توانیم از آب برای بخش کشاورزی استفاده کنیم و هم حقابه دریاچه ارومیه را تامین کنیم.

استاندار آذربایجان غربی همچنین گفت که تونل سد کانی سبب به طول ۳۶ کیلومتر و با صرف ۹ هزار میلیارد تومان اعتبار در مراحل پایانی است که با افتتاح آن سالانه ۶۰۰ میلیون مترمکعبانه آب به دریاچه ارومیه واریز می‌شود.

کاهش ۲۷ درصدی بارش در حوضه آبریز ارومیه - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۲

خبرگزاری میزان- حوضه آبریز دریاچه ارومیه از ابتدای سال آبی با ۳۵۷,۹ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته کاهش ۲۷ درصدی داشته است.

خبرگزاری میزان - آخرین وضعیت بارش‌ها در سال آبی جدید نشان می‌دهد که از ابتدای سال آبی تا ۳۱ تیر ۹۹ ارتفاع بارش‌ها در کل کشور به ۳۰۹,۳ میلیمتر رسیده است.

این در حالی است که در مدت مشابه سال قبل بالغ بر ۳۳۶,۹ میلیمتر بارش در حوضه‌های آبریز اصلی به ثبت رسیده که کاهش ۸ درصدی را نشان می‌دهد، اما نسبت به درازمدت ۵۱ ساله با رشد ۲۸ درصدی روبرو بوده است.

کاهش ۱۷ درصدی بارش در حوضه آبریز خزر

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در حوضه آبریز خزر ارتفاع بارش‌ها به ۴۴۷,۴ میلیمتر رسیده که نسبت به بارش‌های سال گذشته با کاهش ۱۷ درصدی و نسبت به درازمدت افزایش ۱۵ درصدی داشته است.

در این بین حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان با ۴۴۲,۱ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با کاهش ۱۷ درصدی و نسبت به درازمدت افزایش ۲۲ درصدی داشته است.

حوضه آبریز دریاچه ارومیه از ابتدای سال آبی با ۳۵۷,۹ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته کاهش ۲۷ درصدی و نسبت به درازمدت رشد ۶ درصدی را به ثبت رسانده است.

حوضه فلات مرکزی در مدت مورد بررسی با ۲۳۰,۱ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با افزایش ۸ درصدی و نسبت به درازمدت ۵۱ ساله با افزایش ۴۳ درصدی روبرو بوده است.

رشد ۴۱ درصدی بارش در حوضه مرزی شرق

حوضه مرزی شرق نیز با ۱۴۷ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته رشد ۲۳ درصدی و نسبت به دراز مدت رشد ۴۰ درصدی را به ثبت رسانده است.

گفتنی است؛ حوضه آبریز قره قوم نیز از ابتدای سال آبی جاری با ۲۸۹٫۴ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با کاهش ۷ درصدی و نسبت به دراز مدت افزایش ۳۲ درصدی را به ثبت رسانده است.

جدول شماره (۱): وضعیت بارندگی تجمعی حوضه‌های آبریز درجه یک کشور از

اول مهر تا ساعت ۱۸:۳۰ روز ۳۱ تیر سال آبی ۹۹-۹۸

درصد اختلاف بارندگی سال آبی جاری با میانگین ۵۱ ساله			بارش تجمعی از ابتدای سال آبی تا کنون از اول مهر تا ۳۱ تیر (میلیمتر)				حوضه‌های اصلی (درجه یک)
			سال آبی گذشته	میانگین ۱۱ ساله *	میانگین ۵۱ ساله	سال آبی	
میانگین ۱۱ ساله *	میانگین ۵۱ ساله	سال آبی گذشته	میانگین ۱۱ ساله *	میانگین ۵۱ ساله	سال آبی	سال آبی	
۱۰	۱۵	-۱۷	۴۰۷٫۲	۳۸۹٫۱	۵۳۶٫۲	۴۴۷٫۴	دریای خزر
۳۹	۲۲	-۱۷	۳۱۷٫۲	۳۶۱	۵۳۳٫۱	۴۴۲٫۱	خلیج فارس و دریای عمان
۳	۶	-۲۷	۳۴۸٫۸	۳۳۷٫۱	۴۹۱	۳۵۷٫۹	دریاچه ارومیه
۵۶	۴۳	۸	۱۴۷٫۶	۱۶۱٫۴	۲۱۲٫۶	۲۳۰٫۱	فلات مرکزی
۶۶	۴۰	۲۳	۸۸٫۵	۱۰۴٫۹	۱۱۹٫۹	۱۴۷	مرزی شرق
۴۴	۳۲	-۷	۲۰۰٫۵	۲۲۰	۳۱۰٫۲	۲۸۹٫۴	قره‌قوم
۳۸	۲۸	-۸	۲۲۴	۲۴۱٫۷	۳۳۶٫۹	۳۰۹٫۳	کل کشور

رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان: تعیین تکلیف اختصاص آب به فاز دوم طرح ۵۵۰ هزار هکتاری خوزستان با وزارت نیرو است - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۳

رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان با بیان اینکه طرح ۵۵۰ هزار هکتاری هدیه مقام معظم رهبری به کشور و استان خوزستان است عنوان کرد: تعیین تکلیف اختصاص آب به فاز دوم این طرح با وزارت نیرو بوده و این تعیین تکلیف باید با برنامه‌های سازمان جهاد کشاورزی و روح کشاورزی در استان همخوانی داشته باشد.

تعیین تکلیف اختصاص آب به فاز دوم طرح ۵۵۰ هزار هکتاری خوزستان با وزارت نیرو است به گزارش خبرنگار ایانا در خوزستان: خداحرم امیری‌زاده رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان در جلسه‌ای با حضور علیرضا ورناصری نماینده شهرستان‌های مسجدسلیمان، اندیکا، لالی و هفتکل در مجلس و معاونان و مدیران این سازمان در اندیکا برگزار شد اظهار کرد: رسالت وجودی وزارت و سازمان جهاد کشاورزی خوزستان، پیگیری مسائل و رفع مشکلات بخش کشاورزی و بهره‌برداران استان است. وی با بیان اینکه باید با ارائه راهکار و خلاقیت در رفع مشکلات بهره‌برداران بکوشیم افزود: کار، پیشرفت و تولید ملاک ارزیابی مدیران جهاد کشاورزی در استان خواهد بود که بررسی و رصد کشت‌های تابستانه می‌تواند ملاک خوبی برای این ارزیابی باشد.

امیری‌زاده در ادامه ضمن اشاره به شرایط سخت کنونی کشور تصریح کرد: در حال حاضر با شرایط سختی مواجه هستیم، تحریم‌های ظالمانه و حداکثری از یک سو و شیوع بیماری کووید ۱۹ در کشور و استان از سوی دیگر، می‌طلبد تا از تمام پتانسیل و ظرفیت‌ها برای پشت سر گذاشتن این شرایط سخت استفاده کنیم.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان با بیان اینکه طرح ۵۵۰ هزار هکتاری هدیه مقام معظم رهبری به کشور و استان خوزستان است عنوان کرد: تعیین تکلیف اختصاص آب به فاز دوم این طرح با وزارت نیرو بوده و این تعیین تکلیف باید با برنامه‌های سازمان جهاد کشاورزی و روح کشاورزی در استان همخوانی داشته باشد.

وی با بیان این که طرح ۵۵۰ هزار هکتاری جزء طرح‌های ضروری برای کشور محسوب می‌شود یادآور شد: همه کشاورزی این طرح نیست و ما باید ضمن پیگیری این طرح که هدیه مقام معظم رهبری به کشور و استان است طرح‌های دیگر را نیز پیگیری و اعتبارسازی کنیم.

امیری زاده گفت: طرح توسعه باغات در اراضی شیب‌دار یکی از پروژه‌های بسیار مناسب و مستعد برای این مناطق بوده که با توجه به شرایط خاص آب و هوایی و شیب اراضی، اجرای آن در این مناطق بسیار مطلوب است.

وی با بیان این که خوزستان پهناورترین جلگه کشاورزی کشور است گفت: استان خوزستان همچنان بر قله رفیع تولیدات بخش کشاورزی کشور ایستاده است.

امیری زاده گفت: پتانسیل‌ها، ظرفیت‌ها و توانمندی‌هایی که در استان خوزستان وجود دارد بی‌نظیر است، خوزستان با تولید ۱۷ میلیون تن تولید انواع محصولات کشاورزی بیش از ۱۳٫۵ درصد از کل تولیدات کشاورزی کشور را به خود اختصاص داده است.

وی بر ارزآوری برای کشور با تولید محصولات کشاورزی تاکید و عنوان کرد: با توجه به ظرفیت و پتانسیل‌هایی که در کشور و به خصوص در استان خوزستان وجود دارد می‌توان به ارزآوری، پایداری تولید و امنیت غذایی دست یافت.

امیری زاده با بیان اینکه در بخش کشاورزی پتانسل‌های بالایی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد گفت: لازمه رسیدن به استقلال که شیرین‌ترین کلمه وجودی بشری است تولید محصولات کشاورزی و رسیدن به پایداری تولید است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان ضمن اشاره به فرمایشات رهبر معظم انقلاب مبنی بر تفکر جهادی خاطرنشان کرد: منشاء این تفکر ریشه در وزارت جهاد کشاورزی دارد و همه باید این تفکر بسیجی و جهادی را سرلوحه کار خویش قرار داده و به آن عمل کنیم.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی خوزستان ضمن اشاره به آموزش بهره‌برداران در این شهرستان‌ها بیان داشت: حلقه مفقوده کشاورزی در کشور و در استان خوزستان نظام‌های بهره‌برداری است که در صورت عدم وجود این نظام‌ها نمی‌توانیم در زمینه‌های مختلف موفق عمل کنیم.

وی در ادامه گفت: باید بتوانیم کشاورزی را در استان از کشاورزی معیشتی به سوی کشاورزی تولید محور سوق دهیم.

امیری زاده با بیان اینکه ایران یکی از خاستگاه‌های مهم گیاهان دارویی محسوب شده و استان خوزستان از پتانسیل بسیار خوبی برای کشت این گیاهان برخوردار است اظهار کرد: یکی از طرح‌هایی که برای اجرا در این شهرستان‌ها مناسب بوده، پروژه کشت گیاهان دارویی است، همچنین با توجه و وجود سدهای متعدد و ۲۲ میلیارد متر مکعب ذخیره آبی پشت این سدها طرح‌های پرورش ماهی در قفس و پرورش ماهی متراکم از جمله پروژه‌هایی هستند که در صورت صدور مجوز، ضمن ایجاد تحولی عظیم در زمینه اشتغالزایی می‌تواند گام بزرگی را نیز در جهت تحقق شعار جهش تولید در استان بردارد.

ورود سازمان بازرسی به برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۰۴

تهران - ایرنا- رئیس سازمان بازرسی کل کشور گفت: موضوع برداشت‌های بی‌رویه از سفره‌های آب زیر زمینی که خسارات جبران ناپذیری به همراه داشته، در دستور کار رسیدگی این سازمان قرار دارد. به گزارش روز شنبه پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، حجت‌الاسلام والمسلمین «حسن درویشیان» در دیدار با "رضا اردکانیان" وزیر نیرو پیرامون چالش‌های این حوزه در سال‌های گذشته افزود: برداشت از منابع تجدیدپذیر آب کشور بیش از ظرفیت طبیعی بوده و برداشت‌های بی‌رویه از منابع آبی زیرزمینی، اغلب دشت‌های کشور را با بحران روبرو کرده است.

وی اضافه کرد: یکی از مأموریت‌هایی که رئیس قوه قضائیه برای سازمان بازرسی مشخص ساخته، بررسی ترک فعل‌هایی است که منجر به آسیب‌های گسترده در کشور شده و برخی قابل جبران هم نیست؛ مثل برداشت‌های بی‌رویه آب در سال‌های طولانی که معلوم نیست تا چه زمان آثار مخرب آن بر آبخوارها جبران شود و سازمان این موضوع را در دستور کار خود قرار داده است.

درویشیان، سدسازی غیراصولی را معضل دیگر حوزه آب دانست و خاطرنشان کرد: بحث سدسازی بی‌رویه و بدون بررسی دقیق، آسیب‌هایی در حوزه آب به دنبال داشته که خشک شدن رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌ها از عوارض اصلی آن است.

وی گفت: تدوین نکردن اسناد آمایش سرزمین و لحاظ نشدن ظرفیت‌های مناطق در بحث منابع آب، بویژه در بخش کشاورزی که بهره‌وری بسیار پایینی دارد از جمله معضلات حوزه آب است.

عضو شورای عالی قوه قضائیه نابسامانی حریم رودخانه‌ها را یادآور شد و گفت: توجه نکردن به حریم رودخانه‌ها در دوره‌های مختلف خسارت‌های فراوانی مانند سیل سال گذشته بدنبال داشت.

به گفته وی، بستر رودخانه‌ها در شمار منابع و اموال «ملی» محسوب می‌شود و کسی نمی‌تواند تملک بر آن داشته باشد که در سال‌های گذشته اقدام جدی در ارتباط با تعیین و تثبیت این مالکیت صورت نگرفته و پاره‌ای مواقع هم برای ساختمان سازی در بستر رودخانه‌ها هم مجوز و سند صادر می‌شود. وی، استفاده نکردن از انرژی‌های نو مانند باد و نور خورشید کشور را یادآور شد و گفت: ایران ظرفیت فوق‌العاده‌ای به لحاظ انرژی‌های نو دارد که باید بیشتر از آن بهره برد و در عین حال بدهی کلان صنعت برق به پیمانکاران را از جمله آسیب‌های حوزه برق دانست.

تمرکززدایی در ساختار وزارت نیرو

رضا اردکانیان وزیر نیرو در این نشست گفت: یکی از دلایل اینکه وزارت نیرو در شرایط مختلف مانند جنگ و تحریم تاب‌آوری داشته مربوط به ساختار آن است که تمرکززدایی در آن انجام شد. وی به شاخص‌های خدمات‌رسانی در ایران که همپای بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا است، پرداخت و ضمن اشاره به فرایند انتخاب مدیران مجموعه وزارت نیرو بوسیله فراخوان و استفاده از ظرفیت نیروی انسانی مجرب خاطرنشان کرد: تلاش می‌شود در عمر باقی‌مانده از دولت، آسیب‌پذیری صنعت آب و برق کشور کم شود.

وزیر نیرو گفت: تلاش می‌شود سیستم حسابرسی داخلی فعال‌تر شده و مراقبت‌های مجمعی را بیشتر کنیم و ابراز امیدواری کرد؛ همکاری سازمان بازرسی با وزارت نیرو در این زمینه و سایر زمینه‌ها با ماندگاری و پایداری همراه باشد.

توسعه آبخیزداری در کشور به شرط حل تعارض منافع بازیگران آب - خبرگزاری تسنیم

مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴

کارشناس امور آب و آبخیزداری با تاکید بر ضرورت اصلاحات قانونی آبخیزداری در مجلس گفت: وضع مالیات بر اراضی بلامعدل و حل تعارض منافع بازیگران از راهکارهای توسعه آبخیزداری است. به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، قانون برنامه هفتم توسعه که قرار است در آینده نزدیک در مجلس شورای اسلامی مورد بررسی واقع شود، از اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی است که نوعی ریل گذاری جهت تحقق تحول، آبادانی و پیشرفت در گام دوم انقلاب اسلامی تلقی می-شود. از موضوعات مهمی که در قوانین برنامه توسعه گذشته بدان اشاره شده است، آبخیزداری و مدیریت منابع طبیعی است. با توجه به تشکیل مجلس شورای اسلامی در دوره جدید و همچنین تدوین قانون برنامه توسعه در این مجلس، گفتگویی تفصیلی با حمید سینی ساز کارشناس امور آب و آبخیزداری با موضوع جایگاه مجلس شورای اسلامی در توسعه آبخیزداری و نیز ارزیابی آبخیزداری در قوانین برنامه توسعه انجام دادیم.

اهم مطالبی که آقای سینی ساز در این گفتگو بدان اشاره کردند، عبارت است از: اصلاح قوانین مالیاتی و وضع مالیات بر اراضی بایر مستعد آبخیزداری یکی از راهکارهای توسعه آبخیزداری در کشور است.

معطل گذاردن اراضی مستعد آبخیزداری و آبخوانداری، معطل گذاشتن بخشی از ظرفیت‌های اقتصادی کشور است

یکی از ضعف‌های آبخیزداری در قوانین برنامه توسعه، عدم توجه به ظرفیت‌های مردمی و اتکاء آن به بودجه‌های دولتی بوده است.

اگر قرار باشد با بودجه های دولتی کل عرصه نیازمند آبخیزداری کشور را تحت پوشش بگیریم، تا ۶۰ سال آینده هم به نتیجه نخواهیم رسید.

از موانع اصلی توسعه آبخیزداری، تعارض منافع بازیگران مدیریت آب است که حل این تعارض باید مدنظر مجلس جدید واقع شود.

در اختیار قرار دادن مدیریت آب زیرزمینی به وزارت جهاد کشاورزی یکی از راه‌های حل تعارض منافع است که باید در قانون برنامه توسعه هفتم لحاظ شود.

تسним: همانطور که مستحضرید آبخیزداری از مقولاتی است که در چند سال اخیر همواره مورد تأکید مقام معظم رهبری بوده است؛ به نظر شما در موقعیت کنونی و با توجه به تشکیل مجلس شورای اسلامی در دوره جدید، برای توسعه آبخیزداری در کشور چه موضوعاتی دارای اولویت است که باید در دستور کار مجلس قرار گیرد؟

سینی ساز: به نظر بنده یکی از موضوعات و اولویت ها با توجه به تشکیل مجلس شورای اسلامی در دوره جدید، اصلاحات قانونی آبخیزداری است. کشور ما الان در مرحله ای است که اصلاحات قانونی در آن نسبت به اصلاحات ساختاری اولویت بیشتری دارد. اگر پیش نیازهای قانونی لازم فراهم شد، در صورتی که اصلاح ساختار هم نیاز بود، می توان درباره آن به بحث نشست. اصلاح ساختار یکی از ابزارهای بهبود وضعیت و حصول نتیجه است، اما همه آن نیست. برای مثال، نهادهای غیردولتی ولی وابسته به حاکمیت، مانند آستان‌های مقدسه، بنیادها، ستادها و قوای نظامی کشور را در نظر بگیرید. اراضی زیادی با درجات مرغوبیت مختلف، تحت مدیریت یا حتی مالکیت برخی از این نهادها هستند که قسمتی از آنها مناسب عملیات آبخیزداری، آبخوانداری و یا حتی مرتع‌داری است. برخی از نهادهای مذکور اراضی خود را در حال بهره‌برداری قرار داده و برخی دیگر همه یا قسمتی از اراضی خود را فعلاً بدون استفاده رها کرده‌اند. حال این سوال مهم و اساسی مطرح است که آیا زمین‌های یادشده در مناسب‌ترین و بهره‌ورترین حالت

ممکن در حال استفاده است؟ پاسخ به این سوال، خیلی نیاز به فکر کردن ندارد. مشکل آنجاست که متولیان این زمین‌ها فعلاً رغبتی برای بهره‌برداری مناسب از اراضی و اقدام برای آبخیزداری و سایر اقدامات مفید مشابه ندارند. حال چگونه می‌توان رغبت ایجاد کرد؟ به نظر می‌رسد بتوان با اصلاح قوانین مالیاتی و وضع مالیات بر اراضی مستعدی که به صورت بایر و بلااستفاده رها شده است، آن رغبت و انگیزه را ایجاد کرد.

تسним: به طور مشخص برای پیشرفت آبخیزداری در کشور مجلس شورای اسلامی باید چه اقداماتی انجام دهد؟

سینی ساز: مجلس شورای اسلامی از نظر بنده در مقطع زمانی فعلی، مهمترین نقش را در اصلاح مدیریت کلان آب و زمین می‌تواند ایفا نماید. در این باره مجلس جدید بایستی دست به ۴ اقدام اساسی بزند. اول آنکه تقسیمات مدیریت آب کشور را منطبق بر حوزه‌های آبخیز کشور نماید. امری که از اواسط دهه هشتاد و در مجلس هفتم از بین رفت و در آن مقطع زمانی، مصوب شد که تقسیمات سیاسی استانی ملاک تقسیمات مدیریت آب کشور باشد. این مساله از آنجا حائز اهمیت است که مدیریت آبی و آمایش سرزمین بر اساس مرزبندی‌ها و تقسیمات سیاسی کشور، بدون توجه به تقسیم‌بندی طبیعی بر اساس حوزه‌های آبخیز، حتماً به بروز اختلاف و تعارض اجتماعی منتهی خواهد شد. نمونه‌های واضح این ادعا را در اختلافات آبی موجود بین ساکنان حوزه‌های آبخیز «کارون و زاینده‌رود» یا به بیان دیگر بین لرستان و خوزستان با چهارمحال و اصفهان، حوزه‌های آبخیز «زاینده‌رود و درانجیر» یا به بیان دیگر بین اصفهان و یزد، یا حتی در بالادست و پایین‌دست حوزه آبریز زاینده‌رود بین استان‌های چهارمحال و اصفهان می‌توان مشاهده کرد.

اقدام مهم دیگر مجلس شورای اسلامی، تجمیع وظایف و اختیارات مدیریت آبخیزداری و منابع سفره‌های

زیرزمینی از حالت کنونی که بین بازیگران مختلف پخش است به یک بازیگر مشخص که بتوان از او انتظار پاسخگویی نیز داشت. سومین اقدام مجلس که بسیار اساسی است، زمینه‌سازی برای ورود بخش‌های مردمی و غیر دولتی به آبخیزداری از طریق بازنگری ساختار بودجه‌ریزی برنامه‌های آبخیزداری کشور است که البته این مورد مستلزم تکمیل کاداستر اراضی، تعیین کاربری‌ها و تثبیت مالکیت دولت بر اراضی دولتی است.

آخرین اقدام که به‌نوعی مکمل اقدام سوم است، وضع قوانین مالیاتی بر بایر و معطل گذاردن اراضی مستعد است. چرا که به اعتقاد بنده و خیلی از کارشناسان، آبخیزداری ذاتاً فعالیتی اقتصادی است و معطل گذاردن اراضی مستعد آبخیزداری و آبخوانداری در حقیقت معطل گذاشتن بخشی از ظرفیت‌های اقتصادی کشور است.

خلاصه عرایض بنده آنکه مجلس جدید بایستی بپذیرد که با بودجه دولتی نمی‌توان آنطور که باید آبخیزداری را جلو برد و ناگزیر از آن هستیم که مردم را دخالت دهیم.

تسним: به بحث تقسیمات مدیریت آب بر اساس حوزه آبخیز اشاره کردید؛ آیا این مساله در کشورهای پیشرفته مسبوق به سابقه است؟

سینی ساز: بله؛ تا جایی که بنده مطالعه کردم، اولین بار کشور فرانسه در سال ۱۹۶۲، مدیریت منابع آبی خود را به گونه‌ای تغییر داد که واحدهای جغرافیایی مدیریت آب، منطبق بر حوزه‌های آبخیز باشد. سایر کشورهای اروپایی هم پس از آن اغلب از همین شیوه پیروی کردند تا جایی که امروزه در اتحادیه اروپا، همین معیار برقرار است. کلیه تحولات مربوط به آب اعم از آب‌های سطحی و زیرزمینی در یک حوزه آبخیز به هم مربوط است اما بین یک حوزه آبخیز با حوزه آبخیز دیگر، ارتباط آبی وجود ندارد مگر آنکه انسان دخالت‌گر در طبیعت، اقدام به انتقال آب بین حوزه‌ای با احداث سازه‌های آبی مصنوعی نماید.

مرز حوزه‌های آبخیز که معمولاً منطبق بر خط‌الرأس ارتفاعات است، موجب می‌شود تا سرزمین از نظر ریاضی به مناطقی افزای شود که کمترین ارتباط را با یکدیگر دارند.

تسним: با توجه به نزدیک بودن زمان تدوین برنامه هفتم توسعه، ارزیابی جنابعالی از قانون- های برنامه توسعه تا به امروز درباره آبخیزداری چگونه است؟

سینی ساز: آبخیزداری در کشور در برنامه های توسعه ما همواره متکی به تخصیص بودجه‌های دولتی بوده است. لذا وقتی درآمدهای دولت کاهش پیدا کرده، برنامه‌های آبخیزداری هم کند یا متوقف شده است. در چند سال گذشته نیز اجرای برنامه های آبخیزداری کاملاً وابسته به برداشت‌های مستقیم از صندوق توسعه ملی بوده است. درحالی که وسعت برنامه‌های آبخیزداری لازم برای کشور بسیار بیشتر از این حرف هاست. یادم هست یکبار سرانگشتی محاسبه می‌کردم که با روندی که از ابتدای انقلاب تاکنون آبخیزداری کرده‌ایم، اگر قرار باشد با بودجه های دولتی کل عرصه نیازمند آبخیزداری کشور را تحت پوشش بگیریم، تا ۶۰ سال آینده هم به نتیجه نخواهیم رسید.

یکی از ضعف های آبخیزداری در برنامه های توسعه، عدم توجه به ظرفیت های مردمی است؛ چاره کار در به عرصه آوردن ظرفیت های مردمی و بخش های غیردولتی است. امروزه بخش غیردولتی کشور رغبت آنچنانی به ورود به مقوله آبخیزداری نشان نمی‌دهد که دلایل مختلفی دارد. از سوی دیگر بخش دولتی نیز تمایلی به دخالت دادن بخش های مردمی و غیردولتی در اجرائیات و امور تصدی‌گرایانه‌ی آبخیزداری ندارد که عمدتاً ناشی از ترس زمین‌خواری و حفظ مالکیت دولتی بر منابع طبیعی است ولی دلایل دیگری نیز دارد که در جای خود بحث خواهیم کرد.

دلایل بی‌رغبتی بخش خصوصی در آبخیزداری نیز برمی‌گردد به وجود زمینه‌های جذاب‌تر برای سرمایه‌گذاری در شرایط اقتصادی کشور نظیر دلالتی، سفته‌بازی و تغییر کاربری غیرقانونی اراضی و ... تا

نسبت به آبخیزداری و احیاء سرزمین. همچنین قوانین دست‌وپاگیر واگذاری اراضی نیز در این بی‌انگیزگی بخش خصوصی مزید بر علت است. شناخت این گلوگاه‌ها به تسهیل آبخیزداری در کشور کمک خواهد کرد.

تسним: یکی از نقاط ضعف قانون برنامه های توسعه درباره آبخیزداری و عدم توفیق این برنامه ها، تعارض منافع بازیگران و ذینفعان مدیریت آب است؛ این تعارض منافع چگونه باعث عدم موفقیت آبخیزداری در برنامه های توسعه شده است؟

سینی ساز: آبخیزداری در کشور دچار سه دسته تعارض منافع جدی است که ریشه آن هم به تعدد بازیگران و ذینفعان برمی گردد. همان مثال تقسیم غلط یک کیک میان دو نفر که گویی یک کیک را به گونه ای تقسیم کرده ایم که همواره خامه اش به یکی می رسد و نان شب به دیگری. اولین تعارض منافع میان وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو است. وزارت نیرو به خاطر سدهایی که ساخته و یا در آینده می خواهد بسازد، تمایل دارد آب حاصل از بارندگی ها هر چه بیشتر از روی سطح زمین جاری شود تا در پشت سدها جمع شود. در حالی که سازمان جنگل ها و وزارت جهاد کشاورزی به واسطه ماموریتی که در آبخیزداری دارد، تمایل دارد تا بارندگی ها را هر چه بیشتر به داخل سفره های زیرزمینی نفوذ دهد. نتیجه آن می شود که همواره بین این دو نهاد بر سر آبخیزداری کردن یا نکردن و سد ساختن یا نساختن اختلاف و درگیری است.

تعارض منافع دوم، باز هم بین وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو است. اما این بار بر سر انتفاع از صدور مجوز مصرف بهره برداری از آب های زیرزمینی. اگر سفره های آب زیرزمینی را به مثابه یک حساب بانکی در نظر بگیریم، گویی یکی مسئول شارژ کردن حساب بانکی باشد و دیگری مسئول کشیدن چک از همان حساب! نتیجه معلوم است. نه هیچوقت آن حساب بانکی تعادل مالی دارد و نه پس

از مدتی، متولی شارژ کردن حساب بانکی دیگر انگیزه‌ای برای تلاش در جهت شارژ نگه داشتن حساب خواهد داشت. وزارت جهاد کشاورزی مخازن زیرزمینی را شارژ می‌کند اما وزارت نیرو مسئولیت صدور پروانه‌های مصرف آب‌های زیرزمینی را دارد. وزارت جهاد کشاورزی ذاتاً دوست دارد تا سطح سفره‌های زیرزمینی بالا بیاید تا ریشه گیاهان به طور طبیعی به منابع آب بتواند برسد و پوشش گیاهی گسترش یابد، اما وزارت نیرو مشتاق است تا سطح سفره‌های زیرزمینی در مرز بحرانی شدن یا ممنوعه بحرانی قرار داشته باشد. چرا که درآمد حاصل از تفاوت تعرفه صدور پروانه چاه آب در دشت‌های آزاد با دشت‌های ممنوعه خیلی فاحش است؛ و این به خاطر ضعف فاحش قانون توزیع عادلانه آب است که صرفاً با تایید دو کارشناس وزارت نیرو قابلیت مجاز بودن پیدا می‌کند و همین اسباب زد و بندهای مخفیانه را فراهم کرده است.

ضمن آنکه ممنوعه شدن یک دشت به وزارت نیرو قدرت و اختیارات قضایی و انتظامی نیز برای مسدود کردن چاه‌ها می‌دهد. داشتن چنین قدرت و اختیاراتی ذاتاً برای صاحب آن شیرین است. ضمن آنکه اگر یک دشت یا آبخوان به هر علتی همچون تلاش‌های نهاد آبخیزداری کننده، از حالت ممنوعه خارج و به حالت آزاد بازگشت، کماکان انتفاع حاصل از صدور پروانه‌های چاه‌ها برای وزارت نیرو محفوظ است. سومین تعارض منافع اما از دو مورد قبلی دردناک‌تر است، تعارض میان دو دستگاه موجود در یک وزارتخانه است! سازمان جنگل‌ها، که ذیل وزارت جهاد کشاورزی است، متولی مدیریت منابع طبیعی و اراضی دولتی کشور است و دفاتر استانی این سازمان با عنوان ادارات منابع طبیعی استانی فعال هستند. اگر سازمان جنگل‌ها و آبخیزداری طبق وظایف خویش در جایی آبخیزداری کند و در آن منطقه گیاهان مثمر برویاند، بخش دیگری از وزارتخانه در استان‌ها که موسوم به ادارات جهاد کشاورزی است، مدعی می‌شود که اراضی مذکور مصداق اراضی کشاورزی است و بایستی ذیل او اداره شود. از این رو سازمان جنگل‌ها و آبخیزداری تمایل دارد در عملیات‌های آبخیزداری انجام گرفته در اراضی تحت مدیریت

خویش، هیچ گیاه مثمری کاشته نشود تا اراضی مذکور از مایملک سازمانی خودش به اداره‌های جهاد کشاورزی منتقل نشود. یکی از دلایل مقاومت سازمان جنگل‌ها در برابر ورود بخش‌های مردمی و خصوصی به مقوله آبخیزداری هم از همین مسئله نشئت می‌گیرد. چرا که بخش خصوصی ذاتاً تمایل به تعریف فعالیت اقتصادی برای خودش دارد و انتخاب گونه‌های غیر مثمر، طرح‌های آبخیزداری را تماماً از اقتصادی بودن خارج می‌کند.

تسним: برای حل این معضل چه راه حلی پیشنهاد می‌کنید که لازم است در قانون برنامه هفتم توسعه برجسته شود؟

سینی ساز: یکی از پیشنهادات اساسی جمع کردن میان وظایف و اختیارات مدیریت آب سفره‌های زیرزمینی در یک نهاد متولی است و این نهاد متولی می‌تواند وزارت جهاد کشاورزی باشد و این مساله باید در قانون برنامه توسعه هفتم لحاظ شود.

تسним: توجه به توسعه آب محور و اصلاح قوانین آمایشی در تدوین قانون برنامه هفتم تا چه اندازه می‌تواند حائز اهمیت باشد؟

سینی ساز: توجه به توسعه آب محور در آمایش سرزمین از آن دسته موضوعاتی است که بسیار حائز اهمیت است و بدین منظور نیاز به یک تحول و جراحی عظیم در کشور است، که هر چه دیرتر انجام شود، بیماری مزمن سرزمین‌مان که همان افت کمی و کیفی منابع آب کشور باشد، دیرتر علاج می‌یابد. البته این تحول نیازمند درک و تحلیل درست آینده توسط مردم است. از این رو به نظر بنده اصلاح قوانین آمایشی کشور پس از آگاهی بخشی به مردم، ضرورتی اساسی دارد.

رئیس سازمان بازرسی کل کشور: بستر رودخانه‌ها جزو منابع و اموال ملی است - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴

تهران - ایرنا - رئیس سازمان بازرسی کل کشور با اشاره به نابسامانی حریم رودخانه‌ها گفت: بستر رودخانه‌ها جزو منابع و اموال ملی محسوب می‌شود و کسی نمی‌تواند تملک قانونی بر آن داشته باشد که متأسفانه طی سال‌های گذشته اقدام جدی در راستای تعیین و تثبیت این مالکیت صورت نگرفته است. به گزارش روز شنبه ایرنا از سازمان بازرسی کل کشور، در دیدار رئیس سازمان بازرسی کل کشور و وزیر نیرو، چالش‌های حوزه آب و برق مانند برداشت‌های بی‌رویه از منابع آب کشور، سدسازی غیراصولی، نابسامانی در حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها و ضرورت توجه جدی به استفاده از انرژی‌های نو مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسن درویشیان در دیدار با رضا اردکانیان وزیر نیرو با اشاره به تلاش‌های موثری که در صنعت آب و برق کشور شده است در خصوص چالش‌های این حوزه در سال‌های اخیر گفت: برداشت از منابع تجدید پذیر آب کشور بیش از ظرفیت طبیعی بوده و طی سال‌های گذشته، برداشت‌های بی‌رویه از منابع آبی زیرزمینی، اغلب دشت‌های کشور را با بحران مواجه کرده است. وی با اشاره به ترک فعل‌ها در حوزه آب گفت: یکی از مأموریت‌های رئیس قوه قضاییه به سازمان بازرسی، بررسی ترک فعل‌هایی است که منجر به آسیب‌های گسترده در کشور شده و بعضاً قابل جبران هم نیست. مثل برداشت‌های بی‌رویه آب در سال‌های متمادی که معلوم نیست تا چه زمان اثرات مخرب آن بر آبخوان‌ها جبران شود و سازمان بازرسی این موضوع را در دستور کار خود قرار داده است.

درویشیان سدسازی غیراصولی را معضل دیگر حوزه آب دانست و گفت: سدسازی بی‌رویه و بدون بررسی دقیق، آسیب‌هایی در حوزه آب به دنبال داشته است که خشک شدن رودخانه‌ها، تالاب‌ها و

دریاچه‌ها از عوارض اصلی آن است.

وی ادامه داد: تدوین نکردن اسناد آمایش سرزمین و عدم لحاظ ظرفیت‌های مناطق در بحث منابع آب، خصوصاً در حوزه کشاورزی که بهره‌وری بسیار پایینی دارد از جمله معضلات دیگر حوزه آب است. عضو شورای عالی قوه قضاییه گفت: عدم توجه به حریم رودخانه‌ها در دوره‌های مختلف خسارت‌های فراوانی مانند سیل سال گذشته ایجاد کرده است. به این لحاظ بعضاً شاهدیم برای ساخت‌وساز حتی در بستر رودخانه‌ها مجوز و حتی سند هم صادر می‌شود.

رئیس سازمان بازرسی کل کشور با اشاره به حساسیت موضوع ادغام شرکت‌های آبفای شهری و روستایی و ماهیت متفاوت این شرکت‌ها، دغدغه‌های سازمان بازرسی کل کشور درباره وضعیت نیروی انسانی، انتقال اموال و دارایی‌ها و حفظ کیفیت خدمت رسانی به مشترکان در ساختار جدید را مطرح کرد.

وی همچنین در پایان با اشاره به چالش‌های حوزه برق گفت: عدم استفاده از انرژی‌های نو مانند باد و نور خورشید و بدهی کلان صنعت برق به پیمانکاران از جمله آسیب‌های حوزه برق است. کشور ما ظرفیت فوق‌العاده‌ای به لحاظ انرژی‌های نو دارد که باید بیشتر از آن بهره‌برد.

وزیر نیرو: علت تاب‌آوری وزارت نیرو در شرایط جنگ و تحریم تمرکززدایی است

براساس این گزارش، رضا اردکانیان وزیر نیرو طی سخنانی با اشاره به ساختار این وزارتخانه گفت: یکی از دلایل اینکه وزارت نیرو در شرایط مختلف مانند جنگ و تحریم تاب‌آوری داشته، ساختار آن است که تمرکززدایی در آن صورت گرفته است.

وی همچنین به شاخص‌های خدمات رسانی حوزه فعالیت وزارت نیرو در ایران که همپای بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا است، اشاره کرد.

اردکانیان ضمن اشاره به فرایند انتخاب مدیران مجموعه وزارت نیرو از طریق فراخوان و استفاده از

ظرفیت نیروی انسانی مجرب خاطرنشان کرد: به دنبال این هستیم طی عمر باقی‌مانده از دولت، آسیب‌پذیری صنعت آب و برق کشور را کم کنیم؛ از این رو تلاش می‌کنیم سیستم حسابرسی داخلی را فعال‌تر کرده و مراقبت‌های مجمعی را بیشتر کنیم و امیدواریم همکاری سازمان بازرسی با وزارت نیرو در این زمینه و سایر زمینه‌ها با ماندگاری و پایداری همراه باشد.

پروژه انتقال آب خلیج فارس به نواحی مرکزی به همت مسئولان و بخش خصوصی اجرای شد؛ سرمایه‌گذاری ۶۰ هزار میلیارد ریالی برای انتقال آب خلیج فارس - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۵

پروژه انتقال آب خلیج فارس به استان‌های مرکزی ایران، آرزویی چند ساله بود که در دولت تدبیر و امید به همت مسئولان و همراهی بخش خصوصی اجرایی شد و به‌زودی شاهد افتتاح این طرح ملی عظیم برای تأمین آب بخش‌های مختلف در نواحی مرکزی خواهیم بود. به گفته مدیر مالی طرح انتقال آب از خلیج فارس به استان‌های کرمان و یزد انتقال آب از خلیج فارس برای بخش صنعت استان‌های کرمان و یزد با اعتبار بالغ بر ۶۰ هزار میلیارد ریال در دست انجام است. در نشست با وزیران صنعت، معدن و تجارت و اقتصاد و دارایی در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، مقرر شد به‌وسیله هفت بانک عامل ۲۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات به این پروژه اختصاص یابد و ۴۰ هزار میلیارد ریال را معادن گل‌گهر سیرجان، مس سرچشمه رفسنجان و چادرملو استان یزد تأمین کنند.

سالانه بیش از شش میلیارد مترمکعب آب از سفره‌های زیرزمینی استان کرمان برداشت می‌شود که ۶۰ درصد بیش از استانداردهای جهانی است و همین مسأله سفره‌های زیرزمینی را در این منطقه خشک و کویری با خطر روبه‌رو کرده است.

نزدیک به ۹۵ درصد این آب موجود در کرمان صرف کشاورزی، ۱/۵ تا دو درصد آن صرف بخش صنعت و مابقی صرف شرب می‌شود و سالانه هزینه بسیار سنگینی برای تأمین آب بخش‌های مختلف استان کرمان می‌شود که هزینه زیادی به دولت و بخش خصوصی تحمیل می‌کند. دیار کریمان، بهشت معدن ایران لقب گرفته و صنایع زیادی همچون فولاد، زغال‌سنگ، مس، کرومیت و غیره در این استان فعالیت دارند که تأمین آب آن‌ها چالشی بر سر راه توسعه صنایع این استان محسوب می‌شود و حل آن

زمینه جهش و رونق تولید را در حوزه صنعتی و معدنی فراهم می‌سازد. برنامه‌ها و طرح‌های متعددی برای تأمین آب کرمان اجرا شده یا در دست اقدام است که بزرگ‌ترین و مهم‌ترین آن انتقال آب از خلیج فارس به استان‌های کرمان و یزد است که ضمن رفع مشکلات تأمین آب شرب این استان‌ها می‌تواند در رونق چرخ صنعت این استان‌ها نیز موثر واقع شود. طرح انتقال آب خلیج فارس به صنایع جنوب شرق کشور از پروژه‌های در دست انجام بزرگ آب‌رسانی کشور محسوب می‌شود که از سال ۹۵ توسط شرکت تأمین و انتقال آب خلیج فارس (WASCO) در سه خط در مرحله اجرا قرار گرفته و آب گل‌گهر در سیرجان، مس در سرچشمه رفسنجان و چادرملو یزد را تأمین می‌کند و با اجرای این طرح شیرین‌سازی آب دریا در کنار خلیج فارس انجام می‌شود و با ۷۰۰ کیلومتر خط لوله، آب برای مصرف صنایع و آب شرب استان‌های یزد و کرمان تأمین می‌شود.

روحانی: سرمایه‌گذاری در حوزه انتقال آب دریاها ضروری است رئیس‌جمهور در چهاردهمین هفته از افتتاح پروژه‌های مهم ملی در حوزه‌های مختلف با تأکید بر ضرورت بهره‌گیری بهینه از همه منابع آبی کشور از جمله آب دریاها گفت: اکنون حدود ۲۶ میلیارد مترمکعب آب دریاها بدون نمک‌زدایی در اختیار استان‌های ساحلی قرار می‌گیرد و هم‌زمان برای استان‌های ساحلی بیش از ۴/۴ میلیارد مترمکعب آب نیز جهت شیرین‌سازی در نظر گرفته شده که با فرآیند شیرین‌سازی این رقم به ۱/۴ میلیارد مترمکعب می‌رسد.

حسن روحانی با تأکید بر این که باید از آب دریا در چارچوب محیط‌زیست استفاده کنیم، افزود: برای تأمین آب مورد نیاز استان‌های غیرساحلی همانند خراسان جنوبی، کرمان، یزد، سمنان و حتی خراسان رضوی هم ۳/۷ میلیارد مترمکعب آب در نظر گرفته شده که این رقم هم بعد از فرآیند شیرین‌سازی به ۱/۳ میلیارد مترمکعب خواهد رسید.

رئیس‌جمهور سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه شیرین‌سازی و انتقال آب دریاها به بخش‌های مورد نیاز در کشور را ضروری خواند و گفت: با این اقدام سرمایه‌گذاران به اصل سرمایه خود و سود حاصل از آن دست خواهند یافت.

آب خلیج فارس مهرماه به سیرجان می‌رسد

استاندار کرمان با اشاره به برگزاری نشست بررسی مسائل مربوط به پروژه انتقال آب خلیج فارس به صنایع سیرجان، رفسنجان و چادرمو در تهران و گزارش مدیرعامل شرکت انتقال آب خلیج فارس گفت: این شرکت آمادگی خود را برای افتتاح پروژه انتقال تا منطقه گل‌گهر در روز ۱۲ مهرماه امسال اعلام کرد. محمدجواد فدایی با اشاره به افتتاح طرح انتقال آب از خلیج فارس به گل‌گهر توسط رئیس‌جمهور افزود: بخش مربوط به آب‌رسانی به سرچشمه و چادرمو برای ۲۲ بهمن سال جاری آماده افتتاح است. وی اظهار داشت: شرکت انتقال آب خلیج فارس به نمایندگی از گل‌گهر، مس و چادرمو به‌میزان زیرساخت‌ها به‌عنوان آورده خود برای اجرای خط دوم انتقال آب به قیمت کارشناسی سهامدار شرکت جدید خط دوم (آبراهان کویر) خواهند بود.

استاندار کرمان گفت: مقرر شده نماینده مردم سیرجان و بردسیر در مجلس شورای اسلامی از شرکت‌های شاخص میدکو، جهان فولاد، توسعه آهن فولاد، گهرزمین، غدیر ایرانیان، ارفع فولاد آلیاژی یزد، سنگ آهن مرکزی، مس شهید باهنر و لاستیک بارز دعوت کند که به‌میزان علاقه سهامدار شرکت شوند. وی بیان کرد: مصرف اقتصادی آب استحصال از خط دوم در نشستی با حضور وزیر نیرو، صنعت، معدن و تجارت، کشاورزی و اقتصاد و دارایی برای بخش‌های صنعت، کشاورزی و شرب مشخص خواهد شد که مسئولان مربوطه باید با جمع‌آوری اطلاعات لازم گزارشی کارشناسی و فنی را برای جلسه با وزرا تهیه کنند که مقرر شد تشکیل این نشست توسط نماینده سیرجان و راور در مجلس شورای اسلامی

پیگیری شود.

فدایی تأکید کرد: متقاضی بخش خصوصی برای خط سوم مصرف کشاورزی اعلام آمادگی کرده که قرار شد بررسی‌های اولیه کارشناسی برای تنظیم و امضای تفاهم‌نامه گذاشته شود.

عزم مسئولان بر حل مشکل آب مردم است

نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی هم با اشاره به پیشرفت طرح انتقال آب خلیج فارس گفت: با آغاز بهره‌برداری از این پروژه ۱۸۰ میلیون مترمکعب آب شیرین شده با ای‌سی پایین وارد استان کرمان می‌شود و بعد از تخصیص آب صنعت به مجموعه گل‌گهر و شرکت ملی مس، میزان تخصیص آب در نظر گرفته شده برای شرب براساس توافق با وزیر نیرو به میزان ۳۰ میلیون مترمکعب در سال برای شهر کرمان در آینده عملیاتی می‌شود.

محمدرضا پورابراهیمی افزود: براساس ظرفیت‌های مهمی همانند آب شیرین‌کن‌ها در دریا، خط مسیر بازگشایی شده به عرض حدود ۳۰ متر و طول حدود ۹۰۰ کیلومتر ظرفیت آماده‌ای برای اجرای خط دوم و سوم است. خط دوم انتقال آب خلیج فارس با ۲۰۰ میلیون مترمکعب با هماهنگی انجام شده، هم‌زمان با بهره‌برداری فاز اول انجام می‌شود.

نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی بیان کرد: مشارکت در این پروژه با شرکت‌های بزرگ ملی و استانی خواهد بود و سهم مشارکت شرکت‌های ملی مس و گل‌گهر براساس ظرفیت ارزش‌گذاری شده در خط اول است. با آغاز اجرای خط دوم پیش‌بینی می‌شود طی ۲/۵ سال آینده شاهد بهره‌برداری از دومین خط انتقال آب خلیج فارس به میزان ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب در سال باشیم که آغاز تحولات بزرگ تأمین آب واحدهای صنعتی در استان خواهد بود و نیاز واحدهایی که به‌شدت به آن نیاز دارند، برطرف خواهد شد.

پورابراهیمی افزود: این اقدامات علی‌رغم همه تحریم‌ها و مشکلات داخلی و خارجی ایجاد شده که نشان از عزم مسئولان برای حل مشکلات مردم دارد.

برای شهرک‌های صنعتی از این آب استفاده می‌کنیم
مدیر مالی طرح انتقال آب خلیج فارس نیز گفت: پروژه انتقال آب خلیج فارس به سیرجان، مس سرچشمه رفسنجان و چادرملوی یزد از دو سال قبل درحال اجراست که اجرای لوله‌گذاری‌ها تا ۸۶ درصد پروژه برای سیرجان انجام شده و اگر این لوله‌گذاری تا ۹۱ درصد انجام شود، آب به سیرجان انتقال می‌یابد.
احمد انارکی محمدی افزود: درحال حاضر این خط لوله تا نزدیکی شهرستان انار هم رسیده و به‌زودی قرار است این خط ۳۱۰ کیلومتر از سرچشمه رفسنجان تا چادرملو اجرا شود؛ ضمن این که خط لوله در این مسیر با ۳۰ متر عرض از بندرعباس تا چادرملوی یزد تملک شده است.

انارکی محمدی افزود: در بین راه طبق تعهدی که وزارت صمت داده برای شهرک‌های صنعتی می‌توانیم از این آب خریداری و استفاده کنیم. یکی از تعهدات وزارت بهداشت هم برای آب آشامیدنی و بهداشتی با توجه به وضعیت موجود منابع آبی در رفسنجان، این است که آب را از این خط لوله بخرد و برای آشامیدن مردم تصفیه و واگذار کند. بخشی از این آب هم که اضافه می‌آید قرار است برای تعادل بخشی سفره آب‌های زیرزمینی تزریق شود تا در امر کشاورزی استفاده مورد استفاده قرار گیرد.
مدیر مالی طرح انتقال آب از خلیج فارس به استان‌های کرمان و یزد ادامه داد: انتقال آب از خلیج فارس برای بخش صنعت استان‌های کرمان و یزد با اعتبار بالغ بر ۶۰ هزار میلیارد ریال در دست انجام است. در نشست با وزیران صنعت، معدن و تجارت و اقتصاد و دارایی در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، مقرر شد به‌وسیله هفت بانک عامل ۲۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات به این پروژه اختصاص یابد و ۴۰ هزار میلیارد ریال را معادن گل‌گهر سیرجان، مس سرچشمه رفسنجان و چادرملوی استان یزد تأمین کنند.

انارکی محمدی تصریح کرد: در بخش نخست آبرگیری از خلیج فارس و شیرین سازی و انتقال آب خلیج فارس انجام می گیرد و در مرحله بعدی ایستگاه‌های پمپاژ و خطوط انتقال از سایت شیرین سازی بندرعباس تا سیرجان، مس سرچشمه و چادرملو یزد حدوداً به طول یک هزار کیلومتر اجرا می شود. با همکاری و هماهنگی بین مجلس شورای اسلامی، دولت و بخش خصوصی و بانک‌ها می توان این طرح حیاتی را اجرایی کرد تا کمبود آب در بخش صنعت استان‌های هرمزگان، کرمان و یزد رفع شود.

راهکارهایی برای عبور از بحران آب؛ الگوهای مدیریت آب؛ از کالیفرنیا تا سرزمین اژدها - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۵

تهران- ایرنا- بسیاری از کشورهای جهان در زمینه مدیریت مصرف آب با مشکلات فراوانی روبرویند اما نحوه مدیریت این منابع و شیوه بهره‌برداری از آن، حاوی نکات مهمی است که می‌تواند با توجه به شرایط ایران، مورد توجه قرار بگیرد.

بررسی مطالعات و تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که به دلیل محدودیت در میزان نزولات جوی، از بین رفتن منابع آب‌های سطحی و به‌طور کل مدیریت نادرست منابع آبی، هم‌اکنون بیش از ۲ میلیارد نفر در سراسر جهان به منابع آب زیرزمینی وابسته‌اند. این میزان از وابستگی نشان می‌دهد که با تداوم این روند آینده بسیاری از جوامع از جمله ایران با مسائل زیست محیطی غیرقابل جبرانی مانند پدیده فرونشست زمین، تخلیه مناطق مسکونی و بلا استفاده ماندن بسیاری از زمین‌های مسکونی و کشاورزی روبرو بوده و در وضعیت پیشرفته‌تر در تامین آب شرب هم با مسائل متعددی روبرو خواهد بود. روند تخلیه آب‌های زیرزمینی هم‌اکنون در بسیاری از نقاط دنیا از جمله چین، بخش‌هایی از اروپا، برخی ایالت‌های آمریکا، اغلب نقاط خاورمیانه و ایران، نشان‌دهنده وضعیت بحرانی در این مناطق است. اما لازم به ذکر است که بسیاری از این کشورها جهت کاهش، کنترل و مدیریت این بحران، روش‌هایی را به کار برده‌اند که برای تدوین استراتژی‌ها و برنامه‌های راهبردی کشور از اهمیت برخوردار است.

بر این اساس «مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران» در سال ۹۹، گزارشی در خصوص کشورهایی که به بحران آب دچار شده‌اند و راهکارهایی در نحوه مدیریت آن ارائه داده که می‌تواند مورد توجه باشد.

راهکارهای مدیریت آب در برخی از کشورها

یکی از کشورهای بزرگ که به لحاظ نقش مهم خود در عرصه بین‌المللی مورد توجه است، کشور چین می‌باشد. این کشور با جمعیتی بالغ بر یک میلیارد و ۴۳۳ میلیون نفر، در مدیریت تقاضای مصرف آب چندان موفق نبوده اما در «استراتژی افزایش کارایی مصرف آب» اقدامات بسیار موفقی را انجام داده است. راهکارهای فنی ارائه شده در این زمینه شامل اقدامات فنی و مهندسی مانند استفاده از «میکرو آب‌پاش‌ها» و «آبیاری قطره‌ای»، اقدامات زراعی مانند «شخم عمیق»، «استفاده از بذرها اصلاح شده» و استفاده از «پلی‌تونل‌ها» و اقدامات مدیریتی مانند «برنامه‌ریزی منابع آب و مدیریت رطوبت خاک» است. تشکیل «بازار آب» نیز از راهکارهای اقتصادی برای دستیابی به اهداف استراتژیک این کشور است. به علاوه در این کشور هر کدام از نهادهای بخش خصوصی از جمله کمیسیون‌های حوضه رودخانه‌ای، دفاتر امور آب و انجمن‌های کاربران آب مجموعه وظایفی در راستای مدیریت منابع آب در بخش کشاورزی به عهده دارند.

اجرای سیاست‌های تلفیقی در اسپانیا و فرانسه

استراتژی‌های مدیریت منابع آب در این کشورها و در بخش کشاورزی در برگیرنده سیاست‌های مشترک کشاورزی و سیاست‌ها و دستورالعمل‌های آب است. «اجرای سیاست‌های تلفیقی» از جمله اقداماتی است که این کشورها به دنبال آن هستند. به عبارتی اسپانیا و فرانسه به دنبال استراتژی‌ها و رویکردهای «کاهش تقاضای آب در بخش کشاورزی» در قالب استراتژی «مدیریت فن‌آوری» برای کاهش تلفات آب در بخش کشاورزی و استراتژی «استفاده مجدد» از آب در بخش کشاورزی هستند. «کاهش تلفات ذخیره‌سازی» و «انتقال آب» در مزارع، استفاده مجدد از آب و کاهش تلفات آب از طریق تعرق و تبخیر از جمله راهکارهای فنی ارائه شده توسط این دولت‌هاست.

ایالت کالیفرنیا و برنامه جامع مدیریت آب

دپارتمان آب ایالت کالیفرنیا در سال ۲۰۱۳ برای مدیریت جامع و بلندمدت منابع آب، «برنامه جامع مدیریت آب» را ارائه داده است. در این برنامه شش استراتژی و بیش از ۳۰ راهکار در زمینه‌های مختلف ارائه شده است. این استراتژی‌ها شامل: «کاهش تقاضای آب»، «بهبود عملیات انتقال و بهره‌وری»، «افزایش عرضه آب»، «بهبود کیفیت آب»، «نظارت بر منابع» و «بهبود مدیریت سیلاب» است. در بخش کشاورزی هم راهکارهایی نظیر «کاهش مصرف آب در کشاورزی»، «نظارت بر زمین‌های کشاورزی»، «مدیریت و برنامه‌ریزی استفاده از زمین» و نیز «تشویق‌های اقتصادی» تدوین شده است. در کنار این راهکارها، راهکارهای متعدد اقتصادی از جمله «قیمت‌گذاری آب» و «بازار آب» نیز در دستور کار قرار گرفته است.

کاهش تقاضای آب در ایالت تگزاس

استراتژی «کاهش تقاضای آب» در بخش آبیاری در ایالت تگزاس به دلیل اهمیت بخش کشاورزی و مصرف نسبتاً بالای منابع آب، نسبت به سایر استراتژی‌ها، در اولویت قرار گرفته است. پس از آن، استراتژی «افزایش استفاده مجدد از منابع آب بازیافتی در بخش کشاورزی» قرار دارد که برای هر کدام از این استراتژی‌ها، راهکارهای اجرایی با هدف دستیابی به نسبت ۱۸/۷ درصد از مصرف آب بخش کشاورزی به کل آب ذخیره شده، ارائه شده است. راهکارهای اقتصادی در مدیریت منابع آب در بخش کشاورزی مورد توجه ویژه قرار گرفته و مشابه برنامه جامع مدیریت آب ایالت کالیفرنیا است. راهکارهای فنی اجرایی هم شامل سیستم‌های «مدیریت زمین» و سیستم‌های «توزیع و تحویل آب» به نواحی آبیاری است.

استراتژی‌هایی برای بهبود وضعیت مدیریت منابع آب کشور
به استناد گزارش «مرکز مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران»، بر اساس مطالعات صورت گرفته
در مورد بخش کشاورزی کشور و تجربه کشورهای منتخب در مورد مدیریت منابع آب در بخش
کشاورزی، استراتژی‌هایی برای بهبود وضعیت مدیریت منابع آب پیشنهاد شده که جدول ذیل این
استراتژی‌ها را به اختصار نشان می‌دهد:

ردیف	نوع استراتژی	ردیف	نوع استراتژی
۱	استراتژی مدیریت و بهبود عملیات انتقال آب در سطوح مختلف تا سطح مزرعه	۵	استراتژی سازگاری با تغییرات آب و هوایی
۲	استراتژی مدیریت و افزایش عرضه و ذخیره آب	۶	استراتژی افزایش مشارکت کشاورزان در مدیریت آب
۳	استراتژی توسعه استفاده مجدد از منابع آب در بخش کشاورزی	۷	استراتژی اصلاح ساخت
۴	استراتژی نظارت بر منابع شامل برنامه‌ریزی زمین‌های کشاورزی و آب (هرچند اقدامات خوبی در این زمینه نظیر جلوگیری از کشت محصولات «آب‌بر» در نواحی مرکزی صورت گرفته است، با این حال، موضوع همچنان جای کار دارد)	۸	اصلاح ساختار حاکمیتی آب در راستای دستیابی به اهداف مدیریت آب در بخش کشاورزی

بر مبنای این استراتژی‌ها مجموعه‌ای از راهکارهای اجرایی در قالب راهکارهای فنی، راهکارهای اقتصادی، راهکارهای اقتصادی-اجتماعی، راهکارهای فرهنگی، اصلاحات سازمانی و حاکمیتی، اصلاحات قانونی، راهکارهای افزایش عرضه آب و راهکارهای افزایش کارایی آب از طریق نظارت منابع، قابل طراحی و ارائه خواهد بود.

با توجه به اینکه بیشترین مصرف آب در ایران مربوط به بخش کشاورزی است، مجموعه‌ای از استراتژی‌ها برای ایجاد بهبود در وضعیت مدیریت منابع آب در حوزه کشاورزی باید بر استراتژی‌های مدیریت تقاضای آب در بخش کشاورزی، مدیریت و بهبود عملیات انتقال منابع آب و توسعه استفاده مجدد از منابع آب در بخش کشاورزی متمرکز شود.

کاهش هشت درصدی بارش‌ها تا پنجم مردادماه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۶

تهران- ایرنا- میزان بارش‌های کشور از ابتدای سال آبی جدید (اول مهرماه) تا پنجم مردادماه به ۳۱۱,۵ میلیمتر رسیده که نسبت به مدت مشابه پارسال کاهش هشت درصدی را نشان می‌دهد.

براساس تازه‌ترین گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران که خبرنگار اقتصادی ایرنا آن را مورد واکاوی قرارداد است، میزان بارش‌های پارسال کشور تا پنجم مردادماه پارسال ۳۳۷,۸ میلیمتر بود در عین حال وضعیت بارش‌های امسال در مقایسه با میانگین دوره بلند مدت ۵۱ ساله با بارش ۲۴۲,۴ میلیمتر، رشد ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد.

وضعیت کلی بارش‌ها در حوضه‌های ۶ گانه اصلی آبریز کشور هم بیانگر آن است که از مجموع ۶ حوضه آبریز اصلی چهار حوزه با کاهش بارش و دو حوضه نیز افزایش بارش‌ها را تجربه کرده‌اند.

حوضه‌های دارای کاهش بارش

وضعیت بارش در حوضه دریای خزر به عنوان نخستین حوضه آبریز اصلی، کاهش داشته است. از ابتدای سال آبی جاری (مهرماه ۹۸) تا پنجم مرداد امسال ۴۵۰,۶ میلیمتر بارش در این حوضه به ثبت رسیده که در مقایسه با زمان مشابه پارسال که ۵۳۶,۷ میلیمتر بارندگی داشت کاهش ۱۶ درصدی را تجربه کرده است. میزان بارش‌های حوضه آبریز اصلی خلیج فارس و دریای عمان هم تا پنجم مردادماه رقم ۴۴۷,۳ میلیمتر بارش را نشان می‌دهد در حالی که پارسال میزان بارش‌های آن ۵۳۴,۵ میلیمتر بود و این امر کاهش ۱۶ درصدی نسبت به پارسال را نشان نمایان می‌سازد.

وضعیت بارش‌ها در حوضه آبریز دریاچه ارومیه هم با کاهش نسبت به پارسال همراه شده به گونه‌ای که از ابتدای سال آبی جاری (مهرماه ۹۸) تا پنجم مردادماه درحالی ۳۵۸ میلیمتر بارندگی در این حوضه ثبت

شده که پارسال میزان بارش‌های آن ۴۹۱ میلیمتر بود، این آمار، کاهش ۲۷ درصدی را برای این حوضه آبریز نشان می‌دهد.

حوضه آبریز قره‌قوم هم از جمله حوضه‌های با کاهش بارش است به گونه‌ای که میزان بارش‌های این حوضه از ابتدای سال آبی جاری (مهرماه ۹۸) تا پنجم مرداد ماه به ۲۸۹،۴ میلیمتر رسیده و این درحالی است که پارسال در این حوضه و در بازه زمانی مشابه ۳۱۰،۲ میلیمتر بارندگی رخ داده بود.

حوضه‌های آبریز با رشد بارش

وضعیت بارش‌های کشور تنها در ۲ حوضه آبریز اصلی با رشد نسبت به مدت مشابه پارسال همراه شده است و این دو حوضه شامل فلات مرکزی و مرزی شرق است.

میزان بارش‌های فلات مرکزی از ابتدای سال آبی جاری (مهرماه ۹۸) تا پنجم مردادماه در حالی به عدد ۲۳۰،۹ میلیمتر بالغ شده که پارسال و در همین بازه زمانی ۲۱۳،۴ میلیمتر بارش در آن اتفاق افتاده بود که نشان از رشد هشت درصدی نسبت به پارسال دارد.

وضعیت بارش‌های حوضه آبریز مرزی شرق هم به این گونه است که از ابتدای سال آبی جاری (مهرماه ۹۸) تا پنجم مرداد ماه در این حوضه ۱۴۷،۲ میلیمتر بارش رخ داده که در مقایسه با مدت مشابه پارسال که ۱۲۰،۳ میلیمتر بارش داشته رشد ۲۲ درصدی را نشان می‌دهد.

خلأ قانون مدون و جامع درباره آبخیزداری / از حق و حقوق آبخیزنشینان نباید غافل

شد خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۷

یک کارشناس آبخیزداری با اشاره به خلأ قانون جامع و اختصاصی درباره آبخیزداری گفت: نظارت کافی بر اجرای قوانین آبخیزداری در کشور وجود ندارد.

به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم؛ نوید دهقانی «کارشناس آبخیزداری و منابع طبیعی» با اشاره به اینکه منابع طبیعی یک بخش تصدی گری نیست، بلکه یک بخش حاکمیتی است، گفت: مهمترین وظیفه مندی منابع طبیعی حفاظت خاک، جلوگیری از فرسایش خاک در حوزه آبخیز است که چنانچه به درستی انجام شود، می‌تواند در جلوگیری از وقوع سیلاب‌ها و تغدیه آبخوانها نقش بسیار مهمی داشته باشد.

این کارشناس آبخیزداری و منابع طبیعی افزود: متأسفانه در کشور ما هم اکنون آبخیزداری مجموعه ای از بخش کشاورزی قرار گرفته است، در صورتی که کشاورزی یک نمونه از کاربری منابع طبیعی است، ولی به اصطلاح حقوقی ها جای موجر و مستاجر تغییر کرده است. به نظر می‌رسد اولین گام، خروج مجموعه منابع طبیعی از جمله بخش آبخیزداری از سیطره بخش کشاورزی برای همیشه است.

دهقانی اظهار داشت: در رابطه با آبخیزداری و مدیریت جامع حوزه آبخیز و لزوم هماهنگی در آن ما قانون جامع و اختصاصی نداریم. تنها در برنامه ششم و احکام دائمی قانون بودجه و همچنین در قانون تشکیل جهاد به آن اشاره شده است.

این کارشناس آبخیزداری گفت: یکی دیگر از مشکلات آبخیزداری جایگاه و کارکرد آن در نظام برنامه ریزی کشور و ناتوانی سازمان متولی در اجرای آبخیزداری جامع، کارآمد و موثر است. آبخیزداری در یک حوزه به ترتیب باید بر پایه فعالیت های مدیریتی، بیولوژیکی و سازه ای باشد. به دلیل مشکلات

پیچیده اجتماعی و اقتصادی، سازمان جنگل-ها و مراتع و آبخیزداری، کمتر توجه هدفمند به فعالیت‌های مدیریتی داشته و فعالیت‌های بیولوژیکی نیز با مشکلات عدیده اجتماعی و اقتصادی مواجه است. لذا راحت‌ترین کار اقدام در حوزه فعالیت-های سازه‌ای است که هزینه بر و بدون دو عامل دیگر می‌تواند کم‌اثر باشد.

وی با اشاره به اینکه بسیاری از چالش‌های حقوقی مقابله با سیل در آبخیزداری مستتر است، اظهار داشت: با تصویب قوانین جامع و کامل در حوزه‌های آبخیز کشور می‌توان با آبخیزداری و آبخوان‌داری باعث تسکین اکثر سیلاب‌ها شد. تاکنون قوانین جداگانه‌ای در کشور به تصویب رسیده است که از جمله می‌توان به قانون پیشگیری و مبارزه با خطرات سیل در سال ۱۳۴۸ و همچنین قانون تشکیل کمیته ملی کاهش اثرات بلایای طبیعی در سال ۱۳۷۰ اشاره کرد که تاکنون به دلایلی این قوانین توفیق چندانی در اجرا پیدا نکرده است و همچنین از لحاظ نظارت بر این قوانین، مشکلات اساسی وجود داشته است.

دهقانی افزود: مبحث دیگری که باید به آن توجه زیادی کرد بحث فرسایش خاک است. خاکی که سالها برای تولید مقدار اندکی از آن زمان می‌برد، متأسفانه در قوانین به آن توجه چندانی نمی‌شود. در قانون حفاظت از خاک که به تازگی تصویب شده است به بحث فرسایش خاک توجه چندانی نشده است.

وی با اشاره به سیل‌های سال-های اخیر گفت: در سیل-های اخیر در استان‌های خوزستان، گلستان، لرستان مشاهده کردیم که حجم زیاد گل و لای باعث شد که خسارت-ها چندین برابر شوند. حجم زیادی از رسوبات سالانه به سدهای ما وارد می‌شود که علاوه بر اینکه خاک حاصلخیز ما را از بین می‌برد، باعث کم شدن حجم مفید سدهای کشور می‌شود که هزینه‌های هنگفتی برای لایروبی آنها سالانه برای دستگاه‌های اجرایی مسئول دارد.

این کارشناس حقوق آبخیزداری و منابع طبیعی با تأکید بر اینکه مجلس شورای اسلامی در صورت

داشتن نمایندگان متخصص و متعهد نقش موثری در توسعه آبخیزداری می‌تواند داشته باشد، خاطر نشان کرد: در این میان از نقش کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مجلس نباید غافل شد که با حضور افراد متخصص و کاردان می‌تواند نقش مهم و موثری در تدوین قوانین کارآمد و به روز برای بخش آب و خاک کشور به خصوص آبخیزداری داشته باشد. این کمیسیون می‌تواند طرح‌هایی را با مشورت از متخصصان و صاحب نظران تدوین و تصویب نماید.

دهقانی با بیان اینکه نباید از حق و حقوق آبخیزنشینان غافل شد، گفت: باید ضمن تصویب قوانین مناسب یا از طریق آیین نامه‌های جداگانه راهکارهای جایگزین و مناسب برای حفظ حقوق اقتصادی و اجتماعی آبخیزنشینان در نظر گرفت و تقریباً هیچ پروژه آبخیزداری اعم از عملیات مدیریتی و بیولوژیکی و مدیریتی، بدون مشارکت و همکاری آبخیزنشینان موفقیت چندانی ندارد.

سد امیر کبیر را بشناسید - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۷

خبرگزاری میزان- سد امیر کبیر به عنوان اولین سد چند منظوره ایران در ۲۵ کیلومتری جاده کرج به چالوس از جمله مکان‌های دیدنی برای تفریح است.

سد امیر کبیر را بشناسید خبرگزاری میزان - سد امیر کبیر به عنوان اولین سد چند منظوره ایران در ۲۵ کیلومتری جاده کرج به چالوس از جمله مکان‌های دیدنی برای تفریح است.

این سد به صورت بتنی دوقوسی با ارتفاع ۱۸۰ متر از پی زمین و طول تاج آن ۳۹۰ متر طراحی شده است و ساخت این سد در سال ۱۳۳۷ آغاز شده است و ظرف مدت ۵ سال عملیات ساخت آن به اتمام رسید. حجم مخزن این سد ۲۰۵ میلیون مترمکعب است و ظرفیت تخلیه سرریزها ۱۴۵۰ متر مکعب بر ثانیه است. سد امیر کبیر با هدف تامین آب شهر تهران و آبرسانی به زمین‌های کشاورزی احداث شد و نیروگاه برق آبی این سد با بیش از ۴۶ سال فعالیت توانایی تولید ۹۰ مگاوات برق را دارد، که به دلیل نقص‌های مهندسی به طور کامل محقق نمی‌شود.

کاهش ۱۶ درصدی بارش در حوضه آبریز خزر - خبرگزاری میزان مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۹

خبرگزاری میزان- بررسی‌ها نشان می‌دهد که در حوضه آبریز خزر ارتفاع بارش‌ها به ۴۵۰,۶ میلیمتر رسیده که نسبت به بارش‌های سال گذشته با کاهش ۱۶ درصدی و نسبت به دراز مدت افزایش ۱۵ درصدی داشته است.

خبرگزاری میزان - آخرین وضعیت بارش‌ها در سال آبی جدید نشان می‌دهد که از ابتدای سال آبی تا ۷ مرداد ۹۹ ارتفاع بارش‌ها در کل کشور به ۳۱۱,۶ میلیمتر رسیده است.

این در حالی است که در مدت مشابه سال قبل بالغ بر ۳۳۷,۸ میلیمتر بارش در حوضه‌های آبریز اصلی به ثبت رسیده که کاهش ۸ درصدی را نشان می‌دهد، اما نسبت به درازمدت ۵۱ ساله با رشد ۲۸ درصدی روبرو بوده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در حوضه آبریز خزر ارتفاع بارش‌ها به ۴۵۰,۶ میلیمتر رسیده که نسبت به بارش‌های سال گذشته با کاهش ۱۶ درصدی و نسبت به دراز مدت افزایش ۱۵ درصدی داشته است.

در این بین حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان با ۴۴۷,۷ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با کاهش ۱۶ درصدی و نسبت به دراز مدت افزایش ۲۴ درصدی داشته است.

حوضه آبریز دریاچه ارومیه از ابتدای سال آبی با ۳۵۸ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته کاهش ۲۷ درصدی و نسبت به درازمدت رشد ۶ درصدی را به ثبت رسانده است.

حوضه فلات مرکزی در مدت مورد بررسی با ۲۳۰,۹ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با افزایش ۸ درصدی و نسبت به دراز مدت ۵۱ ساله با افزایش ۴۳ درصدی روبرو بوده است.

رشد ۲۲ درصدی بارش در حوضه مرزی شرق

حوضه مرزی شرق نیز با ۱۴۷,۲ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته رشد ۲۲ درصدی و نسبت به دراز

مدت رشد ۴۰ درصدی را به ثبت رسانده است.

گفتنی است؛ حوضه آبریز قره قوم نیز از ابتدای سال آبی جاری با ۲۸۹,۴ میلیمتر بارش نسبت به سال گذشته با کاهش ۷ درصدی و نسبت به دراز مدت افزایش ۳۱ درصدی را به ثبت رسانده است.

جدول شماره (۱): وضعیت بارندگی تجمعی حوضه های آبریز درجه یک کشور از

اول مهر تا ساعت ۱۸:۳۰ روز ۷ مرداد سال آبی ۹۸-۹۹

درصد اختلاف بارندگی سال آبی جاری یا			بارش تجمعی از ابتدای سال آبی تا کنون از اول مهر تا ۷ مرداد (میلیمتر)				حوضه های اصلی (درجه یک)
میانگین ۵۱ ساله	میانگین ۱۱ ساله *	سال آبی گذشته	میانگین ۵۱ ساله	میانگین ۱۱ ساله *	سال آبی ۹۷-۹۸	سال آبی ۹۸-۹۹	
۱۵	۱۰	-۱۶	۳۹۱.۸	۴۰۹	۵۳۷.۲	۴۵۰.۶	دریای خزر
۲۴	۴۱	-۱۶	۳۶۲	۳۱۷.۵	۵۳۴.۵	۴۴۷.۷	خلیج فارس و دریای عمان
۶	۳	-۲۷	۳۳۷.۹	۳۴۹.۱	۴۹۱	۳۵۸	دریاچه ارومیه
۴۳	۵۶	۸	۱۶۲	۱۴۷.۹	۲۱۳.۴	۲۳۰.۹	فلات مرکزی
۴۰	۶۶	۲۲	۱۰۵.۵	۸۸.۷	۱۲۰.۳	۱۴۷.۲	مرزی شرق
۳۱	۴۴	-۷	۲۲۰.۳	۲۰۰.۷	۳۱۰.۲	۲۸۹.۴	قره‌قوم
۲۸	۳۹	-۸	۲۴۲.۶	۲۲۴.۵	۳۳۷.۸	۳۱۱.۶	کل کشور

با اقدامات دولت تدبیر و امید صورت گرفت؛ افزایش ۵۰ درصدی مساحت دریاچه

ارومیه - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۰

تهران - ایرنا - تراز دریاچه ارومیه در ۳۱ تیر سال ۱۳۹۹ حدود ۱۲۷۱,۵۶ متر معادل ۳۰۰۴ کیلومتر مربع در سطح و ۴,۱۹ میلیارد متر مکعب حجم بود در حالیکه این شرایط در زمان شروع به کار ستاد احیای دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۳ حدود ۱۲۷۰,۳۲ متر معادل ۱۷۸۳ کیلومتر مربع در سطح و ۱,۱۴ میلیارد متر مکعب حجم بوده که نشان از افزایش ۵۰ درصدی مساحت دریاچه دارد.

دریاچه ارومیه نگین فیروزه ای ایران به عنوان بزرگترین دریاچه آب شور خاورمیانه شناخته می شود که علاقه مندان زیادی از دور و نزدیک برای دیدن این پهنه آبی وسیع و زدن تنی به آب و غوطه ور شدن در گل و لای نمکی آن، اطراف آن جمع می شدند اما از اواسط دهه ۸۰ بود که زنگ خطر خشک شدن دریاچه به صدا در آمد اما گویی گوش ها کر و چشم ها کور بود زیرا اقدامی برای جلوگیری از این روند خطرناک صورت نگرفت.

با روی کار آمدن دولت تدبیر و امید گویی امید به دریاچه بازگشت چون حسن روحانی به عنوان منتخب مردم اولین جلسه دولت خود را با نگاهی محیط زیستی در باره وضعیت دریاچه ارومیه برگزار کرد و در آن جلسه سنگ بنای ستاد احیای دریاچه ارومیه گذاشته شد تا اینکه در دوم بهمن سال ۱۳۹۲ این ستاد به ریاست اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهوری شکل گرفت، ستاد پس از تشکیل با ایجاد یک کمیته راهبری متشکل از متخصصان و صاحب نظران ملی و منطقه‌ای و نمایندگان دستگاه‌های تصمیم گیر، به طراحی و ایجاد ساختار سازمانی بدنه اجرایی ستاد پرداخت و شرح وظایف بخش‌های مختلف ستاد احیا و گام‌های اجرایی نحوه مدیریت احیای دریاچه ارومیه تصویب شد و کار ستاد از سال ۱۳۹۳ آغاز شد.

بر این اساس مقرر شد که کار ستاد در سه مرحله پیش رود، مرحله اول شامل دوره تثبیت، احیا و دوره احیای نهایی انجام شود، دوره تثبیت دریاچه ارومیه سه سال اول بود یعنی تا پایان شهریور سال ۱۳۹۶ (پایان سال آبی ۹۶ - ۱۳۹۵) و اکنون در مرحله احیای دریاچه قرار دارد.

با وجود اقدامات صورت گرفته و افزایش نسبی تراز، نمودار تغییرات ۳۰ ساله دریاچه ارومیه بر پایه داده‌های ماهواره‌ای نشان می‌دهد که این دریاچه هنوز با روزهای خوب خود فاصله زیادی دارد و افزایش بارش‌ها و استفاده بهینه از منابع آبی بر اساس سیاست‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه می‌تواند ضمن ادامه روند افزایش تراز آب این دریاچه، به احیای کامل آن بیانجامد.

قبل از تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه تراز این حوزه آبی سالانه به طور متوسط ۴۰ سانتیمتر کاهش می‌یافت اما در سایه اقدامات دولت تدبیر و امید، روند خشک شدن آن متوقف شد.

هرچند تراز یک‌هزار و ۲۷۴ متر به عنوان ارتفاع اکولوژیک دریاچه ارومیه اعلام شده اما این دریاچه در تراز یک‌هزار و ۲۷۲ متر هم شرایط مطلوب خواهد داشت و بیش از ۹۵ درصد کانون‌های ریزگرد آن رفع خواهد شد.

چندی پیش محمد باقر نوبخت رییس سازمان برنامه و بودجه در بازدید از دریاچه ارومیه با اشاره به اهتمام دولت برای رفع دغدغه مردم درباره دریاچه ارومیه تاکید کرده بود که احیای این دریاچه یک طرح عظیم ملی بود که مردم سراسر ایران و علاقه مندان به طبیعت را در همه نقاط جهان حساس کرده بود و دولت تدبیر و امید نیز در راستای رفع این دغدغه با همه توان وارد کار احیای دریاچه ارومیه شد.

با توجه به تحریم‌ها، اما اعتبارات زیادی به اجرای طرح‌های احیا تخصیص داده شد به طوری که همه اعتبارات مصوب برای طرح نجات دریاچه ارومیه طی سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸ برابر با ۷۹۰۷۳ میلیارد ریال بوده که از این میزان مجموعاً ۴۱۵۲۱ میلیارد ریال (۵۲ درصد) تخصیص و پرداخت شده است.

کارشناسان معتقدند اگر دریاچه خشک می‌شد بیش از ۶ میلیون نفر آواره می‌شدند چون توفان‌های

نمکی اجازه زندگی را در آن منطقه نمی‌داد حتی برخی گفته‌اند که ممکن بود این توفان به تهران نیز برسد و زندگی را در این مسیر فلج کند که خوشبختانه دولت تدبیر و امید با وجود تحریم‌ها و برخی مشکلات اقتصادی برای اجرای طرح‌های این ستاد از نظر بودجه‌ای کم‌نگذاشت به طوری که آثار آنرا امروز می‌بینیم.

در ادامه به گفت‌وگوی مفصلی با مسعود تجریشی مدیر دفتر برنامه‌ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه درباره آخرین وضعیت دریاچه ارومیه را می‌خوانیم.

آخرین وضعیت دریاچه ارومیه

تجریشی گفت: آخرین تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه در تیر ۱۳۹۹، افزایش بیش از ۵۰ درصدی مساحت دریاچه را در مدت زمان اجرای طرح ملی نجات دریاچه ارومیه نشان می‌دهد که موجب شده بیشتر کانون‌های بحرانی تولید گرد و غبار زیر سطح آب قرار گیرند و متعاقب آن، خطر وقوع توفان‌های گرد و غبار نمکی و آثار منفی محتمل آن برای بهداشت و سلامت ساکنین حوضه آبریز رفع شود.

واکنش دریاچه به اقدامات انجام گرفته

وی افزود: با هدف بررسی واکنش دریاچه ارومیه به آوردهای رخ داده طی پنج سال گذشته و وضعیت بستر دریاچه، مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه با هدف پایش تغییرات عمق کف دریاچه ارومیه با توجه به جریان‌ات ورودی به آن که شامل جریان‌ات ورودی رودخانه‌ها، رهاسازی سدها و بارندگی مستقیم بر روی دریاچه ارومیه است، از مهر ۱۳۹۶ آغاز شد و پس از آن به طور منظم در فصل‌های کم‌آبی و پرآبی دریاچه پایش تغییرات بستر صورت می‌گیرد.

مدیر دفتر برنامه‌ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه ادامه داد: طی این مطالعات که از سوی

پژوهشگاه فضایی ایران انجام شده، داده برداری از کف دریاچه ارومیه در محدوده پل میانگذر در چهار مرحله در مهر ۱۳۹۶، اسفند ۱۳۹۶، مهر ۱۳۹۷ و اسفند ۱۳۹۷ انجام شده است. نتیجه داده برداری های انجام شده در جنوب پل میانگذر حاکی از انحلال حدود ۲۶ سانتیمتری بستر دریاچه ارومیه از مهر ۱۳۹۶ تا اسفند ۱۳۹۷ است. این در حالی است که در بازه زمانی مذکور، تراز آب دریاچه ارومیه ۶۴ سانتیمتر افزایش داشته است بنابراین عمق آب دریاچه در این بازه زمانی در جنوب پل میانگذر ۹۰ سانتیمتر افزایش یافته است.

وی گفت: تحلیل مشابه بر روی نتایج داده برداری انجام شده در شمال پل میانگذر، انحلال حدود ۲۵ سانتیمتری تراز بستر دریاچه ارومیه و افزایش حدود ۶۴ سانتیمتری تراز سطح آب دریاچه ارومیه را نشان می دهد. لذا افزایش عمق آب دریاچه ارومیه در شمال پل میانگذر، ۸۹ سانتیمتر برآورد می شود. مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه ادامه داد: با توجه به مطالعات انجام شده در محدوده پل میانگذر، مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه در طول ۱۲ خط در راستای عرضی دریاچه از غرب به سمت شرق، در کل محدوده دریاچه در تیر ۹۷ تا اسفند ۱۳۹۷ توسط ستاد احیای دریاچه ارومیه انجام گرفت، از جمله نتایج مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه در تمام محدوده دریاچه ارومیه، می توان به انحلال ۱۱۳ سانتیمتری بستر دریاچه ارومیه از تیر ۹۷ تا اسفند ۹۷ و نیز انحلال ۹۵ سانتیمتری بستر دریاچه ارومیه در اسفند ۹۷ در مقایسه با بسیمتری دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۲ اشاره داشت.

وی افزود: با توجه به افزایش قابل توجه سطح و حجم دریاچه ارومیه در سال گذشته در مقایسه با اسفند سال ۱۳۹۷، در فروردین ۱۳۹۸ نیز مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه در چند نقطه از شمال دریاچه ارومیه تکرار شد. مطابق بررسی صورت گرفته، تراز بستر دریاچه ارومیه در بازه زمانی اسفند ۱۳۹۷ تا فروردین ۱۳۹۸ انحلال حدود ۲۴ سانتیمتری را تجربه کرده است. نتایج مطالعات انجام شده در محدوده

پل میانگذر و محدوده کل دریاچه و رفتارسنجی بستر در کوتاه مدت و بلندمدت از دینامیک بودن تراز بستر دریاچه ارومیه و تغییرات تراز کف دریاچه ارومیه ناشی از تغییر جریانات ورودی به آن حکایت دارد. بنابراین به رغم اعتقاد برخی متخصصان به تبدیل شدن دریاچه ارومیه به پلایا، نتایج مطالعات میدانی کماکان بر امکان احیای دریاچه ارومیه با ورود آب شیرین به آن تأکید داشته و دارد.

انحلال نمک

تجربشی تصریح کرد: انحلال نمک از کف دریاچه ارومیه بر اثر ورودی آب به دریاچه و تامین حقابه سالانه صورت می‌گیرد، هدف این است که آنهایی که می‌گفتند بستر دریاچه بالا آمده و دیگر کارش تمام است و دریاچه به کویر تبدیل شده، نتایج مطالعات نشان داده که با ورود آب، نمک بستر دریاچه حل شده و دریاچه عمق گرفته است.

میزان تامین اعتبار مورد نیاز اجرای طرح ملی نجات دریاچه ارومیه از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸ ۷۹۰۷۳ وی افزود: همه اعتبارات مصوب برای طرح نجات دریاچه ارومیه طی سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸ برابر با ۷۹۰۷۳ میلیارد ریال بوده که از این میزان مجموعاً ۴۱۵۲۱ میلیارد ریال (۵۲ درصد) تخصیص و پرداخت شده است.

توقف ساخت مستحذات منجر به افزایش برداشت از منابع آب

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه گفت: به استناد ابلاغیه شماره ۱۸۱۷۱ مورخ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۳ دفتر معاون اول رئیس جمهوری پیرامون طرح های ۱۹ گانه احیای دریاچه ارومیه، تمام طرح های توسعه منابع آب اجرایی و مطالعاتی وزارت نیرو در حوضه آبریز دریاچه ارومیه متوقف شد

که از آن جمله می‌توان به توقف چهار طرح در حال اجرا شامل سدهای نازلوچای، باراندوزچای، سیمینه رود و لیلان چای اشاره کرد. قدرت تنظیم کنونی سدهای در دست بهره برداری حوضه آبریز دریاچه ارومیه، بیش از ۱۹۰۰ میلیون مترمکعب است که در صورت بهره برداری از سدهای در دست اجرا و یا مطالعه حوضه آبریز دریاچه ارومیه، قدرت تنظیم تمام سدهای حوضه با ۶۶ درصد افزایش به رقم ۳۱۷۰ میلیون مترمکعب می‌رسید که تشدید بحران خشکی دریاچه ارومیه و خطر عدم امکان بازگشت دریاچه ارومیه به شرایط عادی را در پی می‌داشت.

احداث تصفیه خانه های شهرهای حوضه آبریز و انتقال پساب تصفیه شده به دریاچه ارومیه وی ادامه داد: یکی از راهکارهای ۱۹ گانه طرح ملی نجات دریاچه ارومیه مطابق مصوبه شماره ۱۸۱۷۱ مورخ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۳ کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه، انتقال پساب تصفیه خانه های حوضه آبریز دریاچه ارومیه به دریاچه است. مجموع اعتبارات پرداختی به این پروژه ها طی پنج سال گذشته ۵۷۵۹٫۵ میلیارد ریال بوده، با توجه به ظرفیت قابل توجه تصفیه خانه های تبریز و ارومیه در مقایسه با سایر تصفیه خانه های حوضه، تمرکز اعتباری و عملیاتی بر این دو تصفیه خانه بوده که اکنون تصفیه خانه شهر ارومیه دارای پیشرفت فیزیکی ۸۱ درصد و سیویل بخش مایع تصفیه خانه شهر تبریز دارای پیشرفت فیزیکی ۷۱ درصد است و مطابق با مصوبه دهمین جلسه کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه در ۲۶ فروردین ۹۷، تمامی پساب تصفیه شده تصفیه خانه های حوضه به حجم ۳۰۱٫۵۹ میلیون مترمکعب باید به دریاچه ارومیه منتقل شود.

توسعه سامانه های آبیاری نوین

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه تصریح کرد: وزارت جهاد کشاورزی روش های

مختلفی را با رویکرد کاهش میزان مصرف آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه به منظور تامین حقابه زیست محیطی لازم برای احیای دریاچه ارومیه، در نظر گرفته است. یکی از این پروژه‌ها، اجرای سیستم‌های نوین آبیاری است که ضمن اجرای آن، با توسعه سیستم‌های تحت فشار قطره‌ای و بارانی، آب مصرفی مورد نیاز برای آبیاری زمین‌های زراعی کاهش داده می‌شود.

طرح‌های عملیاتی انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه

وی افزود: بررسی‌های کارشناسی انجام شده در زمان آغاز به کار ستاد احیای دریاچه ارومیه درباره وضعیت رودخانه‌های ورودی به دریاچه، نشان‌دهنده شرایط نامساعد مسیر این رودخانه‌ها بوده است. با هدف بهبود شرایط رودخانه‌ها، مصوبات متعددی در هیأت وزیران به تصویب رسید که ذیل یکی از این مصوبات (انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه)، طرح لایروبی و مسیرگشایی رودخانه‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه برای رفع نابسامانی‌های موجود در مسیر رودخانه‌ها در دستور کار قرار گرفت.

«اهداف طرح لایروبی و مسیرگشایی رودخانه‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه عبارتند از تسهیل در انتقال آب به پیکره اصلی دریاچه ارومیه، ساماندهی و کنترل بستر رودخانه‌ها به منظور انتقال آب به پیکره اصلی دریاچه، کاهش سطح تبخیر و جلوگیری از اتلاف آب ورودی، جلوگیری از پخش آب در مصب رودخانه‌ها و افزایش سرعت جریان آب ورودی به دریاچه ارومیه است.»

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه افزود: در همین راستا، پروژه‌های متعددی شامل اتصال زرينه رود به سيمينه رود به طول ۲۱ كيلومتر و لایروبی مسیر رودخانه‌های منتهی به دریاچه ارومیه اعم از رودخانه‌های زرينه رود، سيمينه رود، آجی چای، مهابادچای، قلعه چای، صوفی چای ...، در مجموع به طول بیش از ۲۵۳ كيلومتر و اعتبار ۱۲۸٫۱ ميلیارد تومان در حوضه آبریز دریاچه ارومیه اجرا شده‌اند. ماحصل اقدامات انجام شده، علاوه بر فراهم شدن امکان انتقال کارآمد منابع آب ورودی به

دریاچه ارومیه، در جلوگیری از پخش سیلاب و بروز خسارت ناشی از آن نیز موثر بوده است؛ به نحوی که به دلیل افزایش قابل توجه ظرفیت آبگذری رودخانه‌ها نسبت به قبل، در سال ۱۳۹۸ به رغم وقوع سیلاب در بیشتر رودخانه‌های حوضه آبریز، در بازه‌های لایروبی شده، پدیده پخش سیلاب رخ نداده و جریان سیلاب به صورت ایمن و بدون هیچگونه بروز خسارت به اراضی و مناطق مسکونی واقع در حاشیه رودخانه‌ها، به پیکره اصلی دریاچه انتقال یافت.

وی گفت: در سال ۱۳۹۶ در اثر وقوع سیلاب در این رودخانه، به دلیل عدم وجود ظرفیت آبگذری کافی، پدیده پخش سیلاب رخ داد و به اراضی کشاورزی و مناطق مسکونی حاشیه رودخانه‌ها خساراتی وارد شده بود که پس از انجام عملیات لایروبی این رودخانه به منظور جلوگیری از پخش سیلاب و انتقال آب مازاد حوضه آبریز کلاس به دریاچه ارومیه، در دو سال اخیر ظرفیت آبگذری رودخانه در محدوده عملیات (از پیکره دریاچه تا محدوده روستای آده)، از ۸۰ مترمکعب در ثانیه به ۲۷۰ مترمکعب در ثانیه افزایش یافت که نتیجه آن، مدیریت ایمن سیلاب فروردین ۱۳۹۸ بوده است. سایر رودخانه‌های حوضه آبریز نیز با انجام عملیات لایروبی، شاهد افزایش قابل توجه ظرفیت آبگذری بوده‌اند؛ به طوری که در اثر اقدامات انجام شده در رودخانه‌های زرینه رود، سیمینه رود، مهاباد، گدار، باراندوز، روضه، زوال و کانیرش در استان آذربایجان غربی، ظرفیت آبگذری کل با افزایشی بیش از ۲٫۵ برابر، از ۲۹۵ مترمکعب بر ثانیه به ۷۹۳ مترمکعب بر ثانیه ارتقاء یافته است.

جلوگیری از برداشت‌های غیرمجاز از منابع آب سطحی

تجربشی افزود: اقدامات انجام شده در این خصوص شامل جمع‌آوری موتورپمپ‌های حاشیه رودخانه‌ها، انسداد استخرهای زهکش حاشیه رودخانه‌ها، شناسایی تصرف غیرمجاز در بستر و حریم رودخانه، شق نهر غیرمجاز در بستر، برداشت غیرمجاز مصالح رودخانه‌ای، سازه غیرمجاز در بستر، ممانعت از

برداشت‌های غیرمجاز و برداشت‌های بدون پروانه بهره‌برداری از آبهای سطحی و رفع تصرف از حریم بستر رودخانه است.

مرمت و بازسازی تأسیسات آبی در دست بهره‌برداری

وی گفت: «هدف از این طرح، لایروبی و تأمین ظرفیت کانال‌ها و زه‌کش‌ها به منظور توزیع مناسب آب و همچنین جمع‌آوری زهاب از سطح دشت‌ها، مرمت و بازسازی ساختمان کانال‌ها و تأسیسات شامل لاینینگ و بازسازی سازه‌های بتنی و تأسیسات آبی ساحل‌های شبکه‌ها، مرمت و بازسازی تجهیزات فلزی و هیدرومکانیکال دریچه‌ها و سازه‌های تنظیم و آبگیر شبکه‌های آبیاری و زهکشی است، در محدوده استان آذربایجان غربی و در چهار سال گذشته، این پروژه در دو شبکه آبیاری و زهکشی مهاباد و زرینه رود انجام شده است. در شبکه آبیاری و زهکشی مهاباد، بازسازی کانال‌های تخریب‌شده، مرمت و بازسازی کانال‌ها و ساختن سازه‌های اندازه‌گیری صورت گرفته است.»

طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی

تجربشی ادامه داد: در مورد تعدیل مصارف آب زیرزمینی و با هدف به تعادل رساندن منابع آب زیرزمینی، پس از تصویب طرح احیاء و تعادل بخشی در پانزدهمین جلسه شورای عالی آب و تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های این طرح توسط وزارت نیرو، به رغم وجود مشکلات عدیده از جمله مشکلات اعتباری، عدم هماهنگی سازمانها و نهادها در خصوص این طرح، مقاومت‌های مردمی با توجه به در خطر بودن معیشت آنها، اقدامات اجرایی در خصوص برخورد با تخلفات منابع آب و نصب کنتورهای هوشمند آب و برق آغاز شده است. بدیهی است که وجود مشکلات ذکر شده، مانعی برای پیشبرد اهداف پروژه‌ها بوده؛ لیکن با وجود تمام این موانع و مشکلات، بخشی از مجموعه عملکرد سه شرکت آب

منطقه ای آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و کردستان قابل قبول بوده است.

جلوگیری از برداشت های غیرمجاز از منابع آب زیرزمینی (تعیین تکلیف چاه های فاقد پروانه) مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه تصریح کرد: بر اساس آخرین آماربرداری در مجموع حدود ۸۸ هزار حلقه چاه در حوضه آبریز دریاچه ارومیه شناسایی شده که حدود ۵۰ درصد آنها غیرمجاز است، در این بخش به رغم محدودیت های اعتباری، فشارهای سیاسی و اجتماعی، طولانی شدن زمان حصول دستورالعمل و شرایط فنی و استاندارد مورد نظر وزارت نیرو برای ساخت کنتورها و ابلاغ آن به شرکت ها، یک سیری اقدامات صورت گرفت که انسداد ۵۱۴۷ حلقه چاه غیرمجاز حفر شده بعد از سال ۱۳۸۵ با تخلیه ۶۶,۱۹ میلیون مترمکعب در سال، انسداد ۱۸۰ حلقه چاه حفر شده قبل از سال ۱۳۸۵ با تخلیه ۲,۳ میلیون مترمکعب در سال برخی از آنها است. در این خصوص جلساتی با مقامات قضایی استان ها برگزار شد و با همکاری بسیار خوب حوزه قضایی (دادستان های شهرستان ها و قضات) مسلوب المنفعه کردن چاه های غیرمجاز صورت گرفت.

ساماندهی برداشت از چاه های مجاز و صدور پروانه بهره برداری تجربی گفت: جلوگیری از اضافه برداشت ۱۱۲۵ حلقه چاه مجاز با تخلیه سالانه ۲۹,۶ میلیون مترمکعب، نصب ۶۶۹۴ دستگاه کنتور هوشمند از میزان کل ۵۲ هزار کنتور هدف طرح، صدور پروانه مصرف بهینه کشاورزی برای ۲۲۳۸ حلقه چاه و کاهش پروانه به میزان ۲۸,۸ میلیون مترمکعب، استقرار و فعالیت ۱۲۳ گروه گشت و بازرسی حفظ و حراست از منابع آب زیرزمینی در محدوده ۲۱ شهرستان واقع در حوضه آبریز دریاچه ارومیه در سه استان آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و کردستان از دیگر اقدامات صورت گرفته در این راستا است.

مدیریت مصارف آب در بخش کشاورزی از سدهای در حال بهره برداری

وی افزود: با استناد به مصوبه کاهش ۴۰ درصد مصارف آب در بخش کشاورزی حوضه آبریز دریاچه ارومیه طی پنج سال (از سال آبی ۱۳۹۳-۹۴) و با توجه به اینکه سدهای حوضه یکی از منابع اصلی تأمین نیازهای کشاورزی حوضه است، این طرح از سال ۱۳۹۳-۹۴ در سطح ۱۰ سد بزرگ حوضه آبریز دریاچه ارومیه عملیاتی شد که یکی از دقیق ترین اعمال نظارت بر مدیریت منابع و مصارف سدهای کشور در حوضه آبریز دریاچه ارومیه به مدت ۴ سال اجرایی بوده و در سال آبی جاری (۹۸-۹۹) نیز با اعمال ۸ درصد پایانی، این مصوبه به صورت کامل اجرایی خواهد شد.

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه تصریح کرد: با توجه به اینکه کشاورزی منبع اصلی تأمین معیشت بخش زیادی از ساکنان حوضه آبریز دریاچه ارومیه است، این دغدغه همواره وجود داشته که با کاهش تحویل آب به اراضی کشاورزی زندگی مردم تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. اما تحقیقات اولیه نشان می داد که ناشی از اضافه آبیاری صورت گرفته در اراضی کشاورزی این منطقه، بعضاً کاهش تولید محصول وجود داشته است. بر این مبنا و با تکیه بر دانش متخصصان داخلی و همزمان با انجام اقدامات منجر به کاهش تلفات و افزایش راندمان مصرف آب، پس از اجرای مصوبه، افزایش تولید محصول در شهرهای داخل محدوده حوضه آبریز دریاچه ارومیه در استان آذربایجان غربی به وقوع پیوست.

ادامه عملیات اجرایی شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی حوضه

تجربشی ادامه داد: وضعیت دریاچه ارومیه و لزوم تأمین حقابه دریاچه از محل رودخانه های حوضه، همچنین نشت آب از کانال های آبیاری شبکه های حوضه به دلیل فرسودگی موجب اجرای اقداماتی به سبب بهبود عملکرد مصرف آب و افزایش راندمان در حوضه شده است. بر همین اساس ساخت و ادامه

اجرای شبکه های فرعی حوضه آبریز دریاچه ارومیه با ماهیت غیر توسعه ای به منظور بهبود عملکرد مصرف آب کشاورزی و افزایش راندمان از جمله مهمترین مصوبات طرح نجات دریاچه ارومیه به شمار می رود که ۱۴ هزار و ۶۱۶ هکتار عملیات آبیاری تحت فشار، ۴۷۴ کیلومتر انتقال آب با لوله، ۶ هزار و ۶۹ هکتار شبکه های فرعی آبیاری و زه کشی، سه هزار هکتار تهیه نقشه کاداستر از جمله این اقدامات است که در مجموع ۱۱۲ میلیون متر مکعب در مصرف آب صرفه جویی شده است.

کاهش ۶۵ درصدی مصرف آب سد حسنلو

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه گفت: سد حسنلو واقع بر رودخانه گدارچای، یک سد خارج از بستر است، همزمان با تصویب طرح ملی نجات دریاچه ارومیه و مصوبه این کارگروه ملی به جهت عدم توسعه اراضی کشاورزی آبی حوضه آبریز دریاچه ارومیه، اقدامات متعددی به جهت کاهش مصارف آب اراضی پایاب سد آغاز شد، نتیجه این اقدامات با مشارکت فعال مردم منطقه کاهش ۶۵ درصدی مصرف آب کشاورزی سد حسنلو در سال آبی ۹۶-۹۷ بوده که این مهم با اصلاح الگوی کشت در اراضی پایاب سد رخ داده است.

وی افزود: به عبارت دقیق تر، با حذف محصولات پر آب بر و کاهش سطح زیر کشت چغندر قند از ۱۲۵۲ هکتار در سال زراعی ۹۴-۹۵ به صفر هکتار در سال آبی ۹۶-۹۷ و همزمان، جایگزینی و توسعه کشت محصولات کم آب بر و افزایش سطح زیر کشت کلزا از صفر هکتار در سال زراعی ۹۵-۹۶ به ۱۵۰۰ هکتار در سال زراعی ۹۶، ۹۷، مصارف کشاورزی سد حسنلو از ۴۴ میلیون مترمکعب در سال ۹۲-۹۳ به ۱۵ میلیون مترمکعب در سال ۹۶-۹۷ کاهش یافته است. این دستاورد مهم و بزرگ و کاهش ۶۵ درصدی مصارف کشاورزی این اراضی را می توان نتیجه همکاری و تلاش تمامی مردم و مسوولان منطقه دانست.

تحويل حجمی آب کشاورزی در شبکه آبیاری و زهکشی مهاباد

تجربشی ادامه داد: تحويل حجمی آب کشاورزی با توجه به ایجاد امکان رصد میزان مصرف آب توسط زارعین هر حوضه یکی از اولین قدم‌ها در زمینه مکانیزه کردن کشاورزی و افزایش راندمان مصرف آب در این حوضه است که در ایران و پس از تصویب آیین‌نامه اجرایی بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی توسط هیئت وزیران در سال ۱۳۷۵، وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی ملزم به تحويل حجمی آب در شبکه‌های آبیاری و زهکشی تمام کشور شده‌اند، اما با گذشت بیش از دو دهه از تصویب این آیین‌نامه، متأسفانه این مهم در شبکه‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه اتفاق نیفتاده است.

وی افزود: بر همین اساس، ستاد احیای دریاچه ارومیه با مشارکت وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی اقدام به تجهیز شبکه‌های حوضه آبریز دریاچه ارومیه به تحويل حجمی آب کرده و در اولین قدم، این پروژه در شبکه آبیاری و زهکشی مهاباد در وسعت ۱۲ هزار هکتار محقق شد. بر این اساس، طی چهار سال گذشته آب تحویلی به این شبکه مطابق مصوبه کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه ۲۴ درصد کاهش یافته و این کاهش با اجرای پروژه تحويل حجمی آب در حال حاضر قابل رصد است.

راه‌اندازی سامانه نیاز آبی گیاهان برای بهره‌برداری کشاورزان

مدیر دفتر برنامه‌ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه گفت: با توجه به اینکه عمده مصرف در حوضه آبریز دریاچه ارومیه در بخش کشاورزی است، برنامه‌ریزی آبیاری و تعیین زمان آبیاری گامی مهم در راستای مصرف بهینه آب است. هدف از طراحی سامانه نیاز آبی گیاهان، تعیین میزان دقیق این نیاز با استفاده از پردازش تصاویر ماهواره‌ای و در اختیار قراردادن اطلاعات مناسب به کشاورزان حوضه است. با این هدف، سامانه نیاز آبی گیاهان تهیه شده و با تعیین پایلوت اراضی کشاورزی پایاب سد مهاباد در حال حاضر اطلاعات سامانه در حال تدقیق است.

توسعه شبکه پایش ایستگاه‌های هواشناسی حوضه آبریز دریاچه ارومیه
وی ادامه داد: برای افزایش دقت پیش‌بینی هواشناسی و انجام محاسبات مرتبط با نیاز آبی محصولات
کشاورزی به عنوان اصلی‌ترین مصرف‌کننده آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه، لازم بود تا شبکه
پایش ایستگاه‌های هواشناسی حوضه آبریز دریاچه ارومیه توسعه داده شود. بر این اساس یکی از اقدامات
ستاد احیای دریاچه ارومیه با همکاری سازمان هواشناسی و وزارت نیرو، تجهیز ایستگاه‌های هواشناسی
کشاورزی، باران‌سنجی خودکار، هم‌دید و اقلیم‌شناسی حوضه آبریز دریاچه ارومیه بوده است.
مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی با همکاری سازمان برنامه
توسعه سازمان ملل (UNDP)

تجربشی تصریح کرد: ستاد احیای دریاچه ارومیه تکیه اصلی خود را بر مطالعات متخصصان و کارشناسان
داخلی قرار داده اما همواره تلاش بر این بوده که از فرصت‌های بین‌المللی برای ارتقای دانش بومی و
پوشش خلاءهای احتمالی موجود بهره گرفته شود. یکی از این اقدامات، مشارکت جوامع محلی در
استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی با همکاری برنامه پیشرفت و توسعه ملل متحد بوده
است که در فاز اول در سال ۱۳۹۴ در ۴۱ روستا، در فاز دوم در سال ۱۳۹۵ در ۷۵ روستا، در فاز سوم در
سال ۱۳۹۶ در ۹۰ روستا و در فاز چهارم در سال جاری در ۱۱۰ روستا اجرایی شده است.

تهیه مدل هیدرولوژی (چرخه آب) حوضه آبریز دریاچه ارومیه
وی گفت: این پروژه با هدف تهیه مدل یکپارچه هیدرولوژی (چرخه آب) در حوضه آبریز دریاچه
ارومیه با رویکرد یکپارچگی آب سطحی و زیرزمینی انجام شده که نتیجه آن تکمیل مدل در بخش
جنوبی حوضه آبریز برای کمک به تصمیم‌گیری‌های مدیریتی در حوضه آب و کشاورزی بوده و در
حال حاضر تهیه مدل در بخش غربی و شرقی با مشارکت سازمان بین‌المللی جایکا در دستور کار است.

انتقال آب از سد سیلوه به دریاچه ارومیه

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه افزود: سد سیلوه، سدی خاکی با هسته رسی و حجم مخزن ۸۴ میلیون مترمکعب با توانایی تنظیم آب به میزان ۱۹۰ میلیون مترمکعب است که در نزدیکی روستای سیلوه در شهرستان پیرانشهر از استان آذربایجان غربی ساخته شده است. این سد با هدف تأمین آب شرب شهرهای پیرانشهر و اشنویه و روستاهای منطقه شهرستان اشنویه، آب اراضی کشاورزی دشت های پیرانشهر و جلدیان و بخشی از نیاز زیست محیطی دریاچه ارومیه به میزان ۹۵ میلیون مترمکعب در سال بر روی رودخانه لاوین از سرشاخه های اصلی رودخانه مرزی کلاس احداث شده است.

«آب انتقالی از این سد به حوضه آبریز دریاچه ارومیه، پس از عبور از کانال جلدیان وارد سد چپرآباد شده و در ادامه با عبور از رودخانه های کانیرش و گذار وارد دریاچه ارومیه میشود. با بهره برداری سد چپرآباد در اردیبهشت ماه سال جاری، آخرین حلقه این پروژه تمام شده و از سال آبی آتی از محل این سد آب مندرج در نقشه راه نجات دریاچه ارومیه به دریاچه منتقل خواهد شد.»

رهاسازی آب از سدهای در دست بهره برداری حوضه آبریز با هدف تأمین نیاز زیست محیطی دریاچه ارومیه

تجربیشی افزود: بنابر بند ج ماده ۹۲ مصوبه سال ۱۳۹۳ هیأت وزیران، اجرای برنامه رهاسازی حقابه زیست محیطی دریاچه ارومیه از سدهای حوضه، در هر سال آبی و در فصول غیرزراعی انجام میشود. این مهم طی چهار سال گذشته انجام شده و مجموعاً ۴,۹۵ میلیارد مترمکعب در سالهای آبی ۹۳ تا ۹۸ از سدهای آبریز حوضه دریاچه ارومیه رهاسازی شده است، در سال آبی جاری نیز رهاسازی به سمت دریاچه ارومیه از انتهای آبان ماه شروع شده و تا پایان اردیبهشت ماه مجموعاً ۱۳۵۲ میلیون مترمکعب به سمت دریاچه ارومیه رهاسازی شده است.

پروژه های تثبیت کانون های بحرانی تولید گرد و غبار اطراف دریاچه ارومیه

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه گفت: با خشک شدن بخش هایی از بستر دریاچه ارومیه، صدها هزار هکتار از نواحی حاشیه ای دریاچه به شوره زار و یا بیابان ماسه ای تبدیل شده که می توانند با تبدیل شدن به کانون های ریزگرد، موجب ایجاد توفان های گرد و غبار و احیاناً توفان های نمکی شوند.

«این مسأله زندگی و معیشت حداقل ۶ میلیون نفر از ساکنین حوضه آبریز دریاچه ارومیه و حتی استان های همجوار را با تهدیدی جدی مواجه می کند. برای مهار کانون های ریزگرد، ادارات کل منابع طبیعی مسئولیت اجرایی کردن پروژه های مصوب ستاد احیای دریاچه ارومیه را بر عهده گرفته اند. این پروژه ها در قالب نهالکاری همراه با آبیاری و تولید نهال، بوته کاری همراه با آبیاری و تولید بوته، احداث بادشکن غیرزنده، آبیاری نهالکاری های سنواتی (از سال ۱۳۹۳)، قرق مراتع، احداث ایستگاه های پایش فرسایش بادی، مدیریت مشارکتی و منابع طبیعی و توسعه روستایی و اجرای روش های نوین مقابله با فرسایش بادی و گرد و غبار است.»

وی تصریح کرد: احداث بادشکن پیرامون مراتع، مزارع، باغات و دامداری ها، سرعت باد و تبخیر از سطح را کاهش داده و سبب افزایش تولید می شود، بادشکن ممکن است از مواد مصنوعی و یا از درخت و درختچه نباتات منطقه باشد (همچون ذرت و آفتابگردان)، بنابراین دو نوع بادشکن وجود دارد: بادشکن غیرزنده، مصنوعی یا مکانیکی و بادشکن زنده. بادشکن غیرزنده انواع مختلفی نظیر دیواره های سنگی، دیواره های فلزی، چوبی، پلاستیکی، حصیری و یا دیواره های تهیه شده از شاخه های بریده شده درختان موجود در منطقه دارد. بادشکن های درختی نیز معمولاً از یک یا چند ردیف درخت یا درختچه تشکیل شده اند که معمولاً عمود بر جهت باد اصلی قرار می گیرند. با ایجاد مناطق قرق در کانون های ریزگرد نیز میتوان گام بزرگی در حفاظت از آب و خاک برداشت و با تقویت پوشش گیاهی مناطق

بحرانی موجب کاهش ریزگردها و فرسایش بادی و آبی شد. عملیات قرق که معمولاً در محدوده بسیار وسیعی انجام می‌شود از جمله کارآمدترین روش‌هایی است که به صورت طبیعی با حمایت از طبیعت می‌تواند موجب تقویت پوشش گیاهی مرتعی و کاهش ریزگرد شود.

اقدامات مرتبط با معیشت جایگزین و فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی
تجربشی گفت: اقدامات انجام شده توسط ستاد احیای دریاچه ارومیه در زمینه ایجاد اشتغال و معیشت جایگزین از طریق گسترش کشت گیاهان دارویی بومی را میتوان به چند روش دسته‌بندی کرد که برنامه جامع توسعه سطح زیرکشت گیاهان دارویی و اشتغال و معیشت جایگزین در حوضه آبریز دریاچه ارومیه (طرح خانه توسعه تکاب) یکی از آنها است.

وی ادامه داد: در این راستا پتانسیل‌های معیشت جایگزین در ۳۶ روستای استان آذربایجان غربی شناسایی شده و ظرفیت‌های تکمیل زنجیره ارزش (بومگردی، صنایع دستی و) مورد توجه قرار گرفته است. یکی از اقدامات به ثمر رسیده در این راستا، راه اندازی خانه توسعه تکاب با رویکرد توانمندسازی جامعه محلی است.

مدیر دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه افزود: ستاد احیای دریاچه ارومیه به عنوان "هماهنگ کننده طرح جامع توسعه گیاهان دارویی در سطح حوضه آبریز دریاچه ارومیه" وارد عمل شده و حلقه‌ای متشکل از چهار محور "جهاد دانشگاهی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری"، "وزارت جهاد کشاورزی"، "اتاق بازرگانی و معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه" و "صندوق‌ها و بانک‌ها" را برای اجرای درست طرح توسعه کشت گیاهان دارویی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه در کنار هم قرار داده است که اقدامات خوبی در این راستا صورت گرفته که تمام آنها منجر به بهبود وضعیت دریاچه ارومیه شده است.

با پیاده‌سازی طرح «بهبود منابع آبی و مدیریت پساب» در کشور رقم خورد: کاهش چشمگیر مصرف آب در مزارع شیری ایران و افزایش باروری خاک در مگافارم‌ها، کاهش ۳۰ درصدی مصرف آب، کاهش ۷۰ درصدی استفاده از کودهای شیمیایی و ۲۰ درصد افزایش بهره‌وری - خبرگزاری ایانا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۱۲

رونمایی از نتایج فاز دوم اقدامات اجتماعی یک شرکت سرشناس سوئیسی در کشورمان که بر «مدیریت پساب و منابع آبی» تمرکز داشت، نشان می‌دهد این تلاش‌ها پس از ۲ سال منجر به کاهش چشمگیر مصرف آب در مزارع شیری کشور و افزایش باروری خاک در مگافارم‌ها شده است.

کاهش چشمگیر مصرف آب در مزارع شیری ایران و افزایش باروری خاک در مگافارم‌ها
رونمایی از نتایج فاز دوم اقدامات اجتماعی یک شرکت سرشناس سوئیسی در کشورمان که بر «مدیریت پساب و منابع آبی» تمرکز داشت، نشان می‌دهد این تلاش‌ها پس از ۲ سال منجر به کاهش چشمگیر مصرف آب در مزارع شیری کشور و افزایش باروری خاک در مگافارم‌ها شده است.
به گزارش خبرگزاری کشاورزی ایران (ایانا)، بلندآوازه‌ترین برند مواد غذایی و آشامیدنی جهان در کشورمان، در نوزدهمین سال حضور خود در جمهوری اسلامی ایران، با چاپ کتابی، از نتایج یکی دیگر از پروژه‌های بزرگ و بنیادین خود در کشور پرده برداشت. «مدیریت پساب در صنعت دام‌پروری و مزارع شیری»، موضوع دومین ابرپروژه ایجاد ارزش مشترک این برند سرشناس مواد غذایی و آشامیدنی در کشورمان است که در نتیجه مطالعه متخصصین نسته ایران بر چرخه تولید و تأمین مزارع شیری و شناسایی کمبود در ۳ حوزه اصلی فعالیت آنها (آب، جریان مواد مغذی و مصرف خاک) عملیاتی شد.

نتایج این مطالعات نشان می‌دهد که کشاورزی سنتی در کشور به‌موجب وابستگی به مصرف کودهای شیمیایی، درگیر مشکلاتی چون هزینه بالای واردات، میزان مصرف بسیار بالای آب، فقر مواد مغذی، کاهش تنوع زیستی و باروری خاک‌ها در طی زمان و درنهایت آثار مخرب زیست محیطی است. از این رو، این برند که با نخستین ابرپروژه خود (پروژه رایز) که در گذشته موجب افزایش کیفیت شیرهای تولیدی ایران شده بود، بر آن شد تا فاز دوم اقدامات «ایجاد ارزش مشترک» خود را در کشورمان، حول تغییر در چرخه مدیریت منابع آبی طراحی و طی همکاری با یکی از بزرگ‌ترین مزارع شیری و زراعی کشور آن را اجرایی کند.

۲ سال تلاش متخصصان صنعتی، دامپروری و دانشگاه برن سوییس در ایران مهم‌ترین دستاورد این ابرپروژه که پس از ۲ سال تلاش متخصصان این مجموعه و مزرعه "چالتاسیان" در کنار کمک علمی دانشگاه برن سوییس حاصل شد، تغییر در نگرش حوزه دامی کشور نسبت به فضولات دامی از یک زباله به یک کالای اقتصادی است. فعالیت مزارع زیر پوشش در این راستا، منجر به کاهش میزان مصرف آب تا ۳۰ درصد، کاهش ۷۰ درصدی استفاده از کودهای شیمیایی و نیز ۲۰ درصد افزایش در بهره‌وری طبق استانداردهای جهانی شد.

شهریار صفاری، مالک این مگافارم در این باره می‌گوید: «پس از تحقیقات مشترک و شناسایی نقاطی که نسبت به ثرم جهانی فاصله داشتند، در نخستین گام سیستم مدیریت پساب در مزرعه ما احداث شد. با به‌کارگیری این سیستم و به تبع آن تغییر در نحوه جمع‌آوری، نگهداری، تصفیه، انبار و مصرف پساب و مصرف کودهای ارگانیک، استفاده از کودهای شیمیایی، نیترا ته و فسفات ه در مزارع زراعی ما تا ۷۰ درصد کاهش یافت؛ که شاهد اثرات بسیار مثبت آن در باروری خاک و هزینه‌های جاری هستیم.»

جوزپه کارلا، مدیرعامل نستله ایران با اشاره به دلایل شکل‌گیری این طرح اجتماعی در کشورمان گفت: «طبق آمار، حدود ۹۰ درصد آب مصرفی کشور در حوزه کشاورزی است. بنابراین با توجه به اهمیت حفظ منابع آبی در موقعیت جغرافیایی کشور، بر آن شدیم تا فاز دوم تلاشمان در راستای منبع‌یابی مسئولانه در جمهوری اسلامی ایران را در حوزه بهینه‌سازی مصرف آب عملیاتی کنیم.»

وی افزود: «به خود می‌بالیم که خروجی این طرح مشترک به حدی بزرگ بود که موجب شد توجه سایر مزارع کشور نیز به اهمیت بهینه‌سازی مصرف و پایداری اقتصادی-زیست‌محیطی در بلندمدت معطوف شود. ما با انتشار این کتاب قصد داشتیم دانش بیش از ۱۵۰ ساله خود را در اختیار متخصصین فعال در این حوزه بگذاریم تا درک عملی‌تری از تولید شیر با دستاوردهای جهانی داشته و تأثیرات چشمگیر نوسازی فعالیت‌ها در این صنعت را در کوتاه‌مدت و بلندمدت مشاهده کنند.»

اجرای پروژه «پایداری مزارع شیری» ایجادکننده خلق ارزش برای جوامع علیرضا سرابچی، مدیر ارتباطات، سرویس‌های بازاریابی و روابط برون‌سازمانی مجموعه نستله ایران نیز اضافه کرد: «از آنجا که این شرکت بین‌المللی به فعالیت بنیادین در جهان شهره است. بر این اعتقاد است تا برای موفقیت در درازمدت، باید برای جوامع خلق ارزش کند. از طرف دیگر بی‌شک توسعه تولید و مصرف، در کنار پیشرفت تأمین‌کنندگان داخلی و حتی رقبا در درازمدت به کسب‌وکار ما کمک بسیاری

خواهد کرد. بنابراین اجرای پروژه «پایداری مزارع شیری» در همین راستا، نشان‌دهنده این رویکرد نسبت به ایجاد ارزش مشترک در این سرزمین است. مایه افتخار است که در پایداری مزارع شیری از جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی تأثیرگذار هستیم. دستاوردهای امروز، میراث این شرکت در جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.»

به گفته وی، مصرف بهینه منابع آبی و پایداری در سراسر زنجیره تأمین موجب «بهبود زندگی و سهم شدن در ساخت آینده‌ای سالم‌تر» خواهد شد که جزو مهم‌ترین اصول کسب‌وکاری است که این شرکت بر روی آن بنا شده است.

بزرگ‌ترین شرکت مواد غذایی و آشامیدنی جهان اعلام کرده که پس از رونمایی آنلاین این کتاب، کارگروهی را برای بکار بستن نتایج این ابرپروژه در سطح ملی در نظر گرفته است. همچنین کتاب فوق ضمن پخش در سراسر زنجیره تأمین، برای انتقال تجربه و دانش در اختیار رسانه‌ها، متخصصین حوزه و همچنین مقامات بالا رتبه کشور قرار گرفته است.

فناوری تخلیه پساب صفر؛ راهکاری در مدیریت پساب شور - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۱۲

تهران - ایرنا - موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو اعلام کرد: فناوری تخلیه پساب صفر و توسعه و بومی‌سازی آن می‌تواند گام مهمی در تکمیل فرایند شیرین‌سازی آب‌های شور با کمترین آسیب به محیط‌زیست باشد.

به گزارش روابط عمومی موسسه تحقیقات آب، یکی از روش‌های رو به رشد برای تامین آب شرب، با توجه به محدودیت منابع آب در کشور، استفاده از منابع آبی غیرمتعارف از جمله آب دریا و آب‌های لب‌شور با بهره‌گیری از فرایندهای شیرین‌سازی است. از این رو آب‌شیرین‌کن‌ها یک فناوری مهم برای بشریت و توسعه پایدار تلقی می‌شوند.

اگرچه اغلب فناوری‌های شیرین‌سازی آب‌های شور و لب شور (نمک‌زدایی) در جهان به‌خوبی توسعه داده شده‌اند، اما همچنان بدلیل برخی مسائل و محدودیت‌ها شامل ایجاد گرفتگی و تشکیل رسوب، تولید پساب شور و مصرف بالای انرژی، نیازمند ارتقاء و تکامل هستند.

همچنین واحدهای آب‌شیرین‌کن با توجه به نوع روش و تکنولوژی شیرین‌سازی و نحوه بهره‌برداری از آن‌ها آثار زیست‌محیطی متنوعی دارند و مطالعات مختلف، آثار سوء زیست‌محیطی آن‌ها را تأیید کرده است.

تخلیه آب آلوده بسیار شور در سطح وسیعی از دریا و تأثیر منفی آن بر اکوسیستم دریایی، نشت مواد نفتی به ساحل از تأسیسات آب‌شیرین‌کن، استفاده از زمین‌های ساحلی به‌منظور نصب تأسیسات، آلودگی صوتی از جمله مهم‌ترین مسائل زیست‌محیطی مرتبط با آب‌شیرین‌کن‌ها است.

یکی از محصولات سامانه‌های نمک‌زدایی، پساب شوری است که به‌صورت بسیار چگال‌تر از آب دریا

با املاحی زیاد وارد دریا می‌شود در حال حاضر روزانه ۱۴۱,۵ میلیون مترمکعب پساب شور توسط واحدهای نمک زدایی تولید می‌شود که حدود ۵۰ درصد بالاتر از مقدار کل آب شیرین شده توسط آنها در سرتاسر جهان است.

بیشترین میزان پساب شور تولید شده به میزان حدود ۱۰۰ میلیون مترمکعب در روز متعلق به خاورمیانه و شمال آفریقا است که حدود ۷۰,۳ درصد از تولید پساب شور جهان را شامل می‌شود.

اگرچه میزان پساب شور تولیدی واحدهای نمک‌زدایی کشورمان بسیار کمتر از مقدار جهانی و خاورمیانه است، اما در هر صورت دفع و یا مدیریت پساب یکی از چالش‌های مهم زیست‌محیطی در اکثر سایت‌های نمک‌زدایی به خصوص واحدهای نمک‌زدایی درون سرزمینی (غیر ساحلی) است. شایان ذکر است ۵ تا ۳۳ درصد از هزینه نمک‌زدایی (با توجه به حجم پساب شور، سطح و میزان تصفیه پساب و سایر پارامترها) صرف دفع یا مدیریت پساب واحدهای نمک‌زدایی می‌شود. لذا انتخاب یک روش مناسب و سازگار با محیط‌زیست، جهت مدیریت پساب شور، بسیار حائز اهمیت است. در این موضوع بایستی عوامل مختلف همچون حجم پساب شور، اجزای شیمیایی آن، محل جغرافیایی دفع آن، امکان‌سنجی روش مدیریت از نظر هزینه‌های عمومی و عملیاتی، سرمایه اولیه و ظرفیت تأسیسات نمک‌زدایی مورد توجه قرار گیرد.

از روش‌های دفع مستقیم پساب واحدهای نمک‌زدایی می‌توان به تخلیه به آب سطحی یا تأسیسات تصفیه فاضلاب، تزریق در چاه‌های عمیق، دفع در زمین و استخر تبخیری اشاره کرد.

همچنین از روش‌های دفع غیرمستقیم پساب این واحدها می‌توان به روش‌های مبتنی بر کاهش حجم پساب، بهره‌گیری از روش ZLD (Zero Liquid Discharge)، تبدیل پساب شور به محصول جامد مفید (روش Solvay)، پرورش آبزیان، استفاده از پساب جهت بهبود کیفیت آب در مناطق آلوده یا تخریب‌شده و استفاده از پساب در کشاورزی (رشد برخی از میکرو جلبک‌ها، و تولید محصولات زراعی) اشاره کرد.

به حداقل رساندن پساب‌شور و تصفیه آن را می‌توان بر اساس فرایندهای مبتنی بر غشاء، حرارتی و یا فن‌آوری‌های نوظهور پیاده‌سازی کرد. روش‌های تصفیه بیولوژیکی (لجن فعال، رشد چسبیده، پیل‌های نمک‌زدایی میکروبی، رشد میکرو جلبک‌ها)، شیمیایی (نرم‌سازی شیمیایی، رسوب‌دهی دانه‌ای و دوغابی، و دی‌اکسید کربن‌زدایی)، غشائی (VSEP، الکترودیالیز، اسمز مستقیم)، الکتروستاتیکی و تبادل یونی از جمله روش‌های تصفیه پساب با شوری کم و روش‌های حرارتی (تبخیر، خشک‌کننده پاششی، MSF، MED، تبخیر انجماد یوتکتیک) و غشائی (تبلور و تقطیر) از روش‌های تصفیه پساب با شوری زیاد است.

اما آنچه که امروزه شاهد آن هستیم، نگاه و نگرش متفاوت نسبت به پساب خروجی یا همان پساب شور است. این نگاه جدید ناشی از بحران آب در بسیاری از مناطق گرمسیر جهان از جمله ایران و همچنین قوانین جدید و سخت‌گیرانه زیست‌محیطی است، که اجازه ورود مستقیم پساب‌شور ایجاد شده در سیستم تصفیه را به محیط نمی‌دهد.

اصطلاحی که در این شکل از مواجهه با پساب به کار برده می‌شود، ZLD یا تخلیه پساب صفر است. همان‌طور که از نام این سیستم‌ها مشخص است، در این روش هیچ‌گونه خروجی مایع از فرایند نمک‌زدایی نخواهیم داشت. در حقیقت کل آب به کار رفته شده بازیابی شده و باقیمانده نمک‌ها و املاح موجود به شکل جامد قابل استحصال خواهند بود. این مواد جامد که حجم بسیار کمتری نسبت به پساب مایع دارند، می‌توانند در صورت داشتن ارزش اقتصادی دوباره استفاده شوند و یا طبق اصول زیست‌محیطی منطقه دفع شوند. با اجرای مقررات الزام‌آور محیط‌زیستی، بازار تخلیه پساب صفر (ZLD) در حال رشد است و امروزه در طیف گسترده‌ای از صنایع در حال اجرا است.

البته باید توجه داشت که با وجود مزایای استفاده از سیستم‌های ZLD در کاهش آلودگی آب و بهبود پایداری آن، برخی مشکلات از منظر زیست‌محیطی در این زمینه وجود دارد. احتمال وجود مواد آلی

پایدار در پساب، بوی حاصل از تجمع نمک، هزینه عملیاتی بالا و پتانسیل بالای خوردگی از جمله مشکلات این فن آوری است. لذا پیشنهاد محققان بر تمرکز تحقیقات در جهت تقویت جنبه‌های مختلف این فنآوری‌های تصفیه است. به عنوان مثال، مواد جدید با خواص پیشرفته و با قیمت اندک و مقرون به صرفه می‌تواند پایداری سیستم‌های ZLD را برای تصفیه پساب شور افزایش دهد.

تحقیقات در خصوص به کارگیری این فناوری در کشور اخیرا آغاز شده است. همچنین مسئولان ذیربط نیز بهره‌گیری از سیستم ZLD را مستلزم مصرف انرژی زیاد و هزینه بالا می‌دانند، در صورتی که اگر با دقت لازم همه جوانب از به کارگیری فناوری‌های نوین تا تولید محصولات ارزشمند صنعتی در نظر گرفته شود، می‌توان در آینده نزدیک شاهد رشد این فناوری در صنعت نمک‌زدایی باشیم. از این رو بایستی شرکت‌های توانمند داخلی در زمینه فناوری ZLD شناسایی شده و با تعامل آن‌ها و همکاری اساتید و پژوهشگران، مدل‌های مختلف اقتصادی سیستم (با اجرای پیکربندی روش‌های مختلف تصفیه پساب) بررسی شوند.

می‌توان شرکت‌های بین‌المللی پیش‌قدم در این زمینه را شناسایی کرده و با تسهیل روابط و تعاملات دوطرفه، مقدمات انتقال فناوری و افزایش ظرفیت و توانمندی‌های داخلی را فراهم کرد. نظر به اینکه صنعت شیرینسازی آب در مرحله مهمی قرار گرفته است و در بسیاری از مناطق کشور، تقاضا برای دسترسی به آب با کیفیت بهتر افزایش یافته است، لذا می‌توان گفت که بهترین سیستم نمک‌زدایی سیستمی است که در عین حالی که کیفیت و کمیت آب تولیدی را در نظر گیرد، از لحاظ اقتصادی و زیست محیطی نیز توجیه پذیر باشد.

در این صورت تهیه مستندات و ایجاد سامانه معتبر در خصوص آب شیرینکنهای موجود در کشور (مشخصات کمی، کیفی آب شیرین تولید شده و پساب شور حاصل از آن، نوع مواد شیمیایی و ...)، اعمال قوانین سختگیرانه‌تر و سیاست‌های تشویقی در جهت سوق صنعت نمک‌زدایی به استفاده از فناوریهای

نوین نمکزدایی و مدیریت پساب شور، کمینه سازی پساب شور و تخصیص ارزش به پساب شور، انجام تحقیقات در مقیاس آزمایشگاهی و نیمه صنعتی در خصوص انتخاب نوع سیستم بهینه فناوری ZLD، تجزیه و تحلیل ارزیابی چرخه عمر از تقاضای انرژی و انتشار گازهای گلخانه‌ای در سیستم ZLD، تدقیق ارزش اقتصادی بازیافت فراورده‌های معدنی و فلزات مهم از پساب شور و پیاده‌سازی الگوی تجارت آب مبتنی بر حداکثر بار مجاز تخلیه روزانه پساب شور می‌توانند نقشی موثر در این خصوص داشته باشند.

حجم آب دریاچه ارومیه ۸ برابر شد - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲

ارومیه- ایرنا- مدیر دفتر استان‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه گفت: میزان فعلی آب دریاچه ارومیه در مقایسه با کمترین میزان ثبت شده برای آن، نزدیک به هشت برابر شده که افزایشی بسیار قابل توجه به شمار می‌رود.

فرهاد سرخوش روز یکشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با بیان اینکه کمترین میزان آب دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۳ یعنی یک سال قبل از آغاز کار عملی ستاد احیای دریاچه ارومیه با ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب به ثبت رسید، اظهار داشت: هم اکنون میزان آب این دریاچه بیش از چهار میلیارد مترمکعب است. وی با اعلام اینکه تراز دریاچه ارومیه به یک هزار و ۲۷۱ متر و ۵۰ سانتی‌متر رسیده، افزود: تراز امروز دریاچه ارومیه در مقایسه با کمترین ارتفاع ثبت شده برای آن نزدیک به ۱,۵ متر افزایش یافته است. رییس دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه در آذربایجان غربی با اشاره به تداوم فصل گرما و تبخیر بالای آب در حوضه آبریز دریاچه، گفت: وسعت نگیں آبی آذربایجان هم‌اکنون به ۲ هزار و ۹۸۴ کیلومترمربع رسیده و نسبت به گذشته بسیار امیدوار کننده است.

وی اظهار داشت: هرچند طرح‌های مهم انتقال آب هنوز به بهره برداری نرسیده و در آستانه بهره برداری هستند ولی اگر اقدامات دولت در کاهش مصرف آب کشاورزی، لایروبی رودخانه‌ها و مدیریت مصرف آب نبود، امروز شاهد افزایش هشت برابری میزان آب دریاچه ارومیه نبودیم.

سرخوش با اعلام اینکه طرح‌های مهم انتقال آب به دریاچه ارومیه طی سال جاری و به تدریج به بهره‌برداری می‌رسد، افزود: طرح انتقال آب از جنوب آذربایجان غربی به دریاچه هم‌اکنون بیش از ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد و دی امسال همزمان با سفر رییس جمهوری به استان افتتاح می‌شود.

با وجود این افزایش نسبی تراز، نمودار تغییرات ۳۰ ساله دریاچه ارومیه بر پایه داده‌های ماهواره‌ای نشان

می‌دهد که این دریاچه هنوز با روزهای خوب خود فاصله زیادی دارد و افزایش بارش‌ها و استفاده بهینه از منابع آبی بر اساس سیاست‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه می‌تواند ضمن ادامه روند افزایش تراز آب این دریاچه، به احیای کامل آن بینجامد.

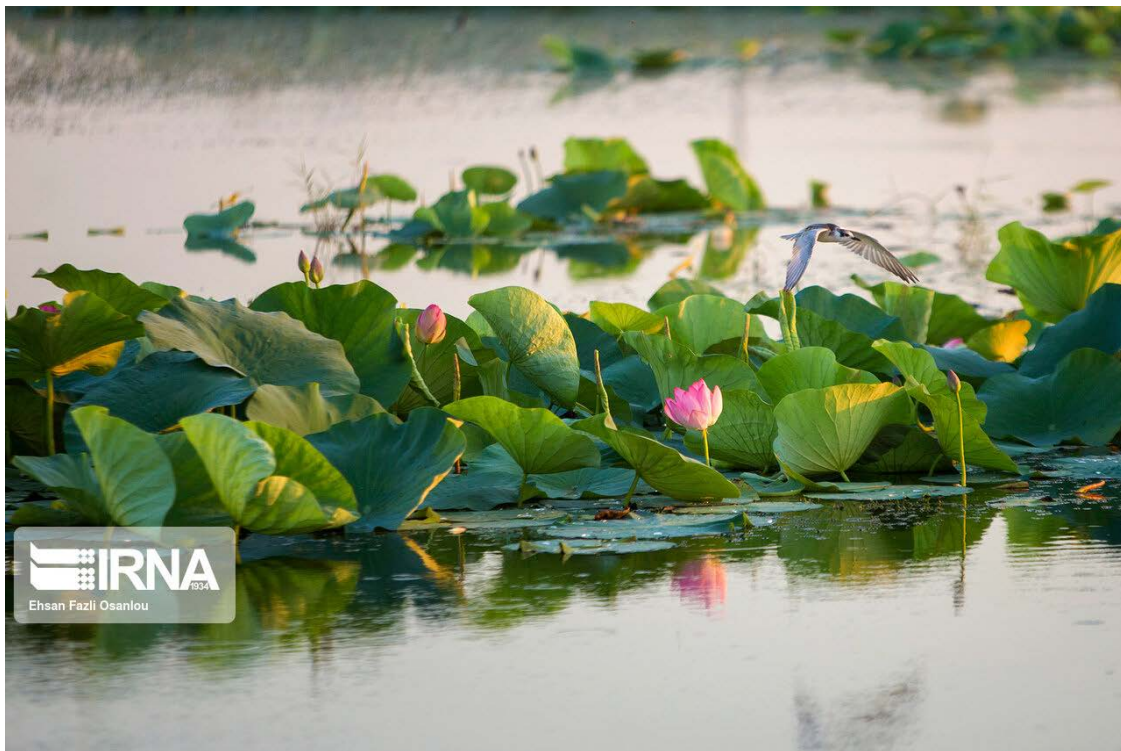
قبل از تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه تراز این حوزه آبی بسته سالانه به طور متوسط ۴۰ سانتی‌متر کاهش می‌یافت اما در سایه اقدامات دولت تدبیر و امید، روند خشک شدن آن متوقف شد.

هرچند تراز یک‌هزار و ۲۷۴ متر به عنوان ارتفاع اکولوژیک دریاچه ارومیه اعلام شده ولی این دریاچه در تراز یک‌هزار و ۲۷۲ متر هم شرایط مطلوب خواهد داشت و بیش از ۹۵ درصد کانون‌های ریزگرد آن رفع خواهد شد.

دریاچه ارومیه در قالب طرح‌های ستاد احیا قرار است ظرف مدت ۱۰ سال / از ۱۳۹۴ / به تراز اکولوژیک خود برسد که حدود یک‌ونیم تا ۲ سال از برنامه عقب است؛ این دریاچه از اواسط دهه ۱۳۸۰ شروع به خشک شدن کرد و بنا بر آمار بین‌المللی تا سال ۲۰۱۵ میلادی حدود ۸۰ درصد از مساحت آن خشک شد.

افق روشن تالاب‌ها در سایه تدبیر دولت - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲

تهران - ایرنا - تالاب‌ها اکوسیستم‌های ارزشمندی هستند که کارکرد آنها تا چندی پیش ناشناخته بود اما در دولت دوازدهم نگاه‌ها نسبت به این حوضه آبی تغییر کرد که تصویب قانون حمایت از تالاب‌ها، تاکید بر حفاظت از آنها در اسناد بالادستی، به رسمیت شناختن حقابه تالاب‌ها، تصویب آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه حفاظت از تالاب‌ها و تخصیص اعتبارات مختلف گواه این ادعا است.

در گذشته‌های دور تالاب نامی ناآشنا و غریبه بود و باتلاق بود که بر زبان‌ها جاری می‌شد، قطعاً داستان‌ها و فیلم‌های زیادی از فضای باتلاق شنیده و یا دیده‌اید که همگی آنها ترسی در وجودتان ایجاد می‌کردند، تاریکی، تارهای تنیده شده و آویزان از درختانی لخت با شاخه‌های باریک و بلند که گویی انگشتان جادوگری است که به سمت کشیده می‌شود، سایه‌های متحرک که همواره انگار در پشت سرتان در حرکت بودند، صداهای کوتاه و بلند در دل تاریکی جنگل و گاهی صدای افتادن شیء در آبی

راکد و در نهایت ترس و وحشت از این همه سیاهی، تصویری از باتلاق یا همان تالاب بود که در ذهن متبلور می‌شد.

اما اکنون می‌دانیم که تمام اینها تصور غلطی بود که شاید نویسندگان و یا فیلمسازان برای هیجان دادن به آثار خود از آن استفاده می‌کردند، امروزه دیگر آن تصور نادرست از باتلاق یا همان تالاب وجود ندارد و آگاهی‌ها افزایش یافته است، همگان به کارکرد هزارگونه تالاب‌ها پی برده‌اند به ویژه در چند سال اخیر تالاب‌ها جای خود را در میان دولت‌ها، مجلس و میز مذاکرات در حد مقامات عالیرتبه باز کرده‌اند که جای خوشحالی و خوشبختی دارد.

به ویژه در دولت یازدهم و با شتاب بیشتری در دولت دوازدهم توجه به تالاب‌ها منجر به تصویب قانون حمایت از تالاب‌ها، تاکید بر حفاظت از آنها در اسناد بالادستی، به رسمیت شناختن حقابه تالاب‌ها، تصویب آیین‌نامه اجرایی مربوط به نحوه حفاظت از تالاب‌ها در هیات دولت و تخصیص اعتبارات مختلفی از سوی دولت برای احیای تالاب‌ها شده که این نشان‌دهنده شناخت اهمیت تالاب‌ها، کارکرد و نقش آنها در اقتصاد و مسائل اجتماعی و فرهنگی در میان دولتمردان، تصمیم‌گیران و مردم است.

علی ارواحی مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران در گفت و گو با خبرنگار محیط زیست ایرنا گفت: در مدت چند سال گذشته شاهد این هستیم که رویکرد یا توجه نسبت به موضوع تالاب‌ها، اهمیت و حفاظت از آنها در اسناد بالادستی کشور تغییر کرده و توجه بیشتری به آن می‌شود تا جایی که در برنامه چهارم، پنجم و ششم توسعه مواد قانونی مشخصی تاکید می‌کند بر این که بخش‌های مختلف اجرایی لازم است برای حفاظت از تالاب‌ها برنامه ریزی کنند و همکاری کنند و مشارکت داشته باشند و همزمان یک سری تکالیف قانونی هم سازمان حفاظت محیط زیست بر عهده دارد.

وی افزود: همزمان در سال‌های اخیر شاهد تصویب قانون حفاظت و احیای تالاب‌ها در مجلس شورای اسلامی هستیم، همچنین می‌بینیم که آیین‌نامه اجرای مربوط به نحوه حفاظت از تالاب‌ها در هیات دولت به تصویب رسیده و علاوه بر این شاهد تخصیص اعتبارات مختلفی از سوی دولت برای احیای

تالاب‌ها هستیم مانند تخصیص اعتباراتی برای احیاء و حفاظت از دریاچه ارومیه، تالاب هامون، انزلی و تالاب‌های استان فارس که نشان از اهمیت موضوع دارد.

ارواحی ادامه داد: در مدت ۶ ماه گذشته نیز ما شاهد شکل‌گیری ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور به ریاست معاون اول رئیس جمهوری بودیم که نشان‌دهنده اهمیت و توجه دولت به موضوع تالاب‌ها است البته به این معنی نیست که این توجه تمام نیاز ما برای بحث پایداری زیست بوم‌های تالابی تامین می‌کند اما نشان می‌دهد که تالاب‌ها جزو اولویت‌های دولت است تا جایی که در دولت دکتر روحانی اولین مصوبات دولت بحث احیای دریاچه ارومیه بود.

نقش تالاب‌ها در معیشت

ارواحی در پاسخ به اینکه چه اتفاقی افتاد که تالاب‌ها نسبت به گذشته بیشتر مورد توجه قرار گرفتند، گفت: برای اینکه به پاسخ این سوال برسیم بهتر است به کارکردهای تالاب‌ها و دریاچه‌هایی که داریم نگاه کنیم، برای نمونه از کارکرد برخی از تالاب‌ها غذا تولید می‌شود، مثلاً اقتصاد و معیشت چند هزار خانوار به تالاب شادگان در خوزستان وابسته است، در نظر بگیرید اگر این تالاب با مشکل و چالش مواجه و تخریب شود عملاً چه هزینه اقتصادی زیادی متوجه مردم و دولت خواهد شد و برای اینکه بخواهد آن خلاء را برطرف کند تلاش زیادی لازم است.

تعدیل هوا و تثبیت شن‌های روان

وی افزود: یا اینکه می‌بینم تالاب‌ها می‌توانند در تعدیل هوا و تثبیت شن‌های روان بسیار موثر باشند، زمانی که هامون دچار مشکل می‌شود می‌بینیم که از یک طرف به کانون ریزگرد تبدیل می‌شود از طرف دیگر شاهد این هستیم که تثبیت شن‌های روان در بادهای ۱۲۰ روزه نیز اتفاق نمی‌افتد و نتیجه این است که در آن منطقه شاهد بروز مشکلاتی برای سلامت مردم هستیم، همچنین مشکلاتی برای اقتصاد

مردم پیش می‌آید و حتی منجر به مهاجرت قابل توجهی از روستاییان به شهر یا از جوامع شهری به شهرهای دیگر می‌شود اینجا هم تبعات خشک شدن تالاب‌ها را با چشم می‌بینیم.

ذخیره سیلاب

مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران اظهار داشت: کارکرد دیگر تالاب‌ها ذخیره سیلاب‌ها است، زمانی که این کارکرد تالاب اتفاق نیفتد شاهد پخش شدن سیلاب‌ها در مناطق خواهیم بود، زمانی که سیل رخ می‌دهد خسارات قابل توجهی را شاهد هستیم که ممکن است به تاسیسات زیربنایی وارد شود که این هم هزینه قابل توجهی برای دولت و مردم خواهد بود.

تغذیه سفره آب زیر زمینی

وی ادامه داد: تالاب‌ها می‌توانند به تغذیه سفره‌های آب زیر زمینی کمک کنند زمانی که در یک محدوده‌ای و حوضه‌ای تالاب یا دریاچه‌ای خشک می‌شود عملاً شاهد افزایش شدت افت سطح آب‌های زیرزمینی هستیم و به دنبال آن برخی از بهره‌بردارهایی که قبلاً در پیرامون تالاب به حیات خود ادامه می‌دادند با مشکل روبرو می‌شوند، همچنین در نتیجه افت این سفره‌های آب زیر زمینی شاهد فرونشست زمین هستیم که نتیجه آن از دست رفتن منابع و خساراتی است که به سرزمین و اقتصاد ما وارد می‌شود.

تثبیت آلاینده‌ها

ارواحی گفت: تالاب‌ها چون خاصیت خودپالایی دارند می‌توانند در تثبیت آلاینده‌ها تاثیرگذار باشند و زمانی که تالابی خشک می‌شود عملاً آلاینده‌هایی که در آن منطقه وجود دارد جذب منابع خاک و در ادامه جذب منابع آب از جمله منابع آب زیر زمینی می‌شود و به دنبال آن می‌توانند در یک زنجیره سلامت را تحت الشعاع قرار دهند.

توسعه گردشگری و رونق اقتصادی

وی اظهار داشت: تالاب‌ها می‌توانند کارکرد تثبیت و توسعه گردشگری و رونق اقتصادی در یک منطقه را به دنبال داشته باشند و وقتی تالابی از دست برود باز هم هزینه‌های اقتصادی زیادی متوجه آن منطقه می‌شود.

از دست رفتن تالاب منجر به بروز هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی زیادی می‌شود ارواحی گفت: حال اگر بخواهم این موارد را جمع بندی کنیم می‌توان گفت که از دست رفتن تالاب‌ها باعث می‌شود که هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی بسیار قابل توجهی متوجه دولت و مردم شود، می‌تواند باعث شود که روند توسعه و به خصوص توسعه اقتصادی در یک منطقه روند معکوسی بگیرد، ممکن است باعث از دست رفتن و یا برگشت ناپذیر شدن برخی از منابع به خصوص منابع طبیعی در یک منطقه شود چیزی که در این بین می‌تواند آن پیوند را برقرار کند که تالاب‌ها بتوانند اولویت دولت و مردم قرار بگیرند بحث شناخت ارزش‌ها و کارکردهای تالاب‌ها و به وجود آمدن یک مطالبه عمومی برای حفاظت از تالاب‌ها است.

حفاظت از تالاب به مطالبه عمومی تبدیل شده است

مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌ها تاکید کرد: اکنون نسبت به گذشته ارزش‌ها و کارکردهای تالاب‌ها بیشتر شناخته شده و ما مطالبه اجتماعی و عمومی بالاتری را درباره احیا و یا حفاظت از تالاب‌ها شاهد هستیم که جای خوشحالی و امیدواری دارد.

وی ادامه داد: این کارکردها در گذشته شناخته شده نبود و در چند سال اخیر شاهد اتفاقات زیادی برای شناساندن این کارکردها هستیم از جمله بر روی معرفی این ارزش‌ها در سطوح مختلف از جمله تصمیم گیران، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و مردم کار شد، این یکی از اتفاقاتی بود که لازم بود دنبال شود، از طرفی هم تالاب به عنوان یک ارزش مشترک بین ذینفعان مختلف معرفی شد و این موضوع کمک کرد که

یک همگرایی و هم افزایی بین ذینفعان و دست اندرکاران مختلف برای حفاظت از تالاب ها را شاهد باشیم. ارواحی گفت: علاوه بر اینها می بینیم که برخی از تالاب ها در کشور خشک و دچار شرایط بحرانی شده‌اند که در این شرایط بیشتر مشخص شد که خشک شدن تالاب ها چقدر می تواند تبعات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مختلفی را در منطقه و کشور به دنبال داشته باشد و آنجا بود که مسوولان بیش از پیش نسبت به موضوع حساس شدند تا جایی که اکنون شاهد برگزاری جلسات متعدد و تدوین و تصویب دستورالعمل های زیادی برای حفاظت از تالاب ها هستیم.

وی ادامه داد: در کنار تمام اینها اسناد بالادستی هم از حفاظت از تالاب ها حمایت کردند الان تکلیف دولت است که نسبت به موضوع حفاظت از تالاب ها پاسخگو باشد وقتی در برنامه های چهارم، پنجم و ششم توسعه به آن تاکید می شود و نمایندگان مجلس به عنوان نمایندگان مردم قانون احیا و حفاظت از تالاب ها را تصویب می کنند به معنای این است که حفاظت از تالاب ها دارد به یک خواست عمومی تبدیل می شود. ارواحی افزود: اکنون حقابه تالاب ها به رسمیت شناخته شده البته به این معنا نیست که کار ما تمام شده چون با محدودیت منابع آبی مواجه هستیم اما مساله این است که قانون دارد از تخصیص حقابه تالاب ها حمایت می کند این موضوع بسیار مهمی است اما اینکه حقابه تالاب ها به طور کامل تخصیص یافته باشد هنوز این اتفاق نیفتاده اما شاهد این هستیم که در برخی از تالاب ها از جمله دریاچه ارومیه ، بختگان و شادگان وزارت نیرو و دستگاه های تابعه در سطح استان ها پیگیر تخصیص حداقل بخشی از حقابه هستند. وی گفت: سازمان حفاظت محیط زیست نیز برنامه ریزی جامعی کرده تا حقابه این تالاب ها تامین شود، اکنون برای بیش از ۳۸ تالاب حقابه تعیین شده علاوه بر آن اینکه در برنامه های مختلف دولت تلاش می کند برای حفاظت از تالاب ها و اجرای طرح های جامع و برنامه های مدیریتی که برای تالاب ها تهیه شده، اعتبار پیش بینی کند البته این به معنای کفایت موضوع نیست اما نشان می دهد که یک تغییر رویکردی اتفاق افتاده که بخش زیادی از آنرا در دولت دوازدهم شاهد بودیم.

طنین مهاجرت در شرق کشور؛ بی‌آبی، یک-هزار و ۸۰۰ آبادی را خالی از سکنه کرد - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۳

مدیرعامل شرکت آب-منطقه‌ای خراسان جنوبی با بیان این-که ۴۷ درصد از روستاهای خراسان جنوبی به دلیل نبود آب، خالی از سکنه شدند، گفت: سه-هزار و ۵۰۰ روستای موجود در استان طی ۱۹ سال گذشته به یک-هزار و ۷۰۰ روستا کاهش یافته است.

به گزارش «سبزینه» به نقل از خبرگزاری فارس، احمد قندهاری از وجود سه-هزار و ۷۵۵ حلقه چاه، دو هزار و ۸۵۴ چشمه و شش-هزار و ۹۴۴ قنات در استان خراسان جنوبی خبر داد. وی بیان داشت: میانگین بارندگی در خراسان جنوبی تا ابتدای تیرماه امسال ۱۶۸/۸ میلی-متر بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۱۴۸/۶ میلی-متر)، ۱۴ درصد رشد داشته است.

مدیرعامل شرکت آب-منطقه‌ای خراسان جنوبی با بیان این-که ۳۳ محدوده مطالعاتی در سطح استان وجود دارد که هشت محدوده ممنوعه بحرانی، ۱۸ محدوده ممنوعه و ۹ محدوده آزاد است، تصریح کرد: در راستای صیانت از منابع آبی استان از سال ۹۳ تاکنون، هشت محدوده مطالعاتی به محدوده-های ممنوعه استان اضافه شده است.

قندهاری متوسط مصرف آب در هر شبانه‌روز به ازای هر فرد را در روستاهای استان ۱۵۰ لیتر، در شهرها ۲۰۸ لیتر و در شهرهای گرمسیری ۲۴۵ لیتر اعلام کرد و گفت: در بخش روستایی، دوبرابر متوسط کشور آب مصرف می‌کنیم.

وی با اشاره به این-که ۴۷ درصد از روستاهای خراسان جنوبی به دلیل نبود آب، خالی از سکنه شدند، یعنی از سه-هزار و ۵۰۰ روستای موجود در استان طی ۱۹ سال گذشته به یک-هزار و ۷۰۰ روستا کاهش یافته است، افزود: ۵۰ درصد از قنات استان هم طی ۱۰ سال اخیر خشک شده است.

مدیرعامل شرکت آب-منطقه‌ای خراسان جنوبی با اعلام این-که ۶۰ درصد جمعیت استان در خشکسالی و

تنش آبی شدید قرار دارد، مطرح کرد: نیاز آب استان را تا سال ۱۴۲۵ احصاء کردیم و در برخی شهرهای استان مجموعه‌ای تهیه و برای آبرسانی آب شرب، چاه زدیم و تجهیز کردیم، اما مشکل اساسی نبود ردیف ملی برای آبرسانی در استان است.

قندهاری کسری مخازن آب‌های زیرزمینی استان در سال آبی جاری را ۱۳ میلیون مترمکعب اعلام کرد و افزود: دشت‌های سرایان با کسری ۱۶ میلیون، بشرویه با ۱۰ میلیون و دشت‌های بیرجند، دستگردان و مختاران با شش میلیون مترمکعب دارای بیش‌ترین کسری مخزن هستند.

وی تصریح کرد: متوسط افت استان نیز ۲۱ سانتی‌متر است که دشت‌های سده با ۶۵ سانتی‌متر، خضری ۵۸ سانتی‌متر و دشت‌های سرایان و بیرجند با ۴۴ سانتی‌متر بیش‌ترین افت را دارند.

مدیرعامل شرکت آب-منطقه‌ای خراسان جنوبی به طرح انتقال آب از دریای عمان اشاره کرد و گفت: اجرای طرح انتقال آب از دریای عمان به استان‌های شرقی کشور شامل سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و خراسان رضوی امسال آغاز می‌شود.

قندهاری با تأکید بر این-که طبق برنامه‌ریزی‌ها باید تا سال ۱۴۰۵ طرح انتقال آب از دریای عمان به خراسان جنوبی اجرا شود که متأسفانه از برنامه عقب هستیم، عنوان کرد: در حال حاضر ۶۳۰ کیلومتر خط انتقال آب از دشت مختاران، درمیان، طبس و آهنگران در دست اجراست.

سالانه یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب رواناب سطحی در استان اصفهان هدر می‌رود؛ مهار رواناب‌ها راهکاری برای گذر از بحران کم‌آبی - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۴

نویسنده: ندا سپاهی

سالانه به‌طور متوسط نزدیک به یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب رواناب سطحی حاصل از بارش‌ها از مناطق غرب و جنوب استان اصفهان به‌دلیل فراهم نبودن زیرساخت‌ها خارج می‌شود؛ درحالی‌که مدیریت آن‌ها می‌تواند در رفع مشکلات ناشی از کمبود آب و خشک‌سالی این استان کمک کند.

مهار و استفاده از آب‌های سطحی و سیلاب‌ها یکی از شیوه‌های هوشمندانه در تأمین و مدیریت منابع آب است که با توجه به تجربه موفق برخی کشورها در بهره‌برداری از این منابع، کشوری با اقلیم خشک و نیمه‌خشک مانند ایران نیز باید برای جبران بخشی از کمبود منابع آب و جلوگیری از هدر رفت رواناب‌ها و سیلاب‌ها برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کند.

استان اصفهان با وسعت ۱۰ میلیون و ۷۰۰ هزار هکتار در قلب فلات مرکزی ایران نیز اقلیمی خشک و نیمه‌خشک دارد و دست‌کم در دو دهه گذشته به‌دلیل سوءمدیریت‌ها، توسعه ناپایدار و تغییرات اقلیمی به‌شدت درگیر بحران آب بوده و برای جبران بخشی از کمبود منابع آبی براساس سیاست‌های وزارت نیرو مجبور به اجرای طرح‌های انتقال آب شده است.

درحالی‌که بنابر آمارها، سالانه نزدیک به یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب رواناب حاصل از بارش باران بدون هیچ استفاده‌ای از مناطق جنوب و غرب به‌ویژه در دو شهرستان سمیرم و فریدون‌شهر از استان اصفهان خارج می‌شود؛ این میزان رواناب در سال‌های پر بارش مانند سال ۹۸-۹۹ حتی به بیش از دومیلیارد مترمکعب می‌رسد. کنترل این امر به‌رغم آن‌که می‌تواند بخشی از مشکلات آب را در این منطقه مرتفع کند، تاکنون مغفول مانده است. با توجه به بحران آب، هم‌زمان با ابلاغ و به‌کارگیری

شیوه‌های سازگاری با کم‌آبی در همه بخش‌های استان، به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری در ساماندهی چنین منابعی ضروری باشد.

استفاده از رواناب‌ها مهم‌ترین اصل سازگاری با کم‌آبی است در این رابطه علی‌رضا گوهری، عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان، به ایما می‌گوید: روش استحصال آب باران یکی از منابعی است که در همه دنیا از آن استفاده می‌کنند؛ در مناطق غرب و جنوب استان اصفهان که بیلان آبی خوبی دارد، می‌توانیم با به‌کارگیری روش‌های استحصال باران و تغذیه مصنوعی منابع آب زیرزمینی از آن‌ها استفاده کنیم. وی با بیان این‌که این ظرفیت در استان اصفهان وجود دارد، اما نیازمند مطالعات آمایش سرزمینی و شناسایی مناطق مستعد است، می‌افزاید: انجام مطالعات می‌تواند درصد موفقیت چنین طرح‌هایی را بالا ببرد، زیرا نمی‌توان یک روش را در همه مناطق به کار برد. این استاد دانشگاه خاطرنشان می‌کند: رواناب‌ها و منابع آبی در استان اصفهان طی دو سال اخیر نسبت به دیگر استان‌ها که درگیر سیلاب‌هایی مخرب شدند، بسیار کم‌تر بود؛ اما با سرمایه‌گذاری روی مدیریت رواناب‌ها و سیلاب‌هایی شهری که گاهی وقوع آن را در شهر اصفهان نیز شاهدیم، می‌توان از این منابع بهره‌برداری کرد. یکی از مهم‌ترین اصول سازگاری با کم‌آبی استفاده از این منابع است، درحالی‌که اکنون تنها به استفاده از پساب تصفیه‌شده روی آورده‌ایم. بهره‌برداری از پساب خوب است، اما هیچ‌گاه نباید با یک رویکرد حرکت کرد، در عین حال تنها نباید عرضه آب را در نظر گرفت؛ بلکه توجه به مدیریت تقاضا در مناطقی مانند استان اصفهان ضروری است.

ضرورت مدیریت رواناب‌ها و پیشگیری از خسارت سیل مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان در پاسخ به این پرسش که چرا تاکنون سرمایه‌گذاری بر

مدیریت و ذخیره رواناب‌های سطحی مورد توجه استان نبوده است، می‌گوید: این سیاست کلان وزارت نیرو و آب کشور است، اما اشاره ما به لحاظ مدیریت بحران برای پیشگیری از بروز سیل است که باید اجرای این طرح‌ها اولویت قرار گیرد. در قانون مدیریت بحران نیز وزارت نیرو مکلف است در جهت مهار سیلاب‌های فصلی اقدام کند.

منصور شیشه‌فروش با تأکید بر ضرورت و اهمیت مهار و مدیریت رواناب‌های سطحی و سیلاب در استان می‌افزاید: استان اصفهان در وضعیت خشک‌سالی است. بررسی شاخص SPEI در ۱۰ سال گذشته تا خرداد سال جاری بیانگر درجه شدید تا خفیف خشک‌سالی درازمدت در بسیاری از مناطق استان اصفهان است؛ به‌طوری که ۶۹/۷ درصد مساحت استان درگیر خشک‌سالی و ۳۰/۳ مساحت آن شرایط نرمال دارد؛ بنابراین با وجود این شرایط نیاز است که وزارت نیرو در جهت تکمیل طرح آب اقدام کند.

خسارت ۵۰۰ میلیارد تومانی سیل ۹۸ در اصفهان

شیشه‌فروش ادامه می‌دهد: با توجه به سوابق سیلاب‌های مخربی که در کشور اتفاق افتاده، این پدیده باید کنترل شود. بارش‌های فروردین امسال و سال ۱۳۹۸ اهمیت کنترل این رواناب‌ها را نشان داد. به گفته مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان، سال ۹۸ خسارت ناشی از سیل در مناطق سمیرم و فریدون‌شهر بالغ بر ۵۰۰ میلیارد تومان بود و بهار امسال با وجود این که اصفهان خسارت کم‌تری را از سیل متحمل شد، مناطق کویری این استان تحت تأثیر سیلاب‌ها قرار گرفت.

وی با بیان این که وزارت نیرو با سدسازی می‌تواند رواناب‌ها را مهار کند، می‌افزاید: ساختن سد به پیشگیری از بروز سیل کمک می‌کند؛ ماه فروردین در فریدون‌شهر و سمیرم شاهد وقوع سیل بودیم، لذا وزارت نیرو باید با احداث سد از این پدیده پیشگیری کند. برخی طرح‌ها در این مناطق که مستعد جاری شدن رواناب و سیلاب است نیمه‌کاره مانده و سالانه حجم زیادی آب از آن‌جا خارج می‌شود؛ از این‌رو از وزارت نیرو درخواست می‌کنیم که به‌منظور جلوگیری از سیلاب فصلی در مناطق غرب و جنوب

استان، طرح‌های لازم را روی رودخانه‌های فصلی اجرا کند.

هم‌اکنون در سطح استان اصفهان ۱۷۰ بند آبخیزداری و ۳۵ پخش سیلاب و هفت سد وجود دارد که بزرگ‌ترین آن‌ها سد زاینده رود با ظرفیت یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون مترمکعب است. مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان با بیان این که بخشی از مسئولیت مهار و کنترل رواناب و سیلاب‌ها برعهده منابع طبیعی و آبخیزداری استان است، می‌افزاید: وسعت حوضه‌های آبخیز استان اصفهان پنج میلیون و ۵۰۰ هزار هکتار است که مطالعات توجیهی ۳/۵ میلیون هکتار آن انجام شده و در سطح یک میلیون و ۸۰۰ هزار هکتار از مناطق مورد مطالعه، طرح‌های آبخیزداری اجرا شده است.

وی با اشاره به این که یکی از روش‌های مهار سیل، پخش و کنترل سیلاب در بالادست حوضه‌های آبریز است که در دو سال اخیر اداره کل منابع طبیعی استان برای آن ۴۶ میلیارد تومان هزینه کرده است، اظهار می‌کند: از سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور درخواست می‌کنیم، متناسب با پهنه‌های استان اصفهان اعتبار مورد نیاز برای اجرا و تکمیل طرح‌های آبخیزداری در حوضه‌های کویری را اختصاص دهد.

شیشه‌فروش با بیان این که بارش‌های سیلابی بهار امسال در مناطق کویری شمال و شرق استان اصفهان رخ داد، می‌گوید: شهرستان‌های اردستان، نائین، آران و بیدگل، کاشان، خور و بیابانک، نطنز، دهاقان و شرق اصفهان بسیار مستعد وقوع سیلاب هستند و بارش‌های کوتاه‌مدت فصلی و تابستانی سبب جاری شدن رواناب در این مناطق کویری می‌شود که به دلیل نبود زیرساخت‌ها برای ذخیره این منابع آبی زود از بین می‌رود؛ از این رو اجرای آبخیزداری در این مناطق استان اصفهان نیز برای پیشگیری از سیل، بیابانزایی و فرسایش خاک و همچنین تقویت سفره‌های آب زیرزمینی ضروری است.

قانون، وزارت نیرو را موظف به مدیریت رواناب‌ها کرد

همچنین ابوطالب امینی، معاون آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان، با اشاره به

خروج سالانه بین از یک میلیارد و ۲۰۰ تا یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب از استان اصفهان می‌گوید: این میزان رواناب مربوط به سمیرم و رودخانه‌های سولگان، ماربر و فریدون‌شهر از دروگ و پشندگان به سمت پشت کوه و رودخانه وهرگان است و شرکت آب منطقه‌ای به‌عنوان متولی و برنامه‌ریز می‌تواند در این باره اظهار نظر کند. منابع طبیعی و آبخیزداری استان اصفهان بیش‌تر روی مدیریت سیلاب‌ها فعالیت دارد. سال گذشته که حجم سیلاب‌ها قابل توجه بود، میزان این رواناب‌ها نیز سه برابر یعنی بیش از دو میلیارد مترمکعب شد. به‌طور متوسط حجم سیلاب‌ها در سال کم‌تر از ۱/۵ میلیارد مترمکعب به‌ویژه در سرشاخه‌های کارون است.

معاون آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری اصفهان خاطرنشان می‌کند: طرح‌هایی را برای مهار سیلاب در دو شهرستان فریدون‌شهر و سمیرم پیگیری می‌کنیم؛ اما متولی ساماندهی رودخانه‌ها، شرکت آب منطقه‌ای است و سازمان جنگل‌ها حق احداث سازه را در رودخانه‌ها ندارد؛ از این رو نمی‌توانیم سازه آبخیزداری در رودخانه‌ای احداث کنیم. در صورت انجام چنین تخلفی شرکت آب منطقه‌ای می‌تواند سازه را تخریب کند.

امینی می‌گوید: هر سازمان یا شخص حقیقی و حقوقی اگر بخواهد دخل و تصرفی در رودخانه‌ها داشته باشد یا سازه‌ای احداث کند، باید طبق قانون توزیع عادلانه آب از شرکت آب منطقه‌ای مجوز بگیرد. برنامه‌ریزی آب منطقه‌ای، ملی است. سال‌هاست می‌خواهیم از سرشاخه‌های کارون به زاینده‌رود آب منتقل کنیم. وقتی انجام شود نیز همچنان مشکلات کمبود آب وجود دارد؛ درحالی‌که از سطح استان چندین برابر آب بدون هیچ استفاده‌ای از فریدون‌شهر و سمیرم خارج می‌شود. براساس قانون توزیع عادلانه آب، وزارت نیرو برای تصمیم‌گیری و مدیریت این رواناب‌ها موظف شده است، بنابراین سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور نمی‌تواند در این مورد اقدام کند.

۸ راهکار آبخیزداری برای رفع مشکل بی‌آبی غیزانیه- روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۴

آبخیزداری از راهکارهای مؤثر و اساسی برای تأمین پایدار آب شرب مناطق روستایی است. در این گزارش به هشت راهکار جهت تأمین آب مناطق روستایی اشاره شده است.

به گزارش «سبزینه» به نقل از تسنیم، یکی از مشکلات مهم در مناطق روستایی بخصوص در استان‌های غربی کشور مثل خوزستان، لرستان و کهگیلویه و بویراحمد، نبود آب بهداشتی و سالم برای مصارف شرب است. غیزانیه خوزستان از مصادیق بارز روستاهایی است که اخیراً مشکل کم‌آبی آن بسیار مورد توجه رسانه‌ها واقع شد.

مشکل کم‌آبی و فقدان آب شرب در مناطق روستایی و برخی شهرهای این استان‌ها بخصوص در فصل‌های گرم سال در حالی است که هر ساله در ماه‌های سرد، بارش‌های زیادی در این مناطق رخ می‌دهد، ولی متأسفانه به خاطر بی‌توجهی به آبخیزداری، عدم مدیریت صحیح نزولات آسمانی و عدم این آب‌ها، این بارش‌ها به سیل-های مخرب تبدیل شده و خسارات جانی و مالی فراوانی را بر جای می‌گذارد.

به گفته مسئولان، سیل سال ۹۸ بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان خسارت مالی بر جای گذاشت. همچنین به-رغم کوهستانی بودن و واقع شدن جنگل‌های زاگرس در استان‌های غربی کشور و بارش‌های فراوانی که بیش از ۴۰ درصد آب کشور را تأمین می‌کند، متأسفانه مشاهده می‌شود که روستاییان این مناطق از نعمت آب شرب بی-بهره بوده و به‌رغم اختصاص بودجه‌های فراوان، تاکنون راه‌حلی جهت تأمین پایدار آب این مناطق اندیشیده نشده است. این در حالی است که می‌توان مردم شهرها و بخصوص روستاییان این استان‌ها را با آسان‌ترین و ارزان‌ترین عملیات از نعمت آب سالم بهداشتی بهره‌مند کرد.

یکی از راهکارهای مقابله با مشکل کم‌آبی و تأمین آب پایدار برای مصارف شرب و کشاورزی این مناطق، آبخیزداری است. در همین راستا محمد روغنی، عضو هیئت علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، که تجارب بسیار موفقی در آبخیزداری و استحصال آب باران برای مصارف شرب و

کشاورزی در استان‌های غرب کشور دارد، درباره راهکارهای مقابله با مشکل کم‌آبی استان‌های پربارش مثل خوزستان، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد در این باره معتقد است: مسلماً با اجرای طرح‌های آبخیزداری و طرح مدیریت تلفیقی بهره‌برداری از منابع آب، این امکان وجود دارد که با شناسایی پتانسیل‌های محیطی، نسبت به تأمین آب شرب و حتی آب کشاورزی مناطق روستایی محروم از این نعمت اقدام کرد. از جمله روش‌هایی که می‌توان بصورت تلفیقی اجرا و از مواهب آن بصورت مجزا و مدیریت شده استفاده کرد، می‌توان موارد زیر را نام برد:

- اجرای عملیات آبخیزداری در سرشاخه‌های حوزه آبخیز با هدف نفوذ آب باران و تغذیه آب‌های زیرزمینی مانند چشمه‌ها، قنات‌ها و چاه‌ها.
- اجرای عملیات احداث سدهای زیرزمینی در مسیل‌های منتهی به روستا یا نزدیک آن.
- استفاده از سطوح آبگیر باران و استحصال و ذخیره آب باران در فصول بارانی.
- پخش سیلاب بر آبخوان.
- احداث سدهای ذخیره شنی.
- استفاده از رطوبت هوا در تأمین آب (امروزه با ساخت دستگاه‌های تولید آب از رطوبت هوا این امکان وجود دارد تا با نصب آن، هر خانواده آب شرب مورد نیاز خود را تأمین کند).
- احداث سدهای ذخیره سطحی.
- بهسازی منابع موجود مانند چشمه‌ها و قنات‌ها.

به گفته روغنی، این روش‌ها و راهکارها را می‌توان متناسب با پتانسیل‌های محیطی و مطالعات امکان‌سنجی هر منطقه مورد استفاده قرار داد. بر این اساس می‌توان با توجه به پتانسیل‌های موجود در هر منطقه، حداقل سه مورد و حداکثر تا پنج مورد از راهکارهای فوق را بصورت تلفیقی و مدیریت شده، اجرا و آب ساکنان مناطق روستایی و عشایری را تأمین کرد.

معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی خبر داد: اختصاص ۱۰۰ میلیون یورو از صندوق توسعه ملی به توسعه سامانه‌های نوین آبیاری در سال ۹۹/سرمایه‌گذاری ۱۲ میلیارد دلاری در زمینه طرح‌های آبیاری طی ۷ سال - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵

معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی گفت: از جمله برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی، هوشمندسازی سامانه‌های نوین آبیاری است که می‌تواند راندمان آبیاری را به شکل گسترده‌ای ارتقا دهد. اختصاص ۱۰۰ میلیون یورو از صندوق توسعه ملی به توسعه سامانه‌های نوین آبیاری در سال ۹۹/سرمایه‌گذاری ۱۲ میلیارد دلاری در زمینه طرح‌های آبیاری طی ۷ سال به گزارش خبرگزاری کشاورزی ایران (ایانا)، علیمрад اکبری معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی امروز چهارشنبه ۱۵ مرداد در نشست خبری که به مناسبت روز خبرنگار در سالن جلسات این معاونت برگزار شد، با بیان این که خبرنگار وجدان بیدار یک جامعه است، اظهار کرد: قطعاً خبرنگار عصاره قلم را در راه حق و حقیقت به کار می‌گیرد و با آگاهی داشتن از مسائل در قبال کج اندیشی، کج رفتاری و مقابله با دخالت‌های بیگانگان مسئول است.

«قانون حفاظت از خاک در آستانه تصویب

معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی با اشاره به دست‌آوردهای این وزارت‌خانه در پروژه خدا آفرین خاطرنشان کرد: دوشنبه هفته آینده، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور از پروژه سد خدا آفرین بازدید خواهد کرد.

وی افزود: از ۳۶ هزار هکتار مساحت این پروژه، ۹ هزار هکتار زیر کشت بوده و مابقی آن در انتظار تخصیص اعتبار از سوی دولت است.

اکبری در رابطه با پروژه ۴۶ هکتاری دشت سیستان گفت: ۳۲ هزار هکتار از این طرح در خرداد ماه به بهره‌برداری رسیده و ۱۴ هزار هکتار باقیمانده از طرح تا شروع کشت پاییزه به بهره‌برداری خواهد رسید. وی اعتبار طرح توسعه سامانه‌های نوین آبیاری را در سال ۹۹ بیش از ۲ هزار میلیارد تومان عنوان کرده و گفت: از این میزان اعتبار ۱۰۰ میلیون یورو از محل صندوق توسعه ملی تأمین شده است. معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی افزود: طی ۷ سال گذشته حدود ۱۲ میلیارد دلار از صندوق توسعه ملی در زمینه طرح‌های آبیاری سرمایه‌گذاری شده است.

*رشد ۱۴ برابری اعتبار اعتبار طرح احیا و مرمت قنوات در سال ۹۹
اکبری تأکید کرد: اعتبار طرح احیا و مرمت قنوات را در سال جاری ۱۴۰ میلیارد تومان است که این اعتبارات در مقایسه با ۵ سال گذشته رشد ۱۴ برابری داشته است. وی با اشاره به افزایش ۳۰ درصدی سهم یارانه دولت برای تجهیز مزارع به سامانه‌های نوین آبیاری تصریح کرد: در چند سال گذشته حدود ۶۵ تا ۷۰ درصد از هزینه تجهیز مزارع به سامانه قطره‌ای توسط دولت پرداخت شده و با وجود افت و خیز قیمت‌ها، استقبال خوبی از این طرح شده است. معاون امور خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی از تجهیز اراضی به سامانه‌های نوین آبیاری گفت: در سال جاری ۳۲ هزار هکتار از اراضی کشاورزی به این سامانه‌ها مجهز شدند و ۱۳۲ هزار هکتار هم در دست اجرا است.

اکبری با تأکید بر نقش مهم توسعه سامانه‌های نوین آبیاری بر افزایش بهره‌وری آب، گفت: از جمله برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی، هوشمندسازی سامانه‌های نوین آبیاری است که می‌تواند راندمان آبیاری را به شکل گسترده‌ای ارتقا دهد.

وی در رابطه با قانون حفاظت از خاک عنوان کرد: قانون حفاظت از خاک در مراحل پایانی است و تا هفته آینده برای تصویب به هیئت دولت ارسال می‌شود.

اردکانیان: وزارت نیرو در تامین حقابه تالاب‌ها جدی است - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۱۵

تهران - ایرنا - وزیر نیرو تاکید کرد: این وزارتخانه در تامین حقابه تالاب‌ها کاملاً جدی است.

تالاب‌ها یکی از زیباترین، بکرترین و شگفت‌انگیزترین پدیده‌های طبیعی هستند که هر یک دارای رمز و رازهای بسیاری دارند، همچنین این حوضه‌های آبی یکی از بارزترین زیبایی خلقت و در عین حال بدشانس‌ترین و بدبیارترین اکوسیستم‌های طبیعی هستند چون همیشه حقتشان داده نشده و همواره در حسرت دریافت حقابه با تنی ترکیده انتظار می‌کشند.

در واقع تالاب -ها به دلیل کارکردهای فراوان و زیبایی سحرانگیز خود، تنوع زیستی غنی به وجود آورده‌اند و معیشت جوامع زیادی به آنها وابسته است، علاوه بر این در تعدیل هوا، تثبیت شن‌های روان، ذخیره سیلاب، تغذیه سفره آب زیر زمینی، تثبیت آلاینده‌ها، توسعه گردشگری و رونق اقتصادی و تلطیف هوا نقش بسزایی دارند.

با همه این کارکردها اما وضعیت بخش زیادی از تالاب‌ها نشان می‌دهد که در دوره‌های گذشته آنطور که باید به این اکوسیستم طبیعی توجه نشده به طوری که براساس آمار موجود، از ۸۴ تالاب مهم و مطالعه شده در ایران، ۳۱ تالاب به تدریج تمام و یا قسمتی از مساحت خود را از دست داده و یا به منشاء گرد و غبار تبدیل شده‌اند که راه برون رفت از این شرایط تامین حقابه تالاب‌ها است.

بر این اساس قانون حفاظت از تالاب‌ها در سال ۱۳۹۶ به تصویب رسید که شرایطی ایجاد کرد تا قانونی خاص برای حفاظت از تالاب‌ها در کشور داشته باشیم و در راستای آن سازمان حفاظت محیط زیست موظف شد تا میزان حقابه تالاب‌ها را تعیین کند و وزارت نیرو نیز مکلف به تامین آن شد.

می‌دانیم که ایران کشوری خشک و نیمه خشک است و یک و هشت دهم درصد مساحت آن را تالاب تشکیل می‌دهد؛ برای کشوری مانند ایران حفاظت از این اکوسیستم‌های آبی ارزشمند بسیار حائز اهمیت

است بر این اساس رضا اردکانیان وزیر نیرو اعلام کرد که این وزارتخانه در تامین حقابه تالاب‌ها کاملاً جدی است.

اردکانیان در گفت و گو با خبرنگار محیط زیست ایرنا گفت: قانون جدیدی که منجر به تشکیل نهاد مربوط به حفظ شرایط تالاب‌ها است اجرایی شده و وزارت نیرو هم عضو آن است که در این راستا سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزارت نیرو حقابه تالاب‌ها را تعیین کرده و ما نیز در اجرای آن کاملاً جدی هستیم. وی اظهار داشت: خوشبختانه شرایط بارندگی در یکی دو سال اخیر هم کمک کرد و با روند رهاسازی آب بیش از ۵۰ تالاب بزرگ به شکل مناسب و خوبی آبگیری شد.

اردکانیان در پاسخ به اینکه رهاسازی موجب بهتر شدن شرایط این تعداد تالاب شده است گفت: هم بارش‌ها کمک کرد و در مواردی هم که امکانش بود پس از تامین اولویت‌هایی مانند شرب، رهاسازی نیز انجام شد، یکی از مهمترین آنها دریاچه ارومیه است که بخش عمده احیای آن بنا به گزارش‌هایی که وجود دارد ناشی از رهاسازی‌هایی است که بر اساس تصمیمات کارگروه ملی توسط شرکت‌های آب منطقه‌ای از سدهای منطقه صورت گرفته است.

وزیر نیرو اظهار داشت: همچنین با نهایی شدن اجرای طرح بزرگ سد کانی سیب و تونل زاب، زمستان امسال رقم قابل ملاحظه‌ای آب از این طریق به دریاچه ارومیه منتقل خواهد شد.

سامانه انتقال آب به دریاچه ارومیه با ظرفیت ۶۵۰ میلیون متر مکعب از سد درحال ساخت "کانی سیب" با هدف احیای این دریاچه یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های آبرسانی کشور است که امسال در دولت تدبیر و امید به نتیجه خواهد رسید.

قاسم تقی‌زاده خامسی معاون آب و آبفای وزیر نیرو چندی پیش در صفحه اینستاگرام خود نوشته بود که این طرح یکی از بزرگترین طرح‌های آبرسانی در دولت تدبیر و امید شروع و با اعتبار دو هزار و یکصد میلیارد تومان امسال به پایان خواهد رسید، برنامه ریزی شده که آبگیری سد در شهریورماه و سامانه در بهمن ماه به بهره‌برداری برسد.

وزیر نیرو: لایحه جدید قانون جامع آب تدوین می شود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵

تهران - ایرنا - وزیر نیرو گفت: یکشنبه هفته آینده کار مشترکی را ابتدا در سازمان دولت و سپس خارج از سازمان دولت به بحث می‌گذاریم و آن تدوین لایحه جدید قانون جامع آب است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، "رضا اردکانیان" روز چهارشنبه در آئین پایانی دومین جشنواره نیرو و رسانه (نور) افزود: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی موفق شدیم قانون توزیع عادلانه آب را عرضه کنیم که کار مشترک دولت و مجلس وقت بود؛ این قانون، مختص دوره‌ای است که از آن به عنوان دوره مدیریت عرضه یاد می‌شود. وی اضافه کرد: پایه قانونی را که بتواند دهه‌های پیش رو را پاسخگو باشد، خواهیم گذاشت و به لحاظ ساختاری هم سعی می‌شود الزام‌های مدیریت‌های مبتنی بر حوضه آبریز فراهم شود.

افزایش ۳۰ درصدی صادرات انرژی کشور
وزیر نیرو با اشاره به افزایش چهار درصدی عرضه انرژی در کشور گفت: صادرات انرژی کشور ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است و این کار زیر چتر مدیریت مصرف و به مدد مشارکت رسانه‌ها و مردم انجام شد. وی گفت: استقبال از تحریم‌ها نمی‌شود و هر روز به دنبال خاتمه دادن به این میدان جنگ هستیم و اکنون که تحمیل شده، همه توانمندی خود را به کار گرفته و هر عادت خوبی در زمینه زیست محیطی پیدا کنیم آن را در جامعه نهادینه خواهیم ساخت.

اتخاذ شیوه‌های جدید و آداب مناسب‌تر برای مصرف
وزیر نیرو گفت: شیوه‌های جدید باید اتخاذ شود تا سبب دور شدن از برخی بد مصرفی‌ها شود، ضمن

اینکه با آداب مناسب‌تر برای مصرف، جامعه خود را ایمن، واکسینه و تاب‌آور می‌کنیم؛ در این شرایط است که تحریم هم بی‌اثر خواهد شد.

وی افزود: نتیجه این بازدهی و مرور آن سبب می‌شود تا انرژی بگیریم و هم انگیزه‌هایمان افزایش پیدا می‌کند و این که مسیر پیش رو را بویژه امسال در سال پایانی خدمتگذاری دولت تدبیر و امید با کمک همدیگر در جهت خدمت‌رسانی موثر به هموطنان طراحی و برنامه‌ریزی می‌کنیم.

اردکانیان افزود: آنچه که از کار وزارت نیرو در دولت و بخش خصوصی دیده شده نتیجه زحماتی است که اصحاب رسانه هم در حفظ این پل ارتباطی داشتند و هم تلاش و فعالیتی است که با هنرمندی در انعکاس نتیجه فعالیت‌های همکاران خودشان در صنعت آب و برق به نام و در کارنامه آنها ثبت و ضبط شده است.

وی با بیان اینکه گام‌های بسیار بزرگی را آغاز کردیم، گفت: بزرگترین کاری که با کمک هم شروع کردیم و البته بیشتر شما در آن نقش داشتید، گام برداشتن در مسیر اصلاح رویه‌های مصرف در جامعه است.

سه گانه تالاب گاوخونی، آب و کشاورزی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۸

تهران - ایرنا - تالاب گاوخونی در اصفهان چند سالی است با کم‌آبی دست و پنجه نرم می‌کند این در حالیست که سازمان محیط‌زیست ۱۷۶ میلیون متر مکعب حقابه برای آن تعیین کرده اما وزارت نیرو تاکنون قطره‌ای از آن را تخصیص نداده به طوری که بین ۸۰ تا ۸۵ درصد آب حوضه در بخش کشاورزی استفاده می‌شود، جالب اینکه دو سالی است در بخش کشاورزی کشت سوم نیز اضافه شده که باری بر بارهای گذشته منابع آب منطقه است؛ برای ساماندهی این وضعیت کارگروهی تشکیل شده است. تالاب گاوخونی در استان اصفهان و بخشی در یزد در زمان‌های نه چندان دور زیستگاه زمستانه گذارانی پرندگانی همچون باکلان، حواصیل سفید، چوب‌پا، آب‌چلیک و کشیم بود که تمام اینها در حفظ بوم ساختار و محیط زیست آن منطقه نقش بسیار ارزنده ای داشتند که در کنار گیاهانی مانند نی، لویی، مرغ، بارهنگ آبی، علف بوریا، جگن، جلبک، گز، تاغ، ریش بز و کاروان کش روزگار خوشی را می‌گذراندند اما به ناگهان تمام این روزهای خوش به پایان رسید و خشکی و تیرگی فضا را فرا گرفت، درختان خشک شدند، پرندگان رفتند و تالاب نیز با لای خشکیده چشم به آسمان دوخت تا شاید قطره‌ای از باران بر تن تفتیده آن ببارد اما دریغ؛ گویا آسمان هم حقابه آنرا دریغ می‌کند درست مانند وزارت نیرو که تاکنون قطره‌ای از حق این تالاب را نداده است و آنرا به روزگار خشکی کشانده است.

سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان متولی محیط زیست کشور، حقابه تالاب گاوخونی را ۱۷۶ میلیون متر مکعب برآورد کرده و وزارت نیرو موظف به تخصیص آن است اما تاکنون قطره‌ای از این حق به تالاب نرسیده است، با وجود اینکه سال ۹۷-۹۸ بارندگی خوبی رخ داد و بنا به گفته کارشناسان امر میزان بارندگی در این مدت در ۵۰ سال فقط چهار بار رخ داده که بالای هزار میلیمتر در کوه‌رنگ بوده که سال ۹۷-۹۸ این میزان به دو هزار و ۲۰۰ میلیمتر رسیده اما با این وجود باز هم حقابه‌ای به تالاب

نرسید این در حالی است که سد زاینده رود نزدیک به ۸۸۰ میلیون متر مکعب آب داشت.

در واقع بیشترین بخش آب منطقه صرف کشاورزی می‌شود به طوری که بین ۸۰ تا ۸۵ درصد آب روانه مزارع و باغات می‌شود، حال با تمام این سیاه بختی‌ها و کمبود آب برای تالاب البته به ظاهر، دو سال است که کشت تابستانه نیز به دو کشت قبلی در حوضه آبریز تالاب بختگان اضافه شده است و با این حساب آب بیشتری روانه بخش کشاورزی می‌شود.

در ادامه همه این سیاه بختی‌ها اکنون گاوخونی کمتر از یک درصد آب دارد و نزدیک به پنج درصد از مساحت آن مرطوب است، این تالاب ۴۶ هزار هکتاری یک کانون بالقوه انتشار گرد و غبار شده که اگر شرایط کنونی ادامه یابد، فعال خواهد شد و گرد و غبار آن نه تنها کلانشهر اصفهان و شهرهای اطراف بلکه استان‌های مجاور از جمله یزد را هم فرا می‌گیرد از این رو تا پیش از آنکه تجربه ناخوشایند و تلخ خوزستان که به دلیل خشک شدن بخش بزرگی از تالاب هورالعظیم در گیر مشکلات ناشی از گرد و غبار شد در استان اصفهان تکرار شود باید حقایق آن تأمین شود که بر این اساس احمد رضا لاهیجان زاده معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست خبرهای خوشی از روند تلاش برای بازگشت زندگی به گاوخونی خبر داد و در گفت و گو با خبرنگار محیط زیست ایرنا گفت: مردم اصفهان و چهارمحال و بختیاری برای احیای زاینده رود و تالاب گاوخونی پیگیری‌های زیادی داشتند، همچنین سمن‌ها و نمایندگان نیز مکاتبات زیادی با مجموعه دولت داشتند که در نهایت در دولت مصوب شد که کارگروهی برای ساماندهی این تالاب تشکیل شود که مسوولیت آن به وزارت نیرو محول شد.

وی افزود: اما به درخواست وزارت نیرو قرار شد جلسات این کارگروه فعلاً در سطح معاون اول رییس جمهوری تشکیل شود که بر این اساس دومین جلسه آن هفته گذشته به ریاست اسحاق جهانگیری تشکیل شد که در این جلسه بر اساس مصوبات جلسه اول، نقشه راهی برای احیای زاینده رود و تالاب گاوخونی ارائه شد، در این نقشه راه مراحل مختلفی پیش بینی شده است که مرحله اول شناخت از حوضه آبریز هم

در اصفهان و هم چهارمحال بختیاری است، بعد از آن استخراج مشکلات و چالش‌های حوضه و در نهایت یک سری برنامه‌های اجرایی برای رفع این چالش‌ها ارائه شد و در مجموع به این جمع بندی رسیدند که با اجرای این پروژه‌ها و برنامه‌هایی که پیش بینی شده بتواند شرایط رودخانه و تالاب را به شرایط بهینه و بهتری نسبت به شرایط کنونی برسانند.

لاهیجان زاده ادامه داد: در این نقشه راه تمام موضوعات مختلف دیده شده، مباحث مربوط به کشاورزی، الگوی کشت، اصلاح روش‌های آبیاری تا مسائل مربوط به ورود آلاینده‌ها به رودخانه و تالاب، حقابه‌های زیست محیطی و گردشگری ارائه و قرار شد که تمام آنها به یک برنامه عمل تبدیل شود و بر اساس آن وظایف تمام دستگاه‌ها، پروژه‌های اجرایی و اعتبار مورد نیاز مشخص شود همچنین یک برنامه زمان بندی برای آن تعیین خواهد شد و در یک ستادی که فعلا مسوولیت آن با وزارت نیرو است با حضور دستگاه‌های مختلف این برنامه‌ها عملیاتی می‌شود تا تاثیر آن بر احیای زاینده رود و تالاب گاوخونی دیده شود، در نهایت ضمن اینکه حق و حقوق حقابه برها هم رعایت می‌شود، باید کشاورزی پایدار و صنعت نیز بتواند به درستی فعالیت کند همچنین تامین آب شرب نیز صورت گیرد و در عین حال محیط زیست هم فدای هیچ کدام از اینها نشود.

وی درباره زمان اجرای این برنامه‌ها گفت: هنوز زمان برای اجرای این برنامه‌ها تعیین نشده اما معمولاً مانند ستاد احیای دریاچه ارومیه بحث برنامه ۵ ساله مطرح است، این نقشه راه هفته گذشته به تصویب رسید البته دو هفته به دستگاه‌ها فرصت داده شد که اگر نقطه نظر تکمیلی دارند ارائه دهند بنابراین در این مرحله هنوز اعتبار مشخص نشده است اما قرار شد وزارت نیرو ۱۰ میلیارد تومان برای کامل کردن برنامه‌ها اعتبار بگذارد و اعتبار پروژه‌ها در آن برنامه عمل مشخص می‌شود.

لاهیجان زاده به میزان حقابه تالاب گاوخونی اشاره کرد و افزود: سازمان حفاظت محیط زیست حقابه تالاب گاوخونی را ۱۷۶ میلیون متر مکعب برآورد کرده است و بنا بر توافق صورت گرفته با وزارت نیرو

این وزارتخانه باید سالانه این میزان حقابه را تامین کند و این آب به طور مستقیم وارد تالاب شود اما تاکنون هیچ آبی از این حقابه وارد تالاب نشده است، این در حالی است که در سال آبی ۹۷ - ۹۸ بارندگی‌های خوبی را در کوه‌رنگ داشتیم به طوری که در ۵۰ سال گذشته این میزان بارندگی فقط چهار بار رخ داد، در واقع در ۵۰ سال گذشته فقط ۴ بار بارندگی در کوه‌رنگ به بالای دو هزار میلیمتر رسید در حالی که در این سال آبی بارندگی به بیش از دو هزار و ۲۰۰ میلیمتر رسید اما باز هم حقابه‌ای تامین نشد.

وی ادامه داد: این در حالی است که سد زاینده رود نزدیک به ۸۸۰ میلیون متر مکعب آب داشت باز هم حقابه‌ای داده نشد، باید این را در نظر گرفت که تا دو سال پیش دو بار در سال در مزارع اطراف حوضه آبخیز تالاب گاوخونی کشت انجام می‌شد اما دو سال است که کشت تابستانه را هم اضافه کردند و تعداد کشت به سه مرحله رسیده است و این یعنی مصرف بیشتر آب که واقعا جای تامل دارد، با این شرایط تالاب و وضعیت منابع آبی در منطقه سال گذشته بین ۳۵۰ تا ۴۰۰ میلیون متر مکعب آب به کشت تابستانه اختصاص داده شد و امسال نیز همین میزان در نظر گرفته شده است.

معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست تاکید کرد: اگر بخواهیم با این رویکرد پیش رویم هیچ وقت نمی‌توانیم امیدی به احیای تالاب گاوخونی داشته باشیم و اگر تالاب به همین ترتیب خشک شود و به روالی که دارد رطوبت خود را از دست دهد پیش رود در آینده تبدیل به کانون گرد و غبار خاک و نمک به وسعت ۴۶ هزار هکتار در منطقه می‌شود که می‌تواند برای اصفهان و استان‌های همجوار یک خطر و آسیب جدی باشد.

وی اظهار داشت: با این حساب بین ۸۰ تا ۸۵ درصد آب منطقه صرف کشاورزی، بین ۱۰۰ تا ۱۳۰ میلیون متر مکعب بخش صنعت و بخشی نیز برای شرب مصرف می‌شود این در حالی است که اراضی کشاورزی حوضه آبریز تالاب در استان اصفهان ۳۷۲ هزار و ۷۷۲ هکتار است که از این میزان ۲۸۹ هزار

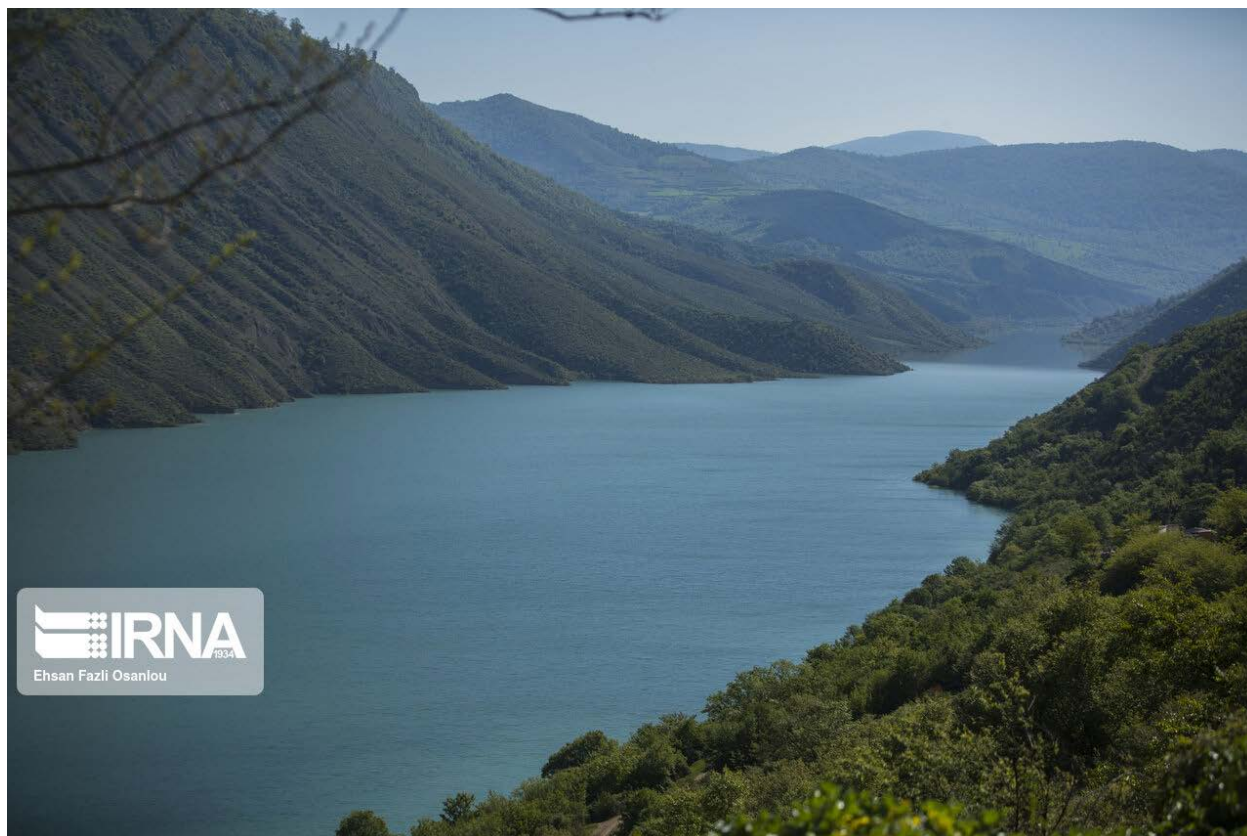
و ۹۷۲ هکتار زراعی و ۸۲ هزار و ۸۰۰ هکتار باغی است، البته این میزان اراضی علاوه بر اینکه از منابع آبی منتهی به تالاب استفاده می‌کنند از آب چاه‌ها نیز بهره می‌برند.

لاهیجان زاده گفت: قرار شد پروژه‌هایی که قابلیت اجرا دارد به دستگاه‌ها ابلاغ شود و عملیات اجرایی آنها آغاز شود و دیگر منتظر طرح نمانند.

به گفته وی قرار است چنین ستادی در برای ساماندهی رودخانه کارون تشکیل شود که بر اساس مصوبه دولت، مسوولیت آن به وزارت نیرو محول شده است.

رئیس کمیته محیط‌زیست یونسکو: ذخیره هزار ساله منابع آبی را در ۵ دهه گذشته مصرف کرده‌ایم - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۹

تهران - ایرنا - رئیس کمیته محیط‌زیست در کرسی سلامت اجتماعی یونسکو گفت: در مدت پنج دهه گذشته ذخیره هزار ساله منابع آبی کشور را مصرف کرده‌ایم بنابراین هرگز نمی‌توان انتظار داشت که با یک یا دو سال ترسالی کمبود آب جبران شود.

محمد درویش روز یکشنبه در گفت و گو با خبرنگار محیط زیست ایرنا افزود: به طور نرمال انتظار داریم که از هر متر بارندگی یک چهارم آن در زمین نفوذ کند که اگر پوشش گیاهی مناسب باشد و طرح‌های آبخیزداری و آبخوانداری به درستی اجرا شود این نسبت یک چهارم می‌تواند تا یک دوم و حتی بیشتر

هم افزایش یابد، اما اگر این اتفاقات نیفتاده باشد و زمین برهنه باشد پوشش گیاهی جنگلی و طبیعی از بین رفته باشد حتی این یک چهارم هم تحقق نمی یابد.

وی اظهار داشت: اما نکته مهم این است که اگر فرض کنیم در پنج دهه اخیر به طور متوسط حدود ۱۰۰ میلی متر از سطح آبهای زیر زمینی در همه کشور پایین رفته باشد به این معنا است که اگر می خواهیم این مقدار کمبود جبران شود نیاز داریم که دستکم سالانه ۴۰۰ میل متر بارندگی در کشور اتفاق بیفتد اما اکنون که دو سال است در ترسالی قرار داریم متوسط ریزش های آسمانی کشور هنوز به ۳۰۰ میلی متر هم نرسیده، بنابراین نباید خیلی انتظار داشته باشیم که کمبودها جبران شود.

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات سازمان جنگل ها مراتع و آبخیزداری درباره نقش طرح آبخیزداری در مهار و کنترل سیلاب ها و حفظ ذخیره سفره های زیر زمینی گفت: با وجود همه این افت سفره های زیر زمینی و بیلان های منفی آبهای زیر زمینی، نمی توانیم از طرح آبخیزداری انتظار معجزه داشته باشیم به جای اینکه خیلی تاکید کنیم بر روی عملیاتی مانند آبخیزداری بهتر است تلاش کنیم تا رویشگاه های جنگلی ما در مناطق زاگرس، ارسباران و هیرکانی دوباره احیا شود، تلاش کنیم تا وسایل اطفای حریق را کامل کنیم و اجازه ندهیم تا همین رویشگاه ها هم در اثر آتش سوزی از بین بروند که این خود باعث می شود تا میزان نفوذ آب در خاک کاهش یابد.

درویش ادامه داد: با این وضعیت اصلا نمی توانیم امیدوار باشیم که شرایط به این زودی به نرمال برسد چون ایرانیان طی پنج دهه گذشته ذخیره هزار ساله آب خود را مصرف کردند هرگز نمی شود با یک یا دو سال ترسالی کمبود را جبران کرد.

وی اظهار داشت: باید میزان اختصاص آب به بخش کشاورزی، شرب و صنعت را در مجموع به حدود ۴۰ میلیارد متر مکعب در سال کاهش دهیم و به سراغ استفاده از کشت های گلخانه ای، هیدروپونیک و ارتقای نرم افزاری بخش کشاورزی و صنعت برویم و تلاش کنیم تا میزان هدر رفت آب از شبکه های

لوله کشی شهری را مشخص و کاهش دهیم.

رئیس کمیته محیط‌زیست در کرسی سلامت اجتماعی یونسکو گفت: اکنون سالانه ۳۰ درصد آب از لوله کشی‌های تهران هدر می‌رود که معادل آب سد کرج است، این میزان هدر رفت به علت فرسودگی لوله‌های آب رخ می‌دهد که باید جلوی آن گرفته شود تا راندمان را افزایش دهیم و به این ترتیب بتوانیم حبابه محیط زیست را برای یک دوره ۱۰ ساله ارتقا بخشیم تا این مشکلاتی که اکنون گریبان ما را گرفته کاهش یابد.

وی به پدیده فرونشست زمین در دشت‌های مختلف کشور اشاره کرد و افزود: چند سالی است که در دشت‌های مختلف کشور با این پدیده مواجه هستیم که معمولاً فرونشست زمین ناشی از نبود تعادل بین تغذیه و برداشت از سفره‌های آب زیرزمینی است که رخ می‌دهد که باید با مدیریت صحیح منابع آب و میزان برداشت آن در وهله اول حداقل نرخ فرونشست زمین را مهار کنیم و بعد به سراغ احیا دشت‌ها برویم.

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات سازمان جنگل‌ها مراتع و آبخیزداری ادامه داد: اکنون حدود ۱۳۰ میلیارد متر مکعب همه آب قابل استحصال در کشور است که متأسفانه سالانه بیشتر از این میزان استفاده می‌کنیم یعنی حدود ۶ تا ۷ میلیارد متر مکعب بیشتر از ظرفیت منابع آب قابل استحصال برداشت می‌کنیم در حالی که باید حداقل ۵۰ میلیارد متر مکعب از این رقم را استفاده نکنیم و بگذاریم در سفره‌های آب‌های زیرزمینی ذخیره بماند تا شاهد افت سفره‌های زیرزمینی و فرونشست دشت‌ها در کشور نباشیم.

کاهش ۱۳۰ سانتی تراز آب «خزر» - سایت خبری خبر فوری مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۰

معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید که تراز آبی دریای خزر ۱۳۰ سانتیمتر طی ۲۵ سال گذشته کاهش پیدا کرده است علاوه بر این مدیریت پسماندها در شمال کشور در مرز بحران است.

احمد رضا لاهیجان‌زاده‌ها اشاره به اینکه طی اوایل دهه ۸۰ شمسی پنج کشور حاشیه دریای خزر تصمیم گرفتند که برای حفظ محیط زیست دریا به توافق برسند، اظهار کرد: در نهایت پنج کشور حاشیه دریای خزر به توافقی رسیدند که به کنوانسیون تهران معروف و هدف اصلی آن حفظ محیط زیست دریا اعلام شد. این توافق‌نامه ۲۱ مرداد سال ۱۳۸۲ لازم الاجرا و پس از آن این روز به نام دریای خزر نامگذار شد.

وی با بیان اینکه موضوع مدیریت پسماند در استان‌های شمالی کشور از جمله موضوعاتی است که محیط‌زیست ما را رنج می‌دهد و بر دریای خزر نیز بسیار تاثیرگذار است، گفت: بخشی از زباله‌ها به صورت مستقیم وارد دریا می‌شود و برخی دیگر از آن‌ها از طریق رودخانه‌ها یا حاشیه سواحل به دریا راه می‌یابند.

معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست ادامه داد: علاوه بر زباله‌ها شیرابه پسماندها نیز از طریق رودخانه‌ها و یا بارندگی وارد دریا می‌شود و از آنجایی که شدت آلودگی شیرابه بسیار بالا است مشکلاتی را برای محیط دریا به وجود می‌آورد.

لاهیجان‌زاده با اشاره به اینکه ورود فاضلاب‌های شهری و روستایی به دریا نیز یکی دیگر از معضلات دریای خزر است، تصریح کرد: تعدادی از شهرهای استان‌های شمالی یا تصفیه‌خانه فاضلاب ندارند و یا تصفیه‌خانه آن‌ها تکمیل نشده است. در برخی دیگر از نقاط نیز مشاهده می‌شود که تصفیه‌خانه فاضلاب

وجود دارد اما شبکه فاضلاب تکمیل نشده است و فاضلاب‌های انسانی به دریا راه پیدا می‌کند. وی در ادامه با بیان اینکه پلاستیک‌ها و میکروپلاستیک‌ها یکی از معضلاتی هستند که می‌توانند طی ۱۰ سال آینده تهدیدی برای بشر باشند، تصریح کرد: پلاستیک‌ها بر اثر فرسایش تبدیل به ذرات بسیار کوچک میکروپلاستیک می‌شوند و ۷۰ درصد این میکروپلاستیک‌ها به صورت مستقیم به دریاها راه پیدا می‌کنند و از این رو می‌توانند وارد چرخه غذایی آبزیان و انسان شوند و خسارت‌هایی را به سلامت انسان و تنوع زیستی دریاها وارد کنند.

معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست با تاکید مدیریت پسماندها در کشور موضوعی جدی است و دولت و مجلس باید برای آن فکری بکنند، گفت: در کل کشور مدیریت پسماندها قابل قبول نیست اما این وضعیت در شمال کشور در مرز بحران است بنابراین نیاز داریم که وزارت کشور و مجلس به این موضوع ورود کنند و بودجه‌های لازم را اختصاص دهند.

لاهیجان‌زاده در پایان ضمن اشاره به کاهش تراز آبی دریای خزر تصریح کرد: طی ۲۵ سال گذشته تراز آبی دریای خزر ۱۳۰ سانتیمتر کاهش پیدا کرده است. اینکه این روند کاهشی در آینده متوقف می‌شود یا خیر، موضوعی است که اختلاف نظرهایی درمورد آن وجود دارد اما به هر حال با توجه به تغییرات اقلیم و افزایش مصرف آب از رودخانه ولگا - منبع اصلی تامین آب دریای خزر - عده زیادی معتقدند که کاهش تراز آبی دریای خزر جبران نمی‌شود و ما در آینده شاهد عقب‌نشینی دریا خواهیم بود.

تصویر وحشتناک مرگ در تالاب شادگان - خبرگزاری اقتصاد نیوز مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱

اقتصادنیوز: تالاب ۵۷۰ هزار هکتاری شادگان این روزها حال خوشی ندارد، خشکی و نم‌کزار، ۸۰ درصد تالاب را به اغما برده و فقط ۲۰ درصد آن در شرایط تالابی قرار دارد. تالاب شادگان در سال ۱۹۷۵ (۱۳۵۴) در کنوانسیون رامسر ثبت شد اما سدسازی و رعایت نشدن نیاز آبی تالاب، تخلیه پساب‌های مزارع نیشکر، پرورش ماهی و فولاد خوزستان، این تالاب منحصر به فرد را وارد فهرست قرمز تالاب‌های بین‌المللی (فهرست مونترو) کرده است.

به گزارش اقتصادنیوز در چند سال اخیر شهرداری آبادان زباله‌های شهری را در تالاب شادگان تخلیه می‌کند که این کار باعث شده اکوسیستم تالاب به مخاطره بیفتد (منبع: تسنیم)

photo : Mehdi Pedramkhoo

photo : Mehdi Pedramkhoo

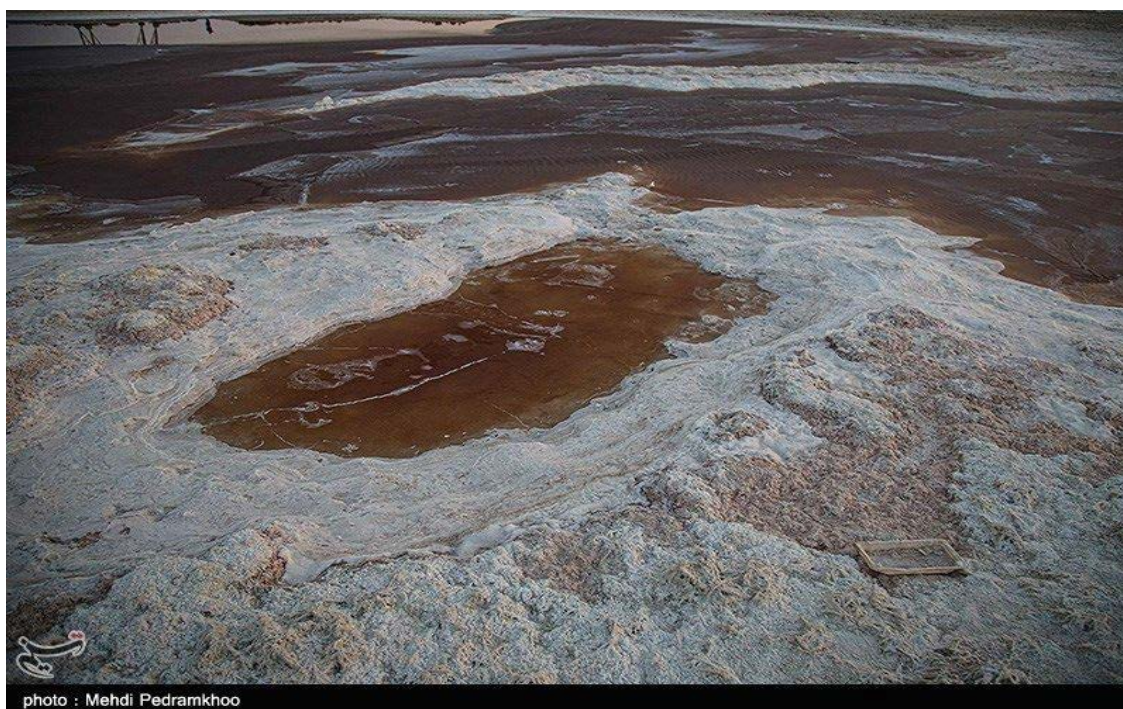

photo : Mehdi Pedramkhoo

خزر، فرصتی برای برون رفت کشور از خشکسالی - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱

تهران - ایرنا - در هزاره سوم میلادی زمانی که در فرایند خشکسالی بسیار بزرگ قرار داریم و کمبود آب یکی از مشکلات مهم استراتژیک کشور شده، برون رفت از این چالش و تامین آب مناسب در بخش کشاورزی، شرب و آبادانی مبتنی بر مدیریت صحیح منابع آب دریای خزر است چون این دریا ظرفیت نجات کشور را از خشکسالی دارد پس از این حوضه آبی ارزشمند از انواع آلودگی‌ها محافظت کنیم.

ایران دارای اقلیم متفاوتی است، کشوری که همزمان در یک نقطه آن می‌توان اسکی کرد و در نقطه ای دیگر شنا، این یعنی تنوع زیستی که در شمال و جنوب متفاوت است؛ در شمال وجود دریای خزر حال و هوای فرح بخشی به منطقه بخشیده و باعث شده که نوار شمالی کشور همواره رنگ سبز و تازگی به خود بگیرد، وجود یک خط ساحلی در استان های گیلان، مازندران و گلستان و سرسبزی آنها در اثر رطوبت این دریاچه بزرگ، چهره آنها را دگرگون کرده و جاذبه های بسیاری به آنها داده، اما همین ویژگی ممتاز بلای جان این پهنه آبی و سرزمین اطراف آن شده است.

دریای خزر با وسعت ۶۰۰ هزار و ۳۸۴ کیلومتر مربع بزرگترین دریاچه جهان است که طول سواحل آن به ۷۰۰۰ کیلومتر می‌رسد. کشورهای ایران، روسیه، جمهوری آذربایجان، ترکمنستان و قزاقستان این دریاچه را در بر گرفته اند و همگی از مواهب آن استفاده می‌کنند، آنچه که ارزش بسیاری به این دریاچه می‌بخشد وجود ۴۰۰ گونه آبی در آن است که در میان آنها ماهیان خاویاری مهمترین موجودات این دریاچه به شمار می‌روند، علاوه بر منابع زنده، خزر پس از خلیج فارس و سبیری، به لحاظ ذخایر نفت و گاز موجود در ساحل و زیربستر در مقام سوم قرار دارد و همین مساله ارزش آن را چندین برابر می‌کند. وجود خزر برای معاش حدود ۱۵ میلیون نفر ساکنان حاشیه آن حیاتی است به طوری که هزاران فرصت

شغلی به واسطه وجود این دریاچه ایجاد شده است، شاید همین ویژگی‌ها است که خزر را با انواع آلودگی‌ها از جمله پساب‌های خانگی، کشاورزی و آلودگی‌های نفتی مواجه کرده، بر همین اساس بود که در سال ۱۳۸۲ (۲۰۰۳) که پنج کشور ساحلی پیرامون خزر، کنوانسیون منطقه‌ای حفاظت از محیط‌زیست دریای خزر موسوم به کنوانسیون تهران را امضا کردند و در ۱۲ آگوست ۲۰۰۶ برابر با ۲۱ مردادماه ۱۳۸۵ متعهد شدند تا مفاد این معاهده‌نامه را رعایت کنند و این طور شد که این روز به عنوان یک واقعه مهم زیست محیطی روز ملی دریای خزر نامگذاری شد.

اما باید دید که آیا مفاد این کنوانسیون رعایت شده که با وجود مشکلات ایجاد شده در خزر به نظر نمی‌رسد آنطور که باید درست و دقیق اجرا نشده است، شواهد نشان می‌دهد که کشورهای روسیه، جمهوری آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان و ایران که در حاشیه دریای خزر قرار دارند هر یک با توجه به جمعیتی که در نوار ساحلی آنها متمرکز است و فعل و انفعالاتی که در حوضه آبریز رودخانه‌های منتهی به دریای خزر صورت می‌گیرد، سهم بسزایی در رها سازی آلودگی‌های مختلف بر دریای خزر دارند.

مثلاً آلودگی‌های نفتی در سواحل جمهوری آذربایجان به ویژه منطقه دماغه باکو، آلودگی ناشی از فعالیت‌های انسانی مانند ضایعات جامد شهری، روستایی و پساب‌های کشاورزی، آلودگی‌های صنعتی ناشی از فعالیت در قزاقستان و روسیه، چند سالی است گریبان خزر را گرفته و نفسش را به شماره انداخته است، در این میان سهم ترکمنستان بسیار ناچیز است که آنهم به میزان روان آب‌هایی که از بخش خشکی وارد خزر می‌شود بر می‌گردد چون سهم این کشور در رودخانه‌های منتهی به خزر کم است.

از سوی دیگر نوسانات تراز آب خزر در چند دهه اخیر مشکلاتی را برای این پهنه و سازه‌های اطراف آن ایجاد کرده است که تمام اینها در کنار هم حیات بزرگترین دریاچه جهان و زیست‌مندان موجود در آنرا به سختی انداخته است که همایون خوشروان مجری طرح بین‌المللی اثر نوسانات دریای خزر بر محیط‌زیست

مناطق ساحلی در این باره به خبرنگار محیط زیست ایرنا گفت: راه برون رفت از این مشکلات تقویت ساختارهای پژوهشی در زمینه دریا در کشور است.

وی اظهارداشت: در حال حاضر از آب دریای خزر در کشورهای قزاقستان، ترکمنستان و حتی در جمهوری آذربایجان، در مناطق خشکی که در جنوب آبخوران قرار گرفته برای شیرین سازی استفاده می‌شود، همچنین روسیه با استفاده از آب رودخانه ولگا دارد ذخایر آب شیرین این رودخانه را به کشاورزی و شرب مناطق فقیر نشین استان‌های چچن و داغستان اختصاص می‌دهد، بنابراین دریای خزر را باید به عنوان یک ظرفیت مناسب برای رفع بحران کم آبی در سال‌های آینده کشور تصور کنیم.

خوشروان افزود: در کنار آن غنی سازی و تقویت مراکز تحقیقاتی و پژوهشی نیز می‌تواند راهکار بسیار مهم دیگری برای پایش و کنترل وقایع طبیعی و انسان ساخت در دریای خزر باشد، امروز در کشورهای حاشیه دریای خزر شاهد تقویت و فعالیت مراکز پژوهشی هستیم چون این کشورها به این نتیجه رسیدند که راه برون رفت از مشکلات و معضلات خزر تقویت ساختارهای پژوهشی و مطالعاتی است بر این اساس می‌بینیم که روسیه با توان بسیار بالا بیش از چهار قرن است بر روی دریای خزر مطالعات تفصیلی انجام می‌دهد، گشت‌های دریایی سالانه خود را بر روی دلتای رودخانه ولگا و بخش شمالی دریای خزر بر اساس یک جدول زمان بندی انجام می‌دهد و از نتایج آن در مدیریت کلان مدیریت منابع آب حوضه دریای خزر استفاده کاربردی می‌کند، حتی قزاقستان سالها است که بحث مسائل هیدرودینامیکی دریای خزر را مطالعه می‌کند به ویژه اینکه یک مدل آنلاین دارند برای پیش بینی امواجی که می‌تواند باعث مد توفان شود و خساراتی را بر روی تاسیسات نفتی آنها به جای بگذارد.

مدیر سابق مرکز ملی تحقیقات و مطالعات دریای خزر ادامه داد: ترکمنستان در حال حاضر گام‌های بسیار ارزشمندی را برای بهینه سازی مراکز تحقیقاتی خزر برداشته و جمهوری آذربایجان هم به دستور ریاست جمهوری آن مرکز «مشکلات دریای خزر» را تاسیس کرده است این در حالیست که در ایران

مرکز ملی مطالعات تحقیقات و مطالعات دریای خزر در سال ۱۳۷۲ تأسیس و در سال ۱۳۷۴ با مصوبه مجلس شورای اسلامی موظف شد یک مرکز مشترک با کشورهای حاشیه خزر را تشکیل دهد اما اکنون این مرکز به رغم فراز و فرودهای بسیار و سابقه طولانی که دارد متأسفانه شاهد تضعیف ساختار علمی، تحقیقاتی و ظرفیت‌های کارشناسی در این مرکز هستیم که باید تقویت شود.

وی ادامه داد: در دهه ۷۰ و ۸۰ شناور تحقیقاتی مرکز مطالعات دریا خزر بر روی خزر فعالیت‌های میدانی انجام می‌داد و سالی دو بار گشت‌های میدانی را در فصول گرم و سرد سال داشتیم که همه این داده‌ها جمع‌آوری شده و در تهیه طرح جامع مناطق ساحلی سازمان بنادر و دریانوردی مورد استفاده قرار گرفته‌اند اما چند سالی است که دیگر هیچ گشت دریایی موثری در خزر نداشتیم.

خوشروان گفت: همچنین فراموش نکنیم که در راستای تحقیق رژیم حقوقی دریای خزر کشوری می‌تواند توانمند و مقتدر عمل کند که بتواند مولفه‌های آب و هواشناسی، هیدرودینامیکی و فرایند‌های ساحلی و اقیانوسی شناسی دریای خزر را به شکل سیستماتیک و دراز مدت مورد پایش و کنترل قرار دهد بنابراین راهکار این است که مسوولان ارشد برای تقویت ساختار پژوهشی در بحث کلان آب دریایی، دریاچه‌ای و تالابی کشور تصمیم جدی بگیرند چون اینها سرمایه‌های ملی هستند و اگر به هر دلیلی سهم ما آنها در بعد منطقه‌ای از بین برود در نهایت می‌تواند اثرات منفی بر روی معیارهای اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی کشور داشته باشد این در حالی است که باید با توجه به مستندات قانونی مصوب مجلس شورای اسلامی شاهد یک مرکز مطالعات و تحقیقات دریایی در کشور باشیم، البته اکنون مراکز مشابهی داریم مانند پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی که در این زمینه کار می‌کنند اما کارهای آنها موقتی است، در حالی که به فعالیتی طولانی مدت، سیستماتیک و بانکی جامع از این داده‌ها نیاز داریم چون این روند می‌تواند اقتدار ایران در بین ۵ کشور حاشیه خزر را تقویت کند.

وی افزود: مقرر شد تا در وزارت نیرو دستورالعملی تهیه کنیم که بر اساس آن مطالعات بر روی خزر

پیوسته، سیستماتیک و بلند مدت باشد و نکته بسیار مهم این است که بتوانیم در پنج کشور حاشیه دریای خزر توافقنامه‌های همپای عملیاتی داشته باشیم، آخرین توافقی که با کشور روسیه، قزاقستان و جمهوری آذربایجان داشتیم بر می‌گردد به اواخر دهه ۸۰ که این توافق ها سه ساله بود و اکنون نزدیک به ۸ تا ۹ سال است حتی توافقات ما تمدید نشده است.

مجری طرح بین‌المللی اثر نوسانات دریای خزر بر محیط زیست مناطق ساحلی تاکید کرد: در دوره هزاره سوم میلادی در زمانی که ما در فرایند خشکسالی بسیار بزرگ قرار گرفتیم و اکنون مشکل آب یکی از مشکلات مهم استراتژیک کشور ما است برون رفت از آن و تامین آب مناسب چه در بخش کشاورزی، چه شرب و چه آبادانی کشور مبتنی بر مدیریت صحیح منابع آب دریای خزر است و این دریا با توجه به شوری، کیفیت آب و منابع معدنی که دارد می‌تواند راه نجاتی برای ما باشد.

وی با اشاره به روز ملی دریای خزر گفت: ۲۱ مرداد ماه مصادف با ۱۱ اگوست از سوی پنج کشور حاشیه خزر این روز را به عنوان روز دریای خزر نامگذاری کردند، این اتفاق جالبی است برای اینکه پنج کشور به این نتیجه رسیدند که با تعامل و توافق به سمت و سویی حرکت کنند که بتوانند یک مدیریت جامع و همه جانبه‌ای را در راستای مدیریت مشترک و توسعه پایدار را بر بزرگترین دریاچه کره زمین اعمال کنند بنابراین این روز، روز بسیار خوبی است به ویژه در خصوص بحث محیط زیست دریای خزر که یکی از معیارهای بسیار مهم برای این دریا محسوب می‌شود.

خوشروان افزود: همانطور که می‌دانیم کشورهای روسیه، جمهوری آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان و ایران که در حاشیه دریای خزر قرار گرفته‌اند با توجه به میزان جمعیت و فعالیت‌های ساحلی سهم مشترک و مختلفی در آلودگی خزر دارند، مثلاً فعالیت‌های نفتی جمهوری آذربایجان سواحل این کشور به ویژه منطقه دماغه ماکو را آلوده کرده یا ورود پساب‌های خانگی و کشاورزی از سوی ایران، آلودگی‌های صنعتی قزاقستان و روسیه محیط زیست این پهنه را به خطر انداخته است.

وی ادامه داد: البته آلودگی خزر به ورود روان آب‌هایی که وارد این دریا می شود بستگی دارد از این رو روسیه جزو اولین کشورهایی است که بیشترین سهم را در آلودگی خزر دارد چون رودخانه های مهمی همچون ولگا و یا سولاک از کشور روسیه وارد خزر می شوند ، می دانیم که تنها ولگا بیش از ۸۳ درصد حجم آبی خزر را تحت کنترل خود دارد بنابراین مجموع منابع آلاینده ای که آلودگی های خود را وارد ولگا می کنند مستقیم وارد خزر می شود و تحت تاثیر جریان های توده آب این آلودگی در تمام خزر پخش می شود و می تواند شرایط نامطلوبی را به وجود آورد.

وی اظهار داشت: بعد از روسیه، جایگاه دوم را جمهوری آذربایجان به خود اختصاص داده است که با فعالیت های نفتی شرایط بسیار ناگواری را در خزر رقم زده و در ایران هم شاهد رودخانه هایی هستیم که گاه پساب های ناشی از جوامع شهر و روستا را مستقیم وارد خزر می کند، بنابراین مشکل آلودگی در خزر یک مشکل جدی است به رغم اینکه کنوانسیون تهران، کنوانسیون محیط زیست دریای خزر و رژیم حقوقی دریای خزر امضا شده اما تاکنون اقدام سازنده ای را از ۵ کشور حاشیه خزر برای ممانعت از ایجاد آلودگی و رها سازی آن در خزر شاهد نبودیم.

مجری طرح بین المللی اثر نوسانات دریای خزر بر محیط زیست مناطق ساحلی ادامه داد: مساله بعدی درخصوص دریای خزر نوسانات سطح تراز آب خزر است از انتهای قرن بیستم یعنی از سال ۱۹۳۰ تا حال حاضر شاهد دامنه نوسانی در حدود ۳ متر در خزر بودیم که این دامنه بسیار وسیع است اگر آنرا مقایسه کنیم با تغییرات سطح تراز آب اقیانوس ها و دریاها طی همین دوره مشابه می بینیم که بیش از یک صد برابر آب اقیانوس ها است و تغییرات اقلیمی بر خلاف آب اقیانوس ها باعث شده که دریای خزر روند پسروی را از سال ۱۹۹۵ تا حال حاضر و سال هال پیش رو دنبال کند و ما الان هم چیزی حدود یک متر و ۵۳ سانتیمتر نسبت به سال ۱۹۹۵ میلادی کاهش سطح تراز آب خزر را می بینیم.

وی افزود: این افزایش ها و کاهش ها خسارات بسیار سنگینی را بر کشورهای حاشیه خزر وارد کرده که

بر اساس گزارش برنامه محیط زیست سازمان ملل بیش از ۱۴ میلیارد دلار خسارت فقط در دوره افزایش سطح تراز خزر به کشورهای حاشیه خزر اعمال شد که رقم بسیار بالایی است ضمن اینکه همین الان شاهد هستیم که اکوسیستم های پویا و فعالی که کارکردهای زیست محیطی بسیار ارزشمندی دارند و خدمات زیست محیطی آنها بسیار حایز اهمیت است مانند خلیج گرگان، خلیج قره بوقاز و خلیج آبشوران در اثر کاهش سطح تراز آب خزر در حال خشک شدن هستند و این خشک شدن باعث می شود خسارت های اقتصادی سنگینی به کشورهای حاشیه خزر وارد شود بنابراین نکته بعدی درباره خزر مدیریت صحیح بر روی منابع آبی آن است که بتوانیم حد تعادل را با توجه به ماهیت نوسانی خزر برقرار کنیم تا کمترین خسارت به کشورها وارد شود.

وی اظهار داشت: یکی از این راهکارهای مدیریتی تنظیم جریان آب رودخانه ها و رها سازی آب رودخانه ها به روی خزر است، همانطور که می دانید ولگا حدود ۸۳ درصد آب خزر را تامین می کند ساخت سدهای برقابی بر روی رودخانه های شمالی خزر باعث شده که در زمان خشکسالی آب بخش وسیعی از روسیه و کشورهای ناحیه شمال غربی و شمال شرقی خزر که در منطقه اقلیم بیابانی و بسیار خشک قرار گرفتند؛ این آب می تواند توسط رودخانه هایی که در آن منطقه هستند برای مدیریت خشکسالی مورد استفاده قرار گیرند که استفاده از این آبها می تواند حجم روان آبهایی که به سمت خزر می آیند را کاهش دهد.

خوشروان گفت: حالا در ایران هم سالهاست که بحث انتقال آب از خزر به حوزه مرکزی مورد بحث بوده باید به این نکته توجه کنیم که برداشت از آب خزر برای تامین منابع آب مورد نیاز در بخش قاره ای شاید یک راهکار برای مقابله با خشکسالی باشد اما نباید فراموش کنیم که در کنار دریای خزر هم منابعی داریم که باید به زیرساخت های اجتماعی و اقتصادی آنها توجه کنیم که به نظر می رسد در اولویت هستند، مثلا احیا و نجات خلیج گرگان و تالاب های منطقه بسیار حایز اهمیت هستند بنابراین باید اولویت

را اول به زیر ساخت های زیست محیطی خزر بدهیم که با تامین حقابۀ مناسب برای این محیط های
ارزشمند ابتدا مشکلات آنها را کاهش دهیم سپس بر روی جریانات منتهی به خزر یعنی جریانات آبی
مدیریت صحیحی داشته باشیم.

کاهش ۷ درصدی بارش‌ها نسبت به سال آبی گذشته - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۲۱

تهران - ایرنا - میزان بارندگی‌ها در کشور از ابتدای مهر سال ۹۸ تا ۲۰ مرداد امسال، نسبت به میانگین بلندمدت (۵۱ ساله) در حالی افزایش ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد که نسبت به مدت مشابه سال آبی گذشته ۷ درصد کاهش داشته است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، متوسط ارتفاع بارندگی‌ها در این مدت ۳۱۳,۵ میلی‌متر بوده که این رقم در مدت مشابه سال آبی گذشته ۳۳۸,۴، میانگین ۱۱ ساله ۲۲۶ میلی‌متر و میانگین بلندمدت ۲۴۱,۷ میلی‌متر بوده است.

بنا بر این گزارش، بیشترین ارتفاع بارندگی‌های امسال با ۴۶۵,۴ میلی‌متر مربوط به حوضه آبریز دریای خزر و کمترین آن با ۱۴۸ میلی‌متر مربوط به حوضه آبریز مرزی شرق است؛ این دو رقم نسبت به مدت میانگین بلندمدت به ترتیب ۱۷ درصد و ۳۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در این مدت همچنین ارتفاع بارش‌ها در حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان ۴۴۷,۸، دریاچه ارومیه ۳۵۸,۷، فلات مرکزی ۲۳۱,۳ و حوضه سرخس ۲۹۰,۱ میلی‌متر بوده است.

حجم ریزش‌های جوی در تیر ماه امسال با توجه به بارش‌های سیل‌آسا در برخی استان‌ها حدود ۵,۸ میلیارد متر مکعب بوده که نسبت به ماه ماقبل آن ۱۹۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. ارتفاع بارندگی‌های تیرماه نیز در کل کشور ۳,۵ میلی‌متر بوده است.

این گزارش حاکی است، حجم ریزش‌های جوی از ابتدای مهر ۹۸ تا پایان تیر امسال برابر ۵۰۹,۷۳ میلیارد متر مکعب بوده است.

کاهش ۴ سانتیمتری آب دریای خزر در سال جاری - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱

معاون پژوهش و فناوری پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی با اشاره به عوامل مؤثر در کاهش تراز آب دریای خزر گفت: براساس آمارهای موجود، میزان تراز آب این دریا در سال جاری حدود سه تا چهار سانتی‌متر نسبت به سال گذشته پایین‌تر است و در شرایطی که با تغییر اقلیم مواجه هستیم، کاهش فشار انسانی، بهترین روش برای مواجهه با تنش‌های زیست-محیطی خواهد بود.

به گزارش «سبزینه» به نقل از ایسنا، حمید عزیزاده تشکیل دریاچه خزر را بر اثر عوامل طبیعی دانست و اظهار کرد: در زمان‌های بسیار گذشته دلایل زمین‌شناختی بر نوسانات تراز آب دریای خزر مؤثر بوده است، ولی در هزاران سال اخیر عمده دلایل نوسانات آب این دریا مربوط به شرایط اقلیمی است. وی دو عامل ورود و تبخیر آب را از مهم‌ترین دلایل نوسان تراز آب دریای خزر نام برد و یادآور شد: عمده آب‌های ورودی به این دریا از طریق رودخانه‌ها و بارش مستقیم روی دریاست. ضمن آن که مقدار بسیار کمی از آب این دریا از طریق آب‌های زیرزمینی تأمین می‌شود.

نقش مهم رودخانه ولگا در تأمین آب دریای خزر

عزیزاده تأکید کرد: در میان رودخانه‌های حوضه دریای خزر، رودخانه ولگا بیش‌ترین نقش تأمین آب این دریا را برعهده دارد.

او با اشاره به دلایل خروج آب از این دریا اظهار کرد: خروج آب از دریای خزر بیش‌تر از طریق تبخیر صورت می‌گیرد و سایر مکانیزم‌های دیگر در خروج آب از این حوضه نقش زیادی ندارند.

معاون پژوهش و فناوری پژوهشگاه ملی اقیانوس-شناسی و علوم جوی درخصوص میزان کاهش آب ورودی به دریای خزر خاطرنشان کرد: زمانی-که دبی رودخانه ولگا بسیار زیاد بود، این رودخانه بیش از

۳۰۰ میلیارد مترمکعب در سال آب وارد خزر می‌کرد و در سال‌هایی که این رودخانه بسیار کم-آب بود، نیمی از مقدار یعنی ۱۵۰ میلیارد مترمکعب آب به خزر می‌رسانده است.

وی اضافه کرد: برای آن-که نقش رودخانه ولگا را در تأمین آب دریای خزر تعیین کنیم، می‌توانیم میزان آبدهی این رودخانه را با میزان آبدهی سفیدرود مقایسه کنیم. آبدهی رودخانه سفیدرود در زیر پل آستانه اشرفیه قبل از ورود به خزر حدود چهار میلیارد مترمکعب است. بر این اساس مشاهده می‌شود که به تنهایی رودخانه ولگا در میزان و نوسانات آب دریای خزر بسیار با اهمیت است.

علیزاده درخصوص برآورد میزان تبخیر در این حوضه آبریز با تأکید بر این که در این زمینه مطالعات گسترده‌ای صورت نگرفته است، گفت: متأسفانه در زمینه اندازه‌گیری مستقیم میزان تبخیر در داخل دریا برآوردی صورت نگرفته است. منظور از داخل دریا این است که ۵۰ تا ۱۰۰ کیلومتر داخل دریا شویم و میزان تبخیر را برآورد کنیم.

او با تأکید بر این که بیش تر ایستگاه‌های آب و هواشناسی نزدیک به ساحل هستند، اظهار کرد: حتی بویه‌ها نیز نزدیک به ساحل هستند و این در حالی است که داده‌های مربوط به تبخیر آب باید در داخل دریا صورت گیرد.

معاون پژوهش و فناوری پژوهشگاه اقیانوس‌شناسی یکی دیگر از روش‌های اندازه‌گیری تبخیر آب دریای خزر را استفاده از سنجش از راه دور و ماهواره‌ای دانست و افزود: برای افزایش دقت داده‌های این روش نیاز است با اندازه‌گیری‌های میدانی داخل دریا کالیبره شود؛ از این رو تاکنون مشکل برآورد میزان تبخیر در این دریا به درستی مرتفع نشده است.

عوامل مؤثر در تعیین میزان تبخیر آب خزر

وی در پاسخ به این سؤال که تبخیر در دریای خزر چگونه اندازه‌گیری می‌شود، بیان داشت: در این

بررسی‌ها میزان تابش در عرض‌های جغرافیایی و بیلان آب محاسبه و از سوی دیگر تراز آب در ایستگاه‌های مختلف بررسی می‌شود. ضمن آن که دبی رودخانه‌ها نیز با دقت بالا سنجش می‌شود و براساس داده‌های به دست آمده میزان تبخیر آب در مناطق خزر شمالی، میانی و جنوبی محاسبه خواهد شد.

علیزاده با تأکید بر این-که تعیین میزان تبخیر نیازمند صرف هزینه‌های بسیار است، یادآور شد: مطالعات تبخیر آب در روسیه انجام شده است، ولی داده‌های آن-ها دقیق نیست و این زمینه‌ای است که سازمان‌های مختلف در کنار هم قرار گیرند و راهکار مناسبی در این زمینه ارائه دهند.

اثرات مصرف آب رودخانه‌های منتهی به دریا خزر

معاون پژوهش و فناوری پژوهشگاه اقیانوس‌شناسی درخصوص اثرات مصرف آب در رودخانه‌های منتهی به دریای خزر توضیح داد: برخی مواقع تصور می‌شود که کاهش تراز آب دریای خزر به دلیل مصرف آب رودخانه است و در صورتی-که این آب به مصرف نرسد، تراز آب این دریا افزایش خواهد یافت. این در حالی است که حدود ۳۰ سال قبل نیز تراز آب این دریا در حال افزایش و میزان مصرف آب نیز به اندازه امروز ما بوده است. از این رو اثر مستقیم انسان در تراز آب دریای خزر مشخص است و اگر به مدت ۱۰ سال در حوضه آبریز دریای خزر آب مصرف شود یا میزان مصرف مانند ۱۰۰ سال قبل باشد، تراز آب این دریا حدود یک-متر افزایش خواهد یافت.

علیزاده اضافه کرد: باید محاسبه شود که در ۳۰ سال گذشته که تراز آب خزر در حال افزایش بود، در صورتی-که یک متر از میزان آن زمان بیش-تر افزایش می‌یافت، چندین شهر کشور به زیر آب می‌رفتند. او با اشاره به میزان تراز آب دریای خزر گفت: اگر بخواهیم تراز آب نقطه به نقطه خزر را براساس آمارهای موجود برآورد کنیم، برای سال جاری حدود سه تا چهار سانتی‌متر نسبت به سال گذشته پایین‌تر

است، ولی براساس اطلاعاتی که در مذاکره با متخصصان کشور روسیه داشتیم، در بهار امسال این کشور بهار پربارشی داشته، گرچه در زمستان برف زیادی را تجربه نکرده است. عزیزاده خاطرنشان کرد: در تابستان نیز بخش‌هایی از رود ولگا نسبتاً پربارش و دمای آن نیز پایین بوده است و در صورتی که این وضع ادامه یابد، احتمال تثبیت تراز قبلی دریای خزر را خواهیم داشت.

خزر؛ گنجینه سلامتی انسان‌ها و آبزیان/ به مناسبت روز ملی دریای خزر - خبرگزاری

ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱

حسن نصرالله زاده ساروی- رئیس پژوهشکده اکولوژی دریای خزر و عضو هیات علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور در یادداشتی اختصاصی برای ایانا به مناسبت روز ۲۱ مرداد (۱۲ آگوست) اشاره ای داشته است به ارزش‌های گنجینه تاریخی دریای خزر در سلامتی برای انسانها و آبزیان و اکوسیستم منطقه که خواندن آن در روز دریای خزر نه تنها خالی از لطف نیست بلکه به ما نشان خواهد داد چه گنج‌هایی در اختیار مردمان ما و منطقه وجود دارد که اگر قدر آنها دانسته شود گرسنگی و تهدید امنیت غذایی و سلامتی از بشر دور خواهد ماند./ تحریریه ایانا

خزر؛ گنجینه سلامتی انسان‌ها و آبزیان/ به مناسبت روز ملی دریای خزر

بعد از اجرایی شدن کنوانسیون منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریای خزر، روز ۲۱ مرداد (۱۲ آگوست) توسط کشورهای حاشیه این دریا به نام روز دریای خزر نامگذاری شد. پیمان نامه مشترک کشورهای حاشیه دریای خزر که به عنوان "کنوانسیون تهران" شناخته می‌شود در سال ۱۳۸۲ امضاء و از ۲۱ مرداد سال ۱۳۸۵ اجرایی گردید. هدف این کنوانسیون، حفاظت از محیط زیست دریای خزر از کلیه منابع آلوده کننده و حفاظت، نگهداری، احیا و استفاده منطقی و پایدار از منابع زنده آن است. ۵ کشور ساحلی دریای خزر با آگاهی از اثرات مخرب آلودگی ناشی از منابع مختلف فعالیت‌های انسانی، تصمیم خود را برای حفظ منابع زنده دریای خزر گرفتند تا این گنجینه ارزشمند برای نسل‌های حاضر و آینده حفظ شود و ساکنان آینده این منطقه نیز از وجود آن بهره ببرند. هدف از برگزاری روز ملی دریای خزر بعنوان رویداد فرهنگی و اجتماعی، شناساندن ظرفیت های دریای خزر و مخاطرات تهدید کننده این دریا

است. در حال حاضر از مهمترین تهدیدات دریای خزر کاهش ذخایر ماهیان، تخریب سواحل، خطر کاهش تنوع زیستی، کاهش کیفیت محیط زیست و گونه‌های بیگانه- مهاجم را می‌توان برشمرد.

دریای خزر به عنوان بزرگترین دریاچه جهان، یکی از ارزشمندترین مواهب طبیعی و گنجینه‌ای در شمال کشور بشمار می‌رود. این دریا در گذشته بخشی از دریای تیس بود که اقیانوس آرام را به اقیانوس اطلس متصل می‌کرد. از حدود ۵۰ تا ۶۰ میلیون سال پیش به تدریج راه این دریا به اقیانوس آرام و سپس به اقیانوس اطلس بسته شد. دریای خزر در گذشته به نام‌هایی از قبیل خاواینسکی، دریای هیرکانیان، دریای جرجان (گرگان)، بحر مازندران، بحر آبسکون، بحر قانیا و کاسپین نامیده می‌شد. خزر نام دریاچه‌ای با وسعت تقریبی ۳۶۰ هزار کیلومتر مربع و ۷۴۰ هزار حجم آبی کیلومترمکعب است که طول سواحل آن به ۷۰۰۰ کیلومتر می‌رسد. کشورهای ایران، روسیه، جمهوری آذربایجان، جمهوری‌های ترکمنستان و قزاقستان این دریاچه را در بر گرفته‌اند و همگی از مواهب آن استفاده می‌کنند. بیش از ۱۳۰ رودخانه به دریای خزر وارد می‌شوند. سهم ورودی رودخانه ولگا ۸۰٫۷ درصد، کورا ۶٫۱ درصد، اورال ۹٫۲ درصد،

ترک ۲٫۸ درصد و رودخانه‌های ایران تقریباً ۵ درصد از سهم سایر رودخانه‌ها (۱۳٫۳ درصد) هست.

آنچه که ارزش بسیاری به این بدنه آبی می‌بخشد، حضور بیش از ۴۰۰ گونه آبزی در آن است. دریای خزر دارای گونه‌های ارزشمندی از ذخایر زیستی است که شاخص‌ترین آنها ماهیان خاویاری و فوک خزری (سمبل دریای خزر) است، از این رو سلامت این دریا مساوی است با سلامت آبزیان و سلامت انسان که از نعمت‌های آن بهره‌مند می‌شود. در حال حاضر با توجه به تحقیقات اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN=International Union for Conservation of Nature)، 6 درصد از ماهیان دریای خزر در طبقه به شدت در معرض انقراض و مابقی در طبقات آسیب‌پذیر (۲ درصد)، در معرض خطر انقراض (۶ درصد)، در معرض تهدید (۸ درصد)، نیازمند حفاظت (۲۱ درصد)، کمترین نگرانی (۳۶ درصد) و اطلاعات ناکافی (۲۱ درصد) تعلق دارند. بنابراین حفظ ذخایر ژنتیکی و تنوع زیستی (گیاهی و جانوری) این دریا جهت پایداری زیست محیطی و توان زیستی بسیار مهم و ضروری است.

در ۲ دهه اخیر بدلیل عوامل موثر انسانی از قبیل فعالیت‌های صیادی بی‌رویه و تغییر شرایط اقلیمی و زیست محیطی و ورود گونه‌های غیر بومی مانند شانه‌دار بر ساختار جمعیت ماهیان استخوانی و کیلکا ماهیان اثرات نامطلوب گذاشته است. بطوری‌که فقط ۲ گونه ماهی سفید و کفال طلایی به تنهایی حدود ۷۰-۹۰ درصد صید ماهیان استخوانی ایران را در دریای خزر تشکیل می‌دهند. در حالی که پیش از آن، از ۱۲۶ گونه ماهی که در دریای خزر زیست می‌کنند، حدود ۱۶ گونه آن از ارزش اقتصادی بالایی برخوردار بوده و اشتغال بیش از ۱۰ هزار صیاد جهت امرار و معاش بوده است. همچنین در سال‌های اخیر با کاهش شدید جمعیت ۲ گونه چشم درشت و آنچوی، میزان صید کیلکا ماهیان از ۹۵ هزار تن در سال ۱۳۷۸ به حدود ۲۰ هزار تن گونه کیلکای معمولی کاهش یافته است. خوشبختانه با تحقیقات انجام شده توسط کارشناسان موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور و تعیین سطح مطلوب برداشت از ذخایر، میزان صید کیلکای معمولی در سواحل ایران در ۱۰ سال اخیر بطور میانگین به ۲۳ هزار تن رسیده است.

چالش‌های متعددی از جمله صید غیر مجاز، صید بیش از حد، برداشت از ذخایر مولدین و گله‌های جوان، تخریب محل‌های تخم‌ریزی (زیستگاه‌های طبیعی)، تغییر اقلیم و آلودگی‌های زیست محیطی (فیزیکی، شیمیایی و زیستی) ذخایر ماهیان دریای خزر را تهدید می‌کند. برای حفظ گونه‌های اقتصادی دریای خزر راهکارها و راهبردها عبارتند از: برنامه کوتاه مدت: (جلوگیری از صید غیرمجاز، رعایت استانداردهای ادوات صید، رعایت زمان شروع و خاتمه صید و ...) و برنامه بلند مدت: از آنجایی که ۷۹ درصد از ماهیان دریای خزر رودکوچ هستند احیای رودخانه‌ها برای تکثیر طبیعی ماهیان رودکوچ نیاز است تا به توسعه پایدار شیلاتی در دریای خزر دست یابیم.

در دهه اخیر براساس برنامه‌های ششم توسعه دولت و اقتصاد مقاومتی، بهره‌برداری از منابع آب‌های دریایی کشور به دلیل محدودیت استفاده از منابع آب شیرین مورد توجه دستگاه‌های ذیربط قرار گرفته است. این رویکرد دارای اهداف توسعه آبرزی پروری دریایی به منظور کاهش فشار بر صید و حفظ گونه‌های با ارزش اقتصادی، افزایش سرانه مصرف آبریان در کشور، توسعه اکوتوریسم دریایی و اشتغالزایی بوده که اهمیت دریای خزر را در شمال کشور دو چندان کرده است. همچنین با توجه به تحقیقات انجام شده ظرفیت‌های خوب و مطمئن از قبیل پرورش ماهیان خاویاری در نقاط ساحلی دریای خزر و پرورش میگو در نواحی ساحلی از دیگر زمینه‌های توسعه در نوار ساحلی این موهبت است.

براساس تحقیقات موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، در دریای خزر بیش از ۴۰۰ گونه میکروجلبک‌ها شناسایی شدند که برخی از آنها (اسپیرولینا، کلرلا و) می‌توانند تبدیل به ثروت شود. با پیشرفت‌های اخیر، زمینه استفاده از میکروجلبک‌ها و رنگدانه‌های آنها با توجه به ویژگی‌های آنتی اکسیدانی، ضد میکروبی و ضد سرطانی در جهان مهیا شده است. بنابراین از این ظرفیت دریای خزر می‌توان با همکاری شرکت‌های دانش بنیان و استارت آپ‌ها در جهت اشتغالزایی و همچنین تولید نوشیدنی‌ها بر پایه رنگدانه میکروجلبک‌ها بر سلامت جامعه گام‌های موثری برداشت.

اصفهان، امیدوار به نقشه راه مدیریت حوضه زاینده‌رود - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۲۱

اصفهان - ایرنا - اگر بگوییم بسیاری از مردم منطقه مرکزی ایران بویژه دیار نصف جهان از کمبود آب بویژه در بخش آشامیدنی و بهداشت در آینده بیمناک هستند سخنی به گزاف نگفته‌ایم، محدودیت منابع آبی و خشکسالی‌های پی در پی، این نگرانی را ایجاد کرده که البته نقشه راه مدیریت حوضه زاینده‌رود که دولت برای آن اهتمام ورزیده امیدواری را به مردمان این دیار بازگردانده است.

دسترسی به آب آشامیدنی سالم یکی از نیازهای اساسی جامعه است و به عنوان مهم‌ترین منبع حیاتی محسوب شده و اهمیت بسزایی در زندگی انسان دارد، امروزه تامین آب آشامیدنی سالم مورد نیاز و ارائه خدمات آبرسانی به مردم، یک مشکل اساسی در اغلب شهرها و روستاهاست محدودیت منابع آب، تغییر اقلیم، افزایش جمعیت و آلودگی منابع آب، تامین آب آشامیدنی را با چالش مواجه می‌نماید. تامین و توزیع آب آشامیدنی سالم در جوامع شهری و روستایی یکی از راهکارهای اجرایی مهم در جهت حفظ سلامتی مردم و ارتقای سطح بهداشت عمومی است.

آب یکی از موضوعات مهم جامعه و زیر ساختی است که بی توجهی به این مقوله و نبود آینده نگری و تدبیر موجب بروز مشکلات زیادی در حوزه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی کشور می‌شود که استان اصفهان در سال‌های گذشته به دلایل مختلف از جمله نبود آینده نگری، سیاست‌گذاری‌های نادرست و غیر علمی و فرهنگ غلط مصرف با مشکلاتی عدیده ای روبرو شده است.

تامین آب شرب سالم و بهداشتی برای جمعیت شهری و روستایی از طریق ایجاد هزاران کیلومتر خط انتقال، ساخت مجتمع‌های آبرسانی و سدها و همچنین تربیت متخصصان سدسازی و امور فنی را باید از جمله دستاوردهای این عرصه دانست که سال به سال بیشتر شد و در دولت فعلی از جمله مسائل مهم و

مورد تاکید به شمار می‌رود.

اما مشکلات متعدد و محدودیت‌های فراوان در حوضه آبریز زاینده رود که میلیون‌ها نفر در آن زندگی می‌کنند تا جایی است که دغدغه تامین آب آشامیدنی را همواره در ذهن مسوولان و تصمیم گیران قرار داده است.

تامین آب آشامیدنی پنج میلیون نفر تنها با یک سامانه

اینکه تامین آب آشامیدنی افزون بر پنج میلیون نفر از ساکنان مرکز ایران تنها از طریق یک سامانه (تصفیه خانه باباشیخعلی) واقع در غرب استان انجام می شود نگران کننده و غیرعقلانی است، زیرا هر لحظه با بروز یک مشکل در این سامانه و توقف در آبرسانی وضعیت بحرانی رخ خواهد داد، اگرچه در فلات مرکزی ایران چند طرح انتقال آب بررسی و یا در حال انجام است اما طرح سامانه دوم آبرسانی به اصفهان بزرگ بیش از همه اهمیت دارد.

نباید از یاد برد که سامانه دوم آبرسانی اصفهان باید در اواسط دهه گذشته به بهره برداری می‌رسید اما اکنون افزون بر ۱۳ سال از آن زمان می‌گذرد و همت بیشتر مسوولان باید برای تکمیل آن ادامه یابد. با بررسی وضعیت در منطقه مرکزی ایران مشاهده می‌کنیم که کاهش شدید منابع آبی از یک سو و گره خوردن سرنوشت تامین آب آشامیدنی بیش از پنج میلیون نفر مردم استان اصفهان با یک سامانه آبرسانی (تصفیه خانه بابا شیخعلی) از سوی دیگر، سرعت در اجرا و تکمیل عملیات و راه اندازی سامانه دوم آبرسانی این خطه را بیش از گذشته حیاتی می‌کند.

مشاهده شرایط بحران آبی در سال‌های اخیر لزوم برنامه‌ریزی و اقدامات اساسی و جدی را برای مقابله با بحران آبی در بلند مدت و کوتاه مدت نشان می‌دهد و همین امر طرح‌های بلند مدت و کوتاه مدت انتقال آب، حفظ منابع آبی و کاهش هدر رفت‌ها را در سال‌های گذشته در دستور کار مسوولان قرار داد.

استان اصفهان واقع در منطقه مرکزی ایران همچون برخی از استان‌های کشور با چالش جدی کم‌آبی مواجه است که به تاکید کارشناسان برای رفع این مشکل دنباله دار باید با همراهی و همدلی، مدیریت بهینه و تنظیم الگوی مصرف و فرهنگ سازی، تدابیر اصولی اندیشید.

به تاکید کارشناسان چاره اندیشی برای رفع مشکل کم‌آبی در این استان نیازمند مدیریت واحد در پایین و بالادست حوضه آبریز زاینده رود است بنابراین مشکل آب مختص به یک منطقه نیست بلکه بخش وسیعی از کشور را درگیر کرده است.

آنان می‌گویند غفلت در تأمین آب آشامیدنی استان اصفهان چالش‌های اجتماعی در آینده ایجاد می‌کند که باید برای رفع این معضل فراگیر برنامه‌ریزی علمی و عملی اتخاذ کرد.

آب اصفهان تنها یک مؤلفه و نیاز برای مردم این منطقه از کشور نیست بلکه سایر بخش‌ها را نیز متأثر می‌کند و با توجه به اینکه یکی از ظرفیت‌های مهم بین‌المللی و ملی برای گردشگری کشور محسوب می‌شود این استان بدون آب این ظرفیت ملی را نیز متأثر می‌کند.

سامانه اول این تصفیه‌خانه (بابا شیخعلی) آب ۵۶ شهر و ۳۰۰ روستا در استان اصفهان تأمین می‌کند، اما رشد جمعیت و افزایش استفاده شهروندان، احتمال نقص در این تصفیه‌خانه و وقوع هرگونه اتفاق ناگوار و توقف فعالیت آن، سبب خواهد شد که تأمین آب آشامیدنی مردم این خطه با مشکل و حتی بحران رو به رو شود.

این تصفیه‌خانه یکی از بزرگترین تصفیه‌خانه‌های آب ایران به شمار می‌رود که در کیلومتر ۴۵ جاده اصفهان- شهرکرد و در جوار شهر زاینده‌رود واقع شده است، آب این تصفیه‌خانه در ابتدایی‌ترین نقطه، از سد زاینده‌رود و پس از آن از سد چم آسمان در فاصله هشت کیلومتر بالاتر از این مجموعه بوسیله کانال سرپوشیده تأمین می‌شود.

بررسی اجمالی حوادث پیش آمده در سال‌های گذشته که شبکه آبرسانی اصفهان را با اختلال و مشکل مواجه کرد، ضرورت احداث و بهره برداری از سامانه دوم آبرسانی این خطه را دو چندان می‌کند. بسیاری از کارشناسان حوزه آب و مسوولان اجرایی اصفهان، اجرای طرح سامانه دوم آبرسانی این شهرستان را برای جلوگیری از بروز مشکلات مشابه ضروری می‌دانند و به این نکته تاکید می‌کنند که عمر مفید سامانه اول به پایان رسیده و وابستگی صرف و محض به آن عقلانی نیست. شرکت آب منطقه‌ای اصفهان مجری طرح، اکنون در حال ساخت تصفیه خانه و سامانه آبرسانی این طرح است.

تامین آب شرب اصفهان تاکید جدی از لحاظ پدافند غیرعامل بر اساس نظرات کارشناسی اخذ شده از اداره کل پدافند غیرعامل استانداری اصفهان، وابستگی شدید سامانه آبرسانی اصفهان بزرگ به رودخانه زاینده رود در جهت تامین آب شرب ۸۰ درصد جمعیت استان و حتی آب شرب بخش‌هایی از استان یزد و مرکزی و نبود سامانه‌های آبرسانی جایگزین از یک سو و همچنین کاهش آبدی چاه‌های حفر شده تأمین آب بر اثر خشکسالی‌های ممتد سال‌های اخیر از سوی دیگر در مجموع تداوم و پایداری بلند مدت تأمین آب شرب استان و مناطق همجوار را با تهدید و مخاطره مواجه کرده است.

از طرفی وجود صنایع بزرگ صنعتی و نظامی که تولیدات آنها در سطح ملی و نوع محصولات آن از گروه کالاهای استراتژیک برای ایران به شمار می‌رود و منافع آن نه در محدوده استان اصفهان بلکه در برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی و صنعتی کشور تعریف شده در نهایت اهمیت تامین آب استان با اولویت آب شرب سالم را صد چندان کرده است.

جلوگیری از بحران‌های اجتماعی با مدیریت حوضه آبریز و تامین آب اصفهان از جمله طرح‌های پدافندی کوتاه مدت در دست اجرا به پروژه‌هایی چون مدیریت فشار آب و هوشمند سازی شبکه های آبرسانی، تامین و تجهیز تانکرهای آب اضطراری ثابت و سیار، تقویت ذخایر انبارهای آب بسته بندی مربوط به مدیریت بحران، اصلاح و بازسازی شبکه های آبرسانی و رفع منافذ هدر رفت آب شرب، افزایش سامانه‌های تصفیه و بهره‌وری از پساب فاضلاب شهرها به منظور تامین بخشی از آب مورد نیاز منابع استان می‌توان اشاره کرد.

از دیگر اقدامات میان مدت پدافندی در راستای تداوم پایداری شبکه آب رسانی استان می‌توان به طرح آبرسانی سامانه دوم انتقال آب به نام گلاب اشاره کرد که در دست اجرا بوده و نیازمند تامین اعتبار در جهت افزایش سرعت تکمیل آن با توجه به تهدیدات متصور در آینده است که در صورت توقف و با کند شدن این پروژه‌ها علاوه بر از دست دادن زمان در مدیریت بحران‌های آینده خسارات جبران ناپذیری در بخش‌های اجتماعی و امنیتی منطقه مرکزی کشور قابل تصور خواهد بود.

به نظر استاد تمام گروه مهندسی آب دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان، شبکه‌ها و بطور کلی سامانه‌های صنعتی و عمرانی طول عمر مشخصی دارند و باید به این زمان پیش از وقوع حوادث و خرابی‌های احتمالی توجه کرد.

جهانگیر عابدی کوپایی افزود: قرار گرفتن استان اصفهان در موقعیتی خاص و در معرض سیلاب‌ها بودن و گل‌آلود شدن آب وقوع رخدادهایی که بحران تامین آب آشامیدنی را به همراه داشته باشد افزایش می‌دهد.

وی تصریح کرد: بررسی حوادث پیش آمده در سال‌های گذشته که شبکه آبرسانی اصفهان را با اختلال روبه‌رو کرد، ضرورت و اهمیت احداث و بهره‌برداری هر چه زودتر سامانه دوم آبرسانی را نشان می‌دهد.

ضرورت تسريع در تامين آب شرب اصفهان از نگاه استاد دانشگاه

عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی اصفهان به لزوم تاب‌آوری شهری در مواقع بحرانی اشاره و خاطرنشان کرد: موضوع آب و به ویژه آب آشامیدنی از جمله مهم‌ترین و حیاتی‌ترین مسائل در کل جهان است و نوسان در تولید و عرضه آن مشکلات متعدد بهداشتی و رفاهی را به همراه دارد، برای همین باید تا قبل از بروز هر خلل و معضلی برای آن چاره اندیشی کرد.

عابدی ایجاد سامانه تامين آب جایگزین برای ۵۶ شهر و ۳۰۰ روستا را ضروری خواند و گفت: خرابی و توقف در سامانه نخست آبرسانی اصفهان اجتناب‌ناپذیر است، طرح یاد شده بخصوص از لحاظ پدافند غیرعامل نیز باید جدی گرفته شود و همت برای بهره‌برداری هرچه سریع‌تر از آن باید در برنامه کار مدیران ذیربط باشد.

وی اضافه کرد: شرایط خشکسالی دیگر عاملی است که باید در نظر گرفت و تکمیل سامانه دوم آبرسانی اصفهان را تسريع کرد.

بدون تردید موارد و مقوله‌های مطرح شده تأکیدی بر احیای دائمی این حوضه آبریز برای تامين آب در بخش‌های مختلف و جلوگیری از بحران‌های متعدد زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی است که البته دولت نیز با تدوین نقشه راه مدیریت حوضه آبریز زاینده رود در راستای این امر می‌کوشد و در همین ارتباط اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهوری هفتم مرداد ماه در جلسه‌ای با همین موضوع گفت: مساله آب یکی از اصلی‌ترین چالش‌های پیش روی کشور محسوب می‌شود گفت: آب مساله امروز و فردای ایران است و باید با همکاری، مفاهمه و برنامه ریزی همه دستگاه‌ها برای ساماندهی آن تلاش کنیم. وی با بیان اینکه امروز مساله آب به گفتمان همه مردم و مسوولان تبدیل شده است، تصریح کرد: مواجهه با چالش کم آبی در کشور با راهکارهای عادی امکان‌پذیر نیست، در این دولت در سال ۹۶ به منظور مدیریت مصارف آب در سه بخش کشاورزی، صنعت و شرب کارگروه سازگاری با کم آبی تشکیل شد

که سیاستگذاری‌های آن در برخی استان‌ها در حال اجراست و باید با جدیت دنبال شود.

معاون اول رییس جمهوری به نقشه راه ارائه شده از سوی وزارت نیرو برای مدیریت حوضه آبریز زاینده رود اشاره و خاطر نشان کرد: زاینده رود یکی از اصلی‌ترین کانون‌های تمدن ایران بوده و در این حوضه از سر شاخه‌ها تا تالاب گاوخونی، در طول تاریخ تمدن بزرگی شکل گرفته و همواره جمعیت فراوانی در این منطقه زندگی کرده اند، بنابراین نمی‌توان به سادگی از کنار آنچه بر زاینده رود می‌گذرد عبور کرد.

وی ضمن قدردانی از وزیر نیرو که نقشه راه مدیریت حوضه آبریز زاینده رود را با همکاری سایر دستگاه‌ها تهیه کرده گفت: در این طرح ضمن شناخت کافی از حوضه، مسائل مرتبط با نحوه اجرا و نظارت نیز تهیه شده و می‌تواند به عنوان مبنای عمل همه دستگاه‌ها قرار گیرد.

جهانگیری افزود: این طرح می‌تواند مبنای وفاق ملی باشد و باید همه ذینفعان حوضه آبریز رودخانه زاینده رود در آن مشارکت داشته باشند، بطور قطع مردم انقلابی و مومن و آگاه اصفهان و استان‌های همجوار با مشارکت خود می‌توانند به حل مشکلات در این زمینه کمک کنند.

معاون اول رییس جمهوری ادامه داد: باید با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی طرح‌های مرتبط با الگوی کشت در اصفهان و استان همجوار اجرا شود که نه تنها زندگی مردم آسیب نبیند بلکه درآمد آنها نیز افزایش یابد.

وی با بیان اینکه موفقیت در اجرای این نقشه راه می‌تواند تجربه گرانشنگی پیش روی مدیران کشور برای نجات سایر حوضه‌های آبریز کشور قرار دهد، تصریح کرد: اگر لازم باشد می‌تواند در برنامه هفتم توسعه کشور به عنوان یکی از محورهای اصلی، جهت گیری‌های مرتبط با آب را در آن گنجانند.

فینسک؛ سدی که باید بشکند! - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱

نویسنده : روزبه مفیدیان

زمزمه های احداث سد فینسک هر روز بیشتر از قبل به گوش می رسد؛ پروژه معیوبی که نه از وجود طرح‌های علمی و کارشناسانه در آن خبری است و نه درخصوص روند احداث و چگونگی شکل‌گیری آن پرونده‌ای موجود است. طرحی که به یکباره و در سکوت خبری، فقط در سطح منابع محلی پیچید و اگر راه خبری از سمنان به مازندران و بالعکس وجود نداشت، هیچ کس متوجه این اقدامات در مرز بین دو استان نمی شد و این پروژه بیش از ۹۰ درصد راهش را طی می -کرد.

در طرح اولیه قرار بود، این سد در سال ۹۲ به بهره برداری برسد؛ ولی با مخالفت نمایندگان وقت مجلس شورای اسلامی این طرح متوقف شد، تا این که با روی کار آمدن دولت یازدهم و با وجود مخالفت های نمایندگان گلستان و مازندران مجدداً فعالیت خود را از سر گرفت.

برای این پروژه ملی ردیف بودجه نیز تعریف شده است و همین کار را سخت تر می کند، زیرا زمینه ساز ایجاد مشکلات فراوانی خواهد شد، از جمله تخریب محیط زیست، کمبود آب در استان های گلستان و مازندران، آثار سوء بر کشاورزی و دامپروری (به سرعت قابل سرایت به تمام استان های شمالی ایران خواهد بود)، خشک شدن بستر رودخانه ها، فرسایش خاک و بسیاری معضلات ریز و درشت دیگر که نام بردن تمام آن ها در این مقال نمی گنجد، اما هر خواننده ای از وجود آن آگاه است.

احداث سد فینسک به منظور تأمین آب مورد نیاز برای شهرهای سمنان، سرخه و مهدی شهر و مصارف صنعتی و آشامیدنی تعریف شده است، اما در واقعیت این پروژه موجب از بین رفتن صنایع در گلستان و مازندران، تخریب محیط-زیست و از بین رفتن توده جنگلی و بکر در این دو استان سرسبز خواهد شد. نکته ای که باعث نگرانی بسیاری از کارشناسان محیط زیست شده، در باطن ماجرا نهفته است؛ این که

اصولاً احداث سد چاره کار نخواهد بود و نه تنها مشکل بی آبی سمنان را برطرف نمی کند، بلکه موجب تزلزل بنیان اقتصادی این منطقه نیز می شود. همچنین به منابع آبی و محیط زیست مبدأ نیز خسارات جبران‌ناپذیری وارد می کند.

پروژه احداث سد فینسک راهی طولانی برای رسیدن به سرمنزل مقصود دارد؛ طرحی که در صورت به ثمر نشستن، اتفاقات ناگوار بسیاری را در حوزه های مختلف، به خصوص برای ساکنان همجوار سد شهید رجایی مازندران رقم خواهد زد.

این حقیقت بر کسی پوشیده نیست که پروژه هایی با این گستردگی به طی کردن مراحل تحقیقاتی بسیار از سوی دانشگاه ها و نیز مراکز تحقیقاتی و پژوهشی مستقر در کشورمان و حتی در کشورهای توسعه یافته نیاز دارد. با فرض این که این مراحل طی شده و به نتایج مثبتی رسیده است، این سؤال مطرح می-شود که آیا در این پروژه به حق طبیعی و حقابه مردم مازندران توجه شده است؟ آیا در ماجرایی احداث این سد به معیشت مردم گلستان و مازندران و به خصوص مردم منطقه و کشاورزان حومه کیاسر، چهاردانگه و دودانگه که جز دامپروری و کشاورزی هیچ راه امرار معاش دیگری ندارند، توجه و دقت کافی شده است؟

در استان مازندران رودخانه های کاورد، رودبارک یا سرم، گلخواران، تنگه، اشک رود، شیرین رود و رودخانه عروس و داماد به عنوان سرشاخه های اصلی و فرعی در پایین دست سد فینسک وارد دریاچه سد شهید رجایی می شوند. حدود ۳۰۰ روستا در بالادست و پایین دست سد شهید رجایی از آب سرشاخه های اصلی به ویژه سفیدرود بهره می برند و در واقع حقابه های قانونی دارند. با سرازیر شدن این آب به سوی استان های همجوار با طرح های عملیاتی شرکت بهره بردار و نیز همکاری وزارت نیرو مشخص نیست، چه کسی جوابگوی کم آبی به وجود آمده برای مردم رنج کشیده گلستان و مازندران خواهد بود. این درحالی است که به گفته منابع محلی در سال گذشته این منطقه با بحران کم آبی شدیدی

مواجه بود و ذخایر آبی آن به ۵۵ درصد کاهش یافته است.

بی‌تردید هر انسان باسوادی قادر به درک این موضوع است که در صورت احداث مسیر انحرافی برای این سد، منابع آبی آن به سرعت کاهش چشمگیری خواهد یافت و به تبع حقایق مردم خود منطقه نیز در هاله‌ای از ابهام و سردرگمی قرار خواهد گرفت. در این بین هرچند کاهش بارندگی‌های فصلی عامل اصلی کم شدن دبی رودخانه‌ها و در نتیجه کاهش شدید ذخیره آب پشت سد شهید رجایی شده است، اما اجرای طرح‌های توسعه‌ای کشاورزی و پمپاژ آب رودخانه‌های بالادست، به ویژه از رودخانه سفیدرود در استان سمنان، تجاوز به حقایق مردم مازندران محسوب می‌شود.

طبق نظر اکثر فعالان محیط‌زیستی، احداث سد فینسک باعث وارد شدن صدمات اساسی بر پیکره محیط‌زیست گلستان و مازندران می‌شود و با این بی‌تدبیری دیگر هیچ طبیعت سبز و بکری در مرکز استان گلستان و مازندران باقی نخواهد ماند. احداث این سد علاوه بر کاهش شدید منابع آبی در مبدأ مازندران، موجب خراشیدگی کوه‌ها، فرسایش خاک در مسیر، از بین رفتن توده جنگلی و به‌جا ماندن زباله‌های ناشی از انجام عملیات عمرانی خواهد شد. اکنون زمان همدلی و همراهی دو استان گلستان و مازندران برای پیگیری مطالبه به حق و خواسته منطقی آن‌ها برای جلوگیری از احداث سد فینسک و متوقف کردن این پروژه است. مردم این دو استان روزگاری در یک منطقه پهناور از کلاله تا رامسر در کنار هم زندگی می‌کردند. امروز موعد اتحاد، دوستی و میثاق مجدد است تا نگذاریم دستاوردی که قرن‌ها با سرسبزی و بکر بودن منطقه به دست آمده و امروز محل ارتزاق مردمان همین دیار است، به یک باره به تاراج رود. این بار نگذاریم این اتفاق منحوس دامن‌گیر آیندگان و فرزندان ما شود که آن روز برای هر اقدامی دیر است. همراهی، همفکری و واکنش آگاهانه و به دور از شتابزدگی اولین دستاورد این معاهده خواهد بود. گلستان و مازندران میثاقتان مبارک.

نویسنده و پژوهشگر

خزر نیازمند تغییر باورها - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۲

علی قاسمعلی

گرگان - ایرنا - باور و فرهنگ غلط بهره‌کشی حداکثری از دریای خزر فراتر از توان اکوسیستم و بازسازی، این زیستگاه منحصر به فرد را با خطر جدی مواجه ساخته که نخستین علاج آن تلاش برای اصلاح باور و رویکرد ساکنان جوامع پیرامونی در استفاده متعارف از پتانسیل این پهنه آبی است. دریای کاسپین یا خزر به عنوان بزرگترین حوزه آبی محصور در خشکی جهان سال‌هاست که در پیچ و خم مشکلات و گرفتاری‌های بی‌شمار دست و پنجه نرم می‌کند.

مهمترین مولفه یک زیستگاه آبی به ویژه اکوسیستم محصور، وضعیت کمی و کیفی آب آن زیستگاه است.

دریای خزر به عنوان بزرگترین زیستگاه آبی شمال ایران این روزها علاوه بر آن که از کمبود آب و پسر وی و پایین آمدن تراز آبی رنج می برد در حوزه کیفیت آب نیز معضلات آزاردهنده بسیاری دارد. از یک سو تغییر تراز آب خزر در فرایندهای فیزیکی مانند تبخیر، چرخه آب و رسوب گذاری و از سوی دیگر بر دیگر فعالیت‌ها در حوزه اکولوژی ساحل مانند فعالیت های انسانی و صنایع دریایی تاثیر مستقیم دارد.

به استناد آمار رسمی، سالانه ۴۰۰ میلیون متر مکعب انواع آلاینده ها شامل آفت کش ها، سموم کشاورزی، عناصر سنگین و فاضلاب در شمال کشور تولید می شود که فقط ۴۰ درصد آن تصفیه و بقیه به صورت مستقیم و غیرمستقیم به دریای خزر می ریزد.

هر چند سهم ایران در این آلوده سازی بسیار کمتر از کشورهای همسایه و حدود ۱۲ درصد برآورد شده اما همین میزان نیز بر تغییر کیفیت آب خزر در مناطق فراساحلی موثر است.

تغییر کیفیت آب خزر نیز آثار و پیامدهای ناگوار بسیاری دارد که از آن جمله می توان به رشد بی رویه ماکرو جلبک ها، تاثیر بر جمعیت زیست‌مندان خزری، دگرگون سازی دوره مهاجرت گونه های آبرزی یا پرندگان و حتی تعفن ناشی از ماندابی شدن و افزایش لاشه فیتوپلانکتونها اشاره کرد.

علاوه بر آن، دغدغه های مهم دیگری همچون مشخص نبودن رژیم حقوقی دریای خزر و مشکلات ناشی از برداشت نفت و آلودگی های ناشی از آن در برخی کشورهای حاشیه خزر و ورود حجم عظیم فاضلاب خانگی، کشاورزی و صنعتی به همراه تخریب رودخانه ها، از جمله دغدغه ها و مشکلات خزر است که فراروی بزرگترین دریاچه جهان قرار دارد.

باید پذیرفت که صیانت از دریای خزر فقط از سوی یک نهاد یا جامعه ساحل نشین پیرامونی امکان پذیر نیست و برای اعمال اصلاحات در راهبرد حاکم بر مدیریت خزر باید نهادهای متعددی همچون بنادر و دریانوردی، محیط زیست، گردشگری، شیلات و حتی وزارت امور خارجه وارد میدان شوند تا در یک

برنامه جامع اقدام مشترک علاوه بر هدایت فکری و عملی مردم بومی و گردشگران، فرهنگ مردم برای اجرای رفتارهای همخوان با خزر بهبود یابد.

در این مسیر بهره‌مندی از آیین‌های بومی و محلی با رویکردهای علمی، هنری، تفریحی می‌تواند فرهنگ بومیان را برای پاسداشت خزر بهبود بخشیده و با یادآوری مسئولیت همگانی، تلاش متمرکزی در این راستا انجام شود.

به یقین ترسیم سطح بهره‌برداری از پتانسیل‌های فسیلی و زیستی و مانند آن کمک‌شایانی به پایداری منطقه در حوزه‌های مختلف خواهد کرد که باید با اصلاح روش‌های زندگی مبتنی بر مصرف‌گرایی و اسراف بدنبال کاهش پسماند و آلاینده‌های زیستی بود.

از دیگر راه‌های برون‌رفت از مشکلات و معضلات خزر تقویت ساز و کارهای مطالعاتی و پژوهشی در حوزه این بوم‌سازگان با ارزش است.

برای تثبیت وضع کنونی و ارتقای کمی و کیفی اکوسیستم خزر باید مولفه‌های مختلفی در حوزه هیدرودینامیک آب و هواشناسی و حتی فرایندهای ساحلی خزر در بازه زمانی دراز مدت و مشخص و به صورت سیستماتیک رصد و آنالیز شود که در زمان حاضر علاوه بر مرکز ملی مطالعات و تحقیقات خزر پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی نیز در این حوزه فعال است.

۱۲ آگوست یا ۲۲ مرداد به نام خزر نام‌گذاری شده تا تلنگری بر جوامع پیرامونی این اکوسیستم ارزشمند و البته کشورهای مجاور آن باشد تا حداقل در روزی مشخص راهبردی واحد برای برخورد با متجاوزان، آلوده‌کنندگان و آسیب‌رسانان به این پهنه آبی پربرکت ترسیم کنند و جلوی تشدید آثار دست‌اندازی در این زیست‌بوم آبی را بگیرند.

در حال حاضر به سبب حجم معضلات خزر و با عنایت به بضاعت و توان اندکی گلستان، تمام دغدغه‌ها و پیگیری‌ها بر احیا و حفظ خلیج گرگان به عنوان تحفه ارزشمند و مازاد خزر برای گلستانی‌ها معطوف

شده و در سطح کلان استان، برنامه ای برای چالش‌ها و معضلات خزر دیده نشده است. امید می رود در وهله نخست با عبور از شرایط اضطرار خلیج گرگان در گام‌های بعدی بتوان برای رفع مشکلات فراروی بزرگترین حوزه آبی محصور در خشکی جهان، گام‌های موثری برداشت. هیرکانیا، استراباد، گیلان، شمال، مازندران، خزر، کاسپین و یا هر اسم دیگری که بر این پهنه آبی بگذاریم نیازمند توجه بیشتر اهالی پیرامونی و مسوولان ذیربط است.

دریای خزر پس از جدا شدن از دریای سیاه در حدود ۵ میلیون سال پیش که از آبهای آزاد جهان جدا شد چرخه‌های متعدد نوسان تراز آب را تجربه کرده بطوریکه مساحت آن از یک میلیون کیلومتر مربع تا یکصد و پنجاه هزار کیلومتر مربع در نوسان بوده است و دامنه تغییر تراز آب بیش از سیصد متر تخمین زده میشود.

اینک دریای خزر از جنوب به ایران، از شمال به روسیه، از غرب به روسیه و جمهوری آذربایجان و از شرق به ترکمنستان و قزاقستان محدود می‌شود اما برخی ویژگی‌های اقلیمی و جغرافیایی مانند شکل‌گیری تعداد بیشتری از سکونتگاه‌های شهری و روستایی و سرازیر شدن فاضلاب‌های خانگی و صنعتی و کشاورزی به دریا در کنار بهره‌برداری بیشتر گردشگری در مقایسه با دیگر همسایگان و به تبع آن انباشت فراوان زباله در کنار نگرانی از احتمال خشکیدن خلیج گرگان، آسیب‌های جدی است که ایران بیشتر از ۴ کشور دیگر حاشیه خزر با آن مواجه است.

دریای خزر یکی از عمیق‌ترین نقاط جهان است و بستر عمیق آن ۱۰ برابر عمیق‌ترین نقطه خلیج فارس است از دیگر سو قسمت‌های عمیق خزر بیشتر در جنوب آن و حوزه جغرافیایی ایران قرار دارد. طول دریای خزر حدود هزار و ۳۰ تا هزار و ۲۰۰ کیلومتر و عرض آن بین ۱۹۶ تا ۴۳۵ کیلومتر است، سطح دریا پایین‌تر از سطح دریاهای آزاد است و اکنون ۲۶،۵ تا ۲۸ متر پایین‌تر از سطح دریاهاست. در سواحل دریای خزر حدود ۲۰۰ شهر بزرگ با بیش از ۲۲۰ منبع آلودگی صنعتی و حدود ۱۵ میلیون

نفر جمعیت وجود دارد که ایران با بیشترین تراکم جمعیت در سواحل این دریا بیش از سایر کشورها با آلودگی دست و پنجه نرم می کند.

همچنین دریای خزر به دلیل تولید بخش قابل توجهی از محصولات شیلات منطقه و نیز حدود ۹۰ درصد خاویار جهان، برای کشورهای ساحلی دارای اهمیت اقتصادی است.

۱۲ آگوست سال ۱۳۸۵ که برای نخستین بار پنج کشور حاشیه دریای خزر برای همکاری های محیط زیستی در رابطه با دریای خزر با هم میثاق بسته و کنوانسیون منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریای خزر موسوم به کنوانسیون تهران را تشکیل دادند، روز دریای خزر نامیده شده و از آن سال لازم الاجرا شدن مصوبات این کنوانسیون به عنوان یک رخداد مهم محیط زیستی جشن گرفته می شود.

استان گلستان در کرانه شرقی (جنوب شرقی) دریای خزر قرار دارد و خلیج گرگان نیز با بهره‌مندی از چند رودخانه در حفظ اکوسیستم و تقویت آبزیان آن موثر است.

شهرستانهای بندرگز، گمیشان و بندر ترکمن در گلستان ساحلی محسوب می‌شوند و آشوراده تنها جزیره ایرانی دریای خزر نیز در حوزه سرزمینی این استان است.

۷۶ درصد از تعهدات سفرهای هیات دولت در حوزه آب کرمان محقق شد -

خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۲

کرمان - ایرنا - مدیرعامل آب منطقه ای کرمان گفت: تاکنون ۷۶ درصد از تعهدات ۲ سفرهای دولت تدبیر و امید به این استان در حوزه آب محقق شده که تأثیرات بسیار بزرگی در وضعیت آب کرمان بوجود آورده است.

علی رشیدی روز چهارشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا افزود: تعهدات دور اول سفر هیات دولت ۱۰۰ درصد تامین شده است و تعهدات دور دوم سفر نیز به میزان حدود ۷,۷۱ درصد پیشرفت دارد. وی با اشاره به اعتبارات تصویب شده مناسب در حوزه آب کرمان در جریان سفرهای هیات دولت به استان کرمان بیان کرد: از ۳۳۳ میلیارد تومان کل تعهدات ۲ دور سفر کاروان تدبیر و امید به کرمان ۲۵۲ میلیارد تومان معادل حدود ۶۳ درصد محقق شده است.

مدیرعامل آب منطقه ای کرمان اظهار داشت: پیرو افزایش سهم این شرکت در اعتبارات استانی، مطالعات تعیین حد حریم و بستر رودخانه‌ها از ۱۴۵ کیلومتر در سال ۱۳۹۳ به یک هزار و ۴۰۰ کیلومتر در سال ۱۳۹۹ افزایش یافت.

وی ادامه داد: همچنین سهم شرکت آب منطقه ای کرمان از اعتبارات استانی از مبلغ ۲۰۰ میلیون تومان در سال ۱۳۹۳ به چهار میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان در سال ۱۳۹۹ ارتقا یافت.

رشیدی تصریح کرد: ارتقا سهم اعتباری شرکت از ردیف‌های اجرایی متمرکز مندرج در قانون بودجه در اختیار وزارت نیرو، از ۲,۶ درصد در سال ۹۶ به پنج درصد در بین ۳۱ استان در سال ۹۸ از دیگر دستاوردهای آب منطقه ای کرمان محسوب می‌شود.

وی با اشاره به اجرای طرح‌های کلان حوزه آب کرمان در دولت‌های دهم و یازدهم گفت: عملیات

اجرایی طولانی ترین تونل انتقال آب خاورمیانه به طول ۳۸ کیلومتر در خرداد ۹۴ از سد شهیدان امیر تیموری (صفارود) شهرستان رابر استان کرمان به مرکز استان آغاز شده است که در حال حاضر ۴۳ درصد پیشرفت دارد.

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای کرمان افزود: با توجه به خشکسالی دهه های اخیر و همچنین برداشت بی رویه آب های زیرمینی در کرمان تمهیداتی از جمله ترغیب کشاورزان به استفاده از سیستم های نوین آبیاری (قطره ای و بارانی)، اولویت بخشی در تخصیص های جدید آب جهت مصارف شرب و بهداشت شهری و روستایی، صنعتی، مجتمع های گلخانه ای و دامداری ها و اعمال کاهش پروانه بهره برداری چاهها با توجه به قوانین و مقررات مربوطه جهت صرفه جویی در بخش آب استان انجام شده است. وی ادامه داد: پیگیری نصب کنتورهای هوشمند آب و برق چاههای مجاز جهت کنترل میزان بهره برداری و کنترل برداشت و جلوگیری از اضافه برداشت چاههای مجاز توسط گروههای گشت و بازرس در بخش مصرف آب کشاورزی در دست اقدام است.

رشیدی بیان کرد: تسریع در اجرای پروژه های تامین و انتقال آب شرب به شهرها و روستاهای استان، مطالعات مربوط به انتقال آب حوزه به حوزه و ساماندهی رودخانه ها و اجرای طرح های کنترل سیل نیز از جمله فعالیت های شرکت آب منطقه ای کرمان در چند سال اخیر بوده است.

با افتتاح‌های رییس جمهوری محقق شد: سبز شدن نوار مرزی غرب کشور پس از ۸۱ سال - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۳

۸۱ سال پیش زمانی که مطالعات طرح ملی سامانه گرمسیری کلید خورد، کمتر کسی تصور می کرد که این طرح که با مهار رودخانه سیروان و هدایت آن به سمت دشت‌های کرمانشاه و ایلام طراحی شده بود، پس از هشت دهه و در دولت تدبیر و امید به بار بنشیند.

به گزارش گروه روی خط خبر خبرگزاری برنا، مطالعات طرح ملی سامانه گرمسیری به عنوان بزرگترین طرح عمرانی در تاریخ کشورمان از سال ۱۳۱۸ شروع شد و اجرای آن تا پیش از دولت تدبیر و امید پیشرفتی نداشت تا اینکه در سال ۹۳ دولت با کسب اجازه از رهبر معظم انقلاب، هشت میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی را به مهار آب های مرزی اختصاص داد و به این ترتیب منابع مالی مورد نیاز برای احیای دشت های مرزی از طریق ایجاد شبکه‌ها و کانال های آبرسانی فراهم شد.

از این رو دولت تدبیر و امید اجرای طرح سامانه گرمسیری در دشت‌های ایلام و کرمانشاه را در ذیل طرح‌هایی که می توانند از منابع صندوق توسعه ملی استفاده کنند، قرار داد زیرا تا پیش از مهار رودخانه سیروان، آب‌های آن از مرز خارج می شد و کارایی لازم را نداشت.

طرح بزرگ سامانه گرمسیری به عنوان بزرگترین طرح عمرانی کشور با ۱۵۰ هزار میلیارد ریال اعتبار در دست اجراست که آب رودخانه سیروان در استان کردستان را از طریق تونل نوسود از منطقه ازگله خارج و زمین های منطقه را تا دهلران و مهران در استان ایلام آبیاری می کند.

با اجرای طرح سامانه گرمسیری حدود ۹۰۰ میلیون متر مکعب آب در اختیار استان‌های کرمانشاه و ایلام قرار می گیرد که در این طرح ۵۰ هزار هکتار از زمین های دیم شهرستان های سرپل ذهاب، گیلانغرب و قصرشیرین به آبی تبدیل می شود ضمن اینکه از این میزان، ۱۰۰ میلیون متر مکعب آب نیز سهم بخش

صنعت است.

آنچه امروز با حضور رییس جمهوری به صورت ویدئو کنفرانس به بهره‌برداری رسید، مجموعه‌ای بزرگ از طرح‌های توسعه منابع و خاک مرزی است که با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی اجرایی شده و شامل شبکه‌های آبرسانی و زهکشی در ۲۳ هزار هکتار از اراضی کرمانشاه و ایلام است. کاهش اثرات خشکسالی و تامین نیازهای آب شرب و صنعت، بهبود و توسعه کشاورزی در استان‌های کرمانشاه و ایلام از اهداف اجرای این پروژه به شمار می‌رود که برای اجرای آن افزون بر ۱۷۷۳ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری صورت گرفته است.

به گفته رضا اردکانیان وزیر نیرو، با افتتاح این طرح شاهد افزایش چهار برابری در تولیدات کشاورزی و توسعه منطقه خواهیم بود و تا پایان دولت دوازدهم ۳۵ هزار هکتار از اراضی این منطقه تحت پوشش سامانه گرمسیری قرار می‌گیرد؛ وی این وعده را هم داد که تا پایان امسال ۱۹۶ طرح با سرمایه‌گذاری ۳۴ هزار میلیارد تومان افتتاح می‌شود.

حجت الاسلام حسن روحانی رییس جمهوری در آیین افتتاح این طرح آبی و خاکی با قدردانی از همه کسانی که در اجرای این طرح بزرگ همکاری داشتند، اظهار داشت: در زمان جنگ تحمیلی، آرزوی ما این بود که با پیروزی رزمندگان اسلام این دشت‌ها آباد شود و امروز با افتتاح این طرح‌ها مردم این منطقه شاهد آبادانی این منطقه خواهیم بود.

با استفاده از کانال‌های ایجاد شده، ۱۱ دشت در استان کرمانشاه و یک دشت در استان ایلام آبیاری می‌شوند که شامل که ۵۲ کیلومتر خط اصلی انتقال، ۲۲۰ کیلومتر انشعاب لوله‌های فرعی، هشت هزار و ۸۵۰ کیلومتر تونل دارد و برای آن هشت ایستگاه پمپاژ و ۲ ایستگاه پست فشار قوی و ۱۵۰ کیلومتر خط انتقال برق احداث شده که ۲۱ هزار و ۵۰۰ هکتار آن در استان کرمانشاه و یک هزار و ۵۰۰ هکتار آن در ایلام واقع است.

محمد حاج رسولی ها معاون وزیر نیرو و مدیرعامل شرکت مدیریت منابع آب کشور درباره این طرح ها گفت: ۳۵ هزار هکتار اراضی کشاورزی در استان‌های مرزی ایلام و کرمانشاه تا پایان دولت دوازدهم مشروب می‌شود.

وی یادآور شد: با افتتاح این طرح دشت های از گله با وسعت ۹۰۹ هکتار، جگیران سه هزار و ۷۷۴ هکتار، ذهاب شمال پنج هزار و ۳۹۰ هکتار، ذهاب جنوبی یک هزار و ۴۵۶ هکتار و حومه قراویز یک هزار و ۶۵ هکتار تحت پوشش این شبکه قرار می‌گیرند.

همچنین به گفته کاظم خاوازی وزیر جهاد کشاورزی با افتتاح این طرح نه تنها ۱۷ هزار و ۵۰۰ هکتار از اراضی دیم به کشت آبی تبدیل می‌شود، کشاورزان می‌توانند توانست به جای یک کشت تا سه بار کشت در این اراضی انجام دهند.

وزیر جهاد کشاورزی با اعلام اینکه از سال گذشته تاکنون ۷۷ هزار هکتار به زمین های کشاورزی با کشت آبی اضافه شده است، تاکید کرد: با افتتاح طرح های امروز برای ۹۲۰۰ نفر به طور مستقیم شغل ایجاد خواهد شد.

توجه دولت به منابع آبی و کشاورزی غرب کشور

توجه دولت تدبیر و امید به صیانت از منابع آبی غرب کشور یکی از موضوعاتی بود که در آیین امروز مورد تاکید قرار گرفت؛ در این رابطه هوشنگ بازوند استاندار کرمانشاه گفت: ظرف ۴۰ روز گذشته سه طرح بزرگ شامل سد شرف شاه، طرح بزرگ گرمسیری و توسعه آب و خاکی و طرح رونق شهرهای سومار و نفت شهر از طریق ویدئو کنفرانس توسط رییس جمهوری افتتاح و به بهره برداری رسیده است. علیمрад اکبری معاون آب و خاک وزیر جهاد کشاورزی نیز در این آیین گفت: با اجرای طرح های آبیاری نوین در استان ایلام در قالب پروژه های سامانه گرمسیری و احیای اراضی جنوب استان، میزان

اراضی مجهز به سیستم نوین آبیاری از ۷۰ هزار هکتار به ۱۶۰ هزار هکتار افزایش می‌یابد. وی افزود: سهم دولت تدبیر و امید در هشت سال خدمت رسانی در حوزه کشاورزی به استان ایلام از مجموع ۱۶۰ هزار هکتار، ۱۰۰ هزار هکتار است.

مهار همه آبهای مرزی، هدف نهایی دولت

مهار آب‌های مرزی از اهداف بلند مدت کشور در برنامه ششم توسعه به شمار می‌رود؛ کشورمان با داشتن ۴۷ رودخانه مرزی و ۱۲ استانی که در موضع آب‌های مرزی و مشترک هستند، این قابلیت را دارد تا با اجرای سامانه‌های نوین آبیاری هم توسعه مرز و معیشت مرزنشینان را عملیاتی کند و هم از هدر رفت منابع آبی آن هم در کشور خشکی چون ایران جلوگیری کنند.

در این پیوند می‌توان به آب‌های مرزی و مشترک استان‌هایی چون سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، خراسان رضوی، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی اشاره کرد که قابلیت خوبی برای توسعه سامانه‌های آبیاری دارند.

در این رابطه رضا اردکانیان وزیر نیرو گفته است: تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ما یک سد مرزی با ۶۵۰ میلیون متر مکعب قدرت تنظیم آب در اختیار داشتیم که بعد از انقلاب و در مدت چهار دولت این تعداد به ۲۸ سد با ظرفیت ۳,۲ میلیارد متر مکعب رسید اما در دولت تدبیر و امید به تنهایی ۲۴ سد با قدرت تنظیم ۲,۵ میلیارد متر مکعب اجرا شده و هنوز هم طرح‌هایی از این دست در حال اجراست. به گفته وزیر نیرو، از سال ۹۳ به بعد با اجازه رهبر معظم انقلاب برای استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، از محل این طرح‌ها در مرحله اول آب شرب ۴۶ شهر، ۱۰۳۶ روستا و ۴۷۰ مگاوات ظرفیت نیروگاه‌های برق آبی کشور اضافه شد و ده‌ها هزار هکتار شبکه‌های مدرن زهکشی اجرا شدند.

کاهش ذخایر آب در تهران/رشد مصرف از بارش‌ها سبقت گرفت - خبرگزاری مهر

مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۵

تهران- ذخایر سدهای پنجگانه تهران در حالی کاهش یافته است که به گفته مسئولان امر میزان بارش‌ها در سال آبی جاری نسبت به گذشته افزایش نشان می‌دهد.

خبرگزاری مهر - گروه استان‌ها: کم‌آبی مقوله‌ای است، که دهه‌های اخیر گریبان گیر مناطق مختلف کشورمان شده است و فرقی هم ندارد، که در شمال و جنوب کشور و یا هرکجای دیگر باشید، قطعاً با کم‌آبی دست‌به‌گریبان بوده و آن را تجربه کردید.

استان تهران نیز از این مقوله مستثنا نیست و مهاجرت‌های بی‌حساب و کتاب و روی آوردن مردم به این استان و افزایش جمعیت آن در عصر حاضر سبب ایجاد جدی‌تر شدن تهدید کم‌آبی در استان تهران شده است.

جمعیت تهران طی ۵۰ سال گذشته روند افزایشی داشته است، جمعیت این استان در دهه ۴۰ زیر سه میلیون نفر بوده است، اما اکنون این استان حدود ۱۷ میلیون نفر جمعیت دارد و قطعاً تأمین آب این جمعیت فزاینده به‌سادگی میسر نیست.

گرما و کرونا دو عامل افزایش مصرف آب در استان تهران

خشک‌سالی در تهران مربوط به دیروز و امروز نیست، بلکه به گفته قائم‌مقام ستاد توسعه آب، خشک‌سالی، فرسایش و محیط‌زیست معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری از اوایل دهه ۳۰ خشک‌سالی در کشور آغاز شد و تا اواخر دهه ۴۰ ادامه داشته است و نیز پس از آن از سال ۱۳۵۳ به بعد دوره ترسالی آغاز شد و تا سال ۱۳۷۷ ادامه داشت و سپس از اواخر سال ۱۳۷۷ خشک‌سالی آغاز شد و

تا ۱۳۹۷ ادامه داشت.

این خشک‌سالی‌های پیاپی سبب خشک شدن قنات‌های متعددی شد و هم‌زمان با این خشک‌سالی‌ها شاهد مهاجرت و افزایش بی‌رویه جمعیت و پیرو آن برداشت‌های فزاینده آب از منابع زیرزمینی و کاهش سطح آب سفره‌ها بودیم و میزان برداشت از سفره‌های زیرزمینی به حدی رسید، که فرونشست در سراسر استان آغاز و بحران آفرین شد.

تأمین آب برای پایتخت، آن‌قدر استراتژیک و مهم بود، که سدهای «زیارت»، «ماملو»، «امیرکبیر»، «لار»، «لتیان» و «نمرود» در اطراف تهران احداث شد و مورد بهره‌برداری قرار گرفت، اما همچنان این سدها پاسخگوی نیاز استان نبودند و برداشت‌های بی‌رویه هر روز بیشتر از روز گذشته می‌شد و نگرانی‌ها در این خصوص افزایش می‌یافت.

البته در یکی دو سال اخیر بارش‌های تقریباً مناسبی در استان تهران رخ داد و این باور را در بین مردم ایجاد کرد، که دوره خشک‌سالی به پایان رسیده و وارد دوره ترسالی شده‌ایم، البته کارشناسان افزایش بارش‌ها نسبت به میانگین درازمدت را تأیید می‌کنند، اما هنوز به‌طور قطع نمی‌توانند، راجع به ورود به دوره ترسالی اظهارنظری کنند و تنها آن را احتمالی می‌دانند، که به راحتی نمی‌توان آن را تأیید و یا رد کرد.

این بارش‌های مناسب با شیوع ویروس کرونا و لزوم رعایت بهداشت فردی توأم شد، تا این بارش‌ها و تصور ورود به دوره ترسالی سبب مصرف بی‌رویه آب در استان تهران و رکورد زنی مصرف در بسیاری از روزها شود.

حدود نیمی از آب مصرفی در تهران توسط مشترکان پر مصرف استفاده می‌شود

اما آیا در حال حاضر دوران ترسالی را تجربه می‌کنیم یا خیر؟ وضعیت مصرف و ذخایر آبی استان تهران چگونه است و آیا بارش‌های یکی دو سال اخیر توانسته سطح آب‌های زیرزمینی را بالاتر بیاورد یا خیر؟

سؤال‌هایی است، که مدیرعامل آب و فاضلاب استان تهران در پاسخ به خبرنگار مهر گفت: بارش‌ها در استان تهران طی سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۱۷ درصدی داشته است، که خوشایند است، اما در عین حال میزان آب ذخیره‌شده در سدهای پنج‌گانه امیرکبیر، لیتان، لار، طالقان و ماملو نسبت به مدت مشابه سال قبل ۸۵ میلیون مترمکعب کاهش داشته است.

محمدرضا بختیاری با اشاره به اینکه آب ذخیره‌شده پشت سدهای پنج‌گانه تهران یک میلیارد و ۲۱۹ میلیون مترمکعب در سال گذشته بوده است، اظهار داشت: اکنون این ذخایر به یک میلیارد و ۱۳۸ میلیون مترمکعب رسیده است.

وی تصریح کرد: مصرف آب در تهران به دلیل تقارن گرمای هوا و شیوع ویروس کرونا رکورد ۵۰ ساله را شکست، ما هر سال حدود سه الی چهار درصد رشد مصرف در استان تهران داریم، که طبیعی و متناسب با رشد جمعیت است، اما در سال جاری شاهد افزایش ۱۱ درصدی بودیم، که نگران‌کننده است و می‌طلبد، که مردم در مصرف آب صرفه‌جویی کنند.

مدیرعامل آب و فاضلاب استان تهران بیان کرد: از زمان شیوع ویروس کرونا در اواخر سال گذشته تاکنون همواره در پیک مصرف آب بوده‌ایم، تهرانی‌ها در روزهای اوج مصرف حدود ۱,۳ برابر حجم آب دریاچه «چیتگر» آب مصرف می‌کنند، که مقدار قابل‌توجهی است و میزان مصرف آب روزانه در استان تهران به جز یکی دو روز، هیچ‌گاه کمتر از حجم دریاچه چیتگر نبوده است.

وی افزود: در حال حاضر حدود نیمی از آب مصرفی در تهران توسط مشترکان پرمصرف استفاده می‌شود.

مصرف آب در استان تهران ۱۲ درصد بیشتر از بارش‌ها است

معاون حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای استان تهران که بارها نسبت به کاهش ذخایر آب و

کعبود منابع آبی در این استان هشدار داده است، به مهر گفت: علی‌رغم بارش‌های مناسب اما به دلیل مصرف بالای آب در استان تهران هر سال بیش از گذشته به‌سوی تنش آبی گام برمی‌داریم و دلیل آن‌هم ۱۲ درصد بیشتر از حجم بارش در سطح استان تهران است.

احمدعلی قربانیان عنوان کرد: استفاده از ظرفیت پساب تولیدی تصفیه‌شده برای تأمین آب در بخش کشاورزی و صنعت و ترویج شیوه‌های آبیاری نوین در بخش کشاورزی می‌تواند بخش مهمی از مشکلات ممکن در زمینه تأمین آب و تنش آبی را برطرف کند.

وی تأکید کرد: می‌بایست، در زمینه مصرف صرفه‌جویی کنیم و از سویی دیگر پروژه‌های تصفیه‌خانه‌های فاضلاب هرچه سریع‌تر به مدار وارد شوند، تا پاسخگوی آب یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون مترمکعبی مردم تهران در سال باشیم.

این مسئول آب و فاضلاب استان تهران بارش‌های سال آبی جاری را مناسب قلمداد کرد و گفت: به همین دلیل از ابتدای سال آبی ۹۸-۹۹ تا پایان تیرماه سال جاری توانستیم، ۱۵ درصد بیشتر از مدت مشابه سال گذشته به تأمین آب شب و ۲۳ درصد بیشتر به تأمین آب کشاورزی پردازیم.

گرچه بارش‌ها در سال آبی جاری قابل قبول بوده و رشد نسبی را به همراه داشته است، اما باید بدانیم، استان تهران طبق آمار با سرانه ۱۸۴ مترمکعب در سال فقیرترین سرانه آبی را بین استان‌های کشور دارد و اگر طرح‌های تصفیه فاضلاب، اصلاح الگوی مصرف، ترویج شیوه‌های آبیاری نوین و... را پیش نگیریم، دیری نخواهد پایید، که تهران با بحران بی‌آبی مواجه شده و پایتخت کشور و حدود ۱۷ میلیون ساکن این استان با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهند شد.

شناسایی موانع اجتماعی احیای منابع زیرزمینی آب- خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۵

تهران- ایرنا- موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو با هدف شناسایی موانع اجتماعی پیاده‌سازی طرح احیا و تعادل بخشی منابع زیرزمینی، پروژه پژوهشی را کلید زد.

به گزارش روز شنبه روابط عمومی موسسه تحقیقات آب، شروع اقدام‌های دولتی برای حفاظت از منابع آب زیرزمینی به دهه ۱۳۴۰ و به خصوص تدوین قانون آب و نحوه ملی شدن آن مربوط می‌شود که در آن مسدود کردن چاه حفر شده بدون پرداخت هیچ‌گونه خسارت در مناطق ممنوعه مطرح شد. شدت حفاظت از منابع آب زیرزمینی تا جایی بود که در ماده ۲۱ این قانون، وزارت آب و برق وقت ملزم به ایجاد پلیس مسلح آب جهت حفاظت از آب شد. حفاظت از منابع آب زیرزمینی در قانون توزیع عادلانه آب در سال ۱۳۶۱ مجدداً مورد توجه قرار گرفت، لیکن تبصره ماده ۳ این قانون، زمینه مجوز گرفتن چاه‌های غیرمجاز را فراهم کرد.

تسهیل برداشت از منابع آب زیرزمینی در نهایت منجر به افت منابع آب شد و این روند ادامه یافت تا آنکه طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی کشور مشتمل بر ۱۵ پروژه در جلسه پانزدهم شورای عالی آب کشور در تاریخ ۲۵ شهریور ۹۳ مصوب شد. از آنجا که این طرح‌ها به طور عمده سلبی هستند (برای مثال سلب مالکیت چاه غیرمجاز و ممانعت از برداشت غیرمجاز آب) با مقاومت‌های اجتماعی زیادی روبرو شدند که مانع از اجرای صحیح و دقیق طرح شد. برای شناخت این مقاومت‌ها، تحقیقاتی توسط موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو صورت گرفت.

نتایج تحقیقات نشان داد، یکی از موانع مهم اجرایی شدن طرح تعادل بخشی ناهمسویی قوانین کشور با طرح است. چنانکه هم‌راستا با اجرایی شدن طرح احیاء و تعادل بخشی قانونی تحت عنوان قانون «تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری» زمینه‌ساز مجوز دادن به چاه‌های فاقد پروانه (غیرمجاز) شد.

مجوز گرفتن دوره‌ای چاه‌های غیرمجاز منجر به مقاومت اجتماعی زیادی برای اجرای طرح شده است زیرا این شائبه را ایجاد کرده است که هر چاه غیرمجازی به مرور زمان پروانه بهره‌برداری اخذ خواهد کرد.

در رابطه با برداشت غیرمجاز نیز نصب کنتور بر روی چاه به عنوان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های این طرح تعریف شد. اما کماکان به دلیل نبود سازوکار واحد در قوانین و برنامه‌ها، موانع اجتماعی زیادی در برابر اجرای این طرح ایجاد شده است. بعنوان مثال متولی پرداخت هزینه نصب کنتور به دفعات در برنامه‌ها و قوانین تغییر یافته‌اند. در ماده ۱۲ قانون توزیع عادلانه آب، هزینه خرید کنتور چاه با بهره‌بردار است، لیکن در قانون بودجه سال ۹۴ تأمین اعتبار آن از محل طرح تعادل‌بخشی در نظر گرفته شده و بازپرداخت آن توسط متقاضی تعیین شده است.

مجدد در برنامه پنجم توسعه، مسوول پرداخت هزینه کنتور، دولت تعیین شده و حتی در تبصره ۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نیز آمده است که وزارت نیرو کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنتور حجمی یا هوشمند چاه‌های مجاز کشاورزی را از محل اعتبار طرح‌های «تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل پیوست شماره ۱ این قانون» پرداخت کند. اما در برنامه ششم مجدداً این هزینه به عهده بهره‌بردار گذاشته شد. این تغییر برنامه‌ها و وظایف، باعث شده است که کشاورزانی که با طرح‌های دولت همسو بوده و هزینه نصب کنتور را پرداخت کرده‌اند، در مقایسه با دیگران که در پرداخت هزینه مقاومت کردند و در نهایت دولت متحمل هزینه شد، متضرر شوند.

از سوی دیگر به دلیل کمبود بودجه تعداد محدودی کنتور برای هر دشت تعریف شده است. این مساله منجر به «نصب گزینشی کنتور بر روی چاه‌های دشت» شده است. در خصوص نصب کنتور، به طور معمول بهره‌برداران مقاومت می‌کنند زیرا در یک سفره مشترک، برخی باید کنتور نصب کنند و برداشت از منابع آب توسط آنها ثبت و ضبط می‌شود؛ اما همسایه یگان کناری آنها بدون هیچ ضابطه‌ای

به میزان نیاز خود از سفره مشترک برداشت می‌کنند.

موضوع‌های فوق‌الذکر نشان می‌دهند که طرح‌ها و قوانین به تنهایی بازدارنده برداشت نامتناسب از سفره آب زیرزمینی نیستند و همه مردم باید پلیس آب بوده و از منابع آب مشترک حفاظت محلی کنند. برای این کار اگرچه طرح مدیریت مشارکتی در قالب شکل‌های آب بران در طرح احیا و تعادل بخشی دیده شده است، اما از آنجا که جلب مشارکت در قالب طرح بوده و نه خودجوش، موانع اجتماعی دیگری را سبب شده است.

این عوامل و موانع اجتماعی بیانگر این است که امر اجتماعی در مدیریت آب زیرزمینی، امری زیربنایی و مهم است. اما از آنجا که نتایج در کوتاه‌مدت ملموس نبوده و در بسیاری از موارد کمی و قابل‌شمارش نیست، بسیاری از مدیران در صرف بودجه برای آن تنگ‌دستی می‌کنند. این در حالی است که نتایج مطالعه‌های جهانی نشان داده است که بدون توجه به بعد اجتماعی مسائل آب هیچ برنامه حفاظتی به نحو مطلوب پیاده‌سازی نخواهد شد.

در همین راستا و با هدف بررسی موانع اجتماعی تعادل بخشی به منابع آب زیرزمینی، موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو پروژه پژوهشی با عنوان "بررسی راهکارهای اجتماعی تسهیل اجرای طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی در کشور" را در دستور کار قرار داده است.

آینده آبی خوبی در انتظار شرق هرمزگان است/ بهره‌برداری از ۹ پروژه آبرسانی - خبرگزاری تسنیم مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۶

گروه استان‌ها-مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب هرمزگان گفت: از سال ۹۴ تاکنون ۹ پروژه آب و فاضلاب در مجموع با اعتباری بالغ بر ۴ هزار و ۹۷۹ میلیارد ریال در مناطق شرق هرمزگان اجرا شده است.

به گزارش خبرگزاری تسنیم از بندرعباس، مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب هرمزگان در نشست مشترک با نماینده مردم شرق هرمزگان در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه؛ آینده آبی خوبی در قالب برنامه‌های کوتاه مدت و بلند مدت برای شرق هرمزگان پیش بینی کرده‌ایم، به تشریح اقدامات انجام شده در شهرستان‌های میناب، رودان، جاسک، سیریک و بشاگرد پرداخت.

وی با بیان اینکه جمعیت شرق هرمزگان عمدتاً روستایی بوده که به تبع افزایش حجم خدمات رسانی آبفا را می‌طلبد، اظهار داشت: در این رابطه، طرح یکپارچه سازی شرکت‌های آب و فاضلاب شهری و روستایی با هدف ارائه خدمات بیشتر و کاهش تنش‌های آبی در مناطق روستایی اجرا شده است.

امین قصمی افزود: همچنین در راستای خدمات رسانی مطلوب تر به روستاها، آبفا ساختارهای شهرستانی خود را ارتقا داده است به طوری که در هر شهرستان چند ناحیه آب و فاضلاب راه اندازی شده است.

مدیرعامل آبفا استان در ادامه با اشاره به اقدامات انجام شده در شرق هرمزگان، گفت: از سال ۹۴ تاکنون ۹ پروژه آب و فاضلاب در مجموع با اعتباری بالغ بر ۴ هزار و ۹۷۹ میلیارد ریال در این مناطق اجرا شده است که بهره‌برداری از فاز نخست طرح ملی جگین - جاسک، آب شیرین کن ۳ هزار مترمکعبی بونجی، طرح تامین آب شهرهای زیارتعلی و بیکا، فاز اول مجتمع‌های آبرسانی نازدشت و خیرآباد رودان از جمله این پروژه‌ها است.

قسمی همچنین سد جگین را به عنوان یک ظرفیت بزرگ در تامین آب شرق استان بیان کرد و گفت: بنا داریم با استفاده از این ظرفیت به بی آبی در شهرهای جاسک و بشاگرد پایان دهیم.

وی افزود: با بهره برداری از فاز اول طرح ملی جگین - جاسک در سال ۹۴ (با اعتباری بالغ بر ۴ هزار میلیارد ریال)، جمعیتی بالغ بر ۱۴۳ هزار نفر شامل؛ بندرجاسک، ۱۰۵ روستای مسیر و ناحیه نظامی (ناوگان دریایی جنوب) از آب شرب با کیفیت و پایداری بهره مند شدند، همچنین در ادامه این پروژه، آبرسانی از سد جگین تا کوه مبارک گسترش می‌یابد که روستاهای بیشتری در این مسیر از آب شرب بهره مند خواهند شد.

مدیرعامل آبفا استان با اشاره به پروژه‌های آماده بهره برداری در سال جاری، گفت: تعداد ۹ پروژه آبرسانی در مجموع با اعتباری برابر یک هزار و ۳۰۹ میلیارد ریال در حال اجراست که با بهره برداری از این پروژه ها جمعیتی بالغ بر ۳۵ هزار نفر از آب شرب پایدار بهره مند می‌شوند.

وی اضافه کرد: بهره برداری از مجتمع کرتی گابریک و کمبکی جاسک، انتقال آب به شهر گرو سندرک، آبرسانی به مجتمع شهوار-جانشینی میناب و آبرسانی به مجتمع های برنطین، آذینی و بندزرک از جمله این پروژه هاست.

قسمی همچنین به بهره برداری از فاز نخست طرح ملی آبرسانی از سد جگین به شهر سردشت در تیرماه امسال توسط رئیس جمهور اشاره کرد و گفت: این پروژه به ظرفیت ۳۰ لیتر بر ثانیه، نیاز آبی شهر سردشت و ۸ روستای مسیر شامل وی، چخون، رازکا، جکدان، علی آباد، آهون، گروغ و دهندر با جمعیتی برابر ۹ هزار نفر را تامین می کند.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب هرمزگان همچنین از اجرای فاز اول طرح آبرسانی از سد سهران به شهر گوه‌ران خبر داد و گفت: با تکمیل و بهره برداری از این طرح در نیمه دوم امسال، علاوه بر شهر گوه‌ران، ۱۲ روستای مسیر نیز از آب شرب پایدار بهره مند می شوند.

وی ادامه داد، در ادامه تکمیل این خط، آب شرب ۵۴ روستای دیگر نیز از سد سهران تامین خواهد شد که با تامین اعتبار مورد نیاز خطوط فرعی بیشتری ایجاد و تعداد روستاهای بهره‌مند از این خط انتقال افزایش می‌یابد.

وی اضافه کرد: امسال دو پروژه آب شیرین کن زیارت و کرگان در مجموع با ظرفیت ۶ هزار مترمکعب در شبانه روز و اعتباری برابر ۴۵۰ میلیارد ریال توسط بخش خصوصی اجرا و آماده بهره‌برداری است. به گفته قصمی سه پروژه شامل فاز دوم آبرسانی به روستاهای مجتمع سهران، مجتمع آبرسانی به جاسک از سد جگین و مجتمع امام توکهور در مجموع با اعتبار یک هزار و ۸۶۵ میلیارد ریال از جمله پروژه‌های در حال اجرا آبفا در شرق استان است.

وی همچنین به طرح‌های آبرسانی به شهرها و روستاهای شهرستان میناب اشاره کرد و افزود: از جمله پروژه‌های مهمی که برای این شهرستان تعریف شده است، آبرسانی از سد سرنی به میناب است که بزودی کلنگ زنی خواهد شد.

قصمی افزود: با تکمیل این پروژه، ظرفیت برداشت آب از دشت میناب کاهش چشمگیری خواهد داشت و این ظرفیت در مواقع اضطرار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب هرمزگان ابراز امیدواری کرد، با مجموع اقداماتی که در امور آبفای میناب در حال انجام است، مشکل آب شهرها و روستاهای این شهرستان نیز به حداقل ممکن برسد.

کاهش ۴ سانتی‌متری تراز اکولوژیک دریاچه ارومیه - روزنامه سبزینه مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۲۷

مدیر دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه ضمن اشاره به آخرین وضعیت این دریاچه گفت: تراز اکولوژیک دریاچه ارومیه نسبت به مدت مشابه سال قبل چهار سانتی‌متر کاهش پیدا کرده، اما به‌طور کلی وضعیت دریاچه مناسب است.

به گزارش «سبزینه» به نقل از ایسنا، فرهاد سرخوش با بیان این‌که در حال حاضر تراز اکولوژیک دریاچه ارومیه یک‌هزار و ۲۷۴ متر است، اظهار کرد: این میزان نسبت به مدت مشابه سال گذشته چهار سانتی‌متر کاهش پیدا کرده است.

وی ادامه داد: بر اساس آخرین گزارش‌ها، وسعت دریاچه اکنون دوهزار و ۹۰۱ کیلومترمربع و حجم آب آن سه میلیارد و ۷۵۰ میلیون مترمکعب اعلام شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، وسعت دریاچه ارومیه ۳۸ کیلومترمربع و حجم آب آن ۱۵۰ میلیون مترمکعب کاهش یافته است.

مدیر دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه با بیان این‌که هر ساله در فصل تابستان با توجه به شدت گرما تغییراتی را در تراز و حجم آب دریاچه ارومیه شاهد هستیم، بیان کرد: در حال حاضر بیش‌تر نقاط دریاچه به‌طور متوسط عمقی حدود ۷۰ تا ۸۰ سانتی‌متر دارد و اوضاع دریاچه به‌طور کلی خوب است.

سرخوش با بیان این‌که حیات به دریاچه ارومیه بازگشته است، ادامه داد: تلاش می‌کنیم که تا پایان امسال پروژه‌های سخت‌افزاری انتقال آب به دریاچه ارومیه به پایان برسد و از سال آینده منابع آبی جدید و ثابتی برای حوضه آبریز دریاچه ارومیه داشته باشیم.

به گفته وی، در حال حاضر کشت محصولاتی که به آبیاری زیادی احتیاج دارند، در حوضه آبریز دریاچه ارومیه کاهش پیدا کرده است و گیاهان کم آب‌بر و دارویی جایگزین این محصولات شده‌اند. این اقدام

سبب شده است که علاوه بر کاهش مصرف آب در حوزه کشاورزی، توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال را نیز مدنظر داشته باشیم.

مدیر دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه در پایان با اشاره به این که تراز اکولوژیک نرمال دریاچه ارومیه یک هزار و ۲۷۴ متر است و دریاچه در این حالت باید ۱۳ میلیارد مترمکعب آب و چهار هزار و ۴۰۰ کیلومتر وسعت داشته باشد، اظهار کرد: امیدواریم با اتمام پروژه‌های سخت‌افزاری سالانه حدود سه میلیارد مترمکعب آب به دریاچه منتقل شود و در نهایت تا سال ۱۴۰۶ به تراز اکولوژیک و نرمال خود برسد.

سالانه بیش از ۶.۳ میلیارد مترمکعب آب از چاه‌های اصفهان برداشت می‌شود - خبرگزاری ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۷

اصفهان- مدیر حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای اصفهان گفت: سالانه سه میلیارد و ۶۷۰ میلیون متر مکعب از آب‌های زیر زمینی و چاه‌های این استان بصورت مجاز و غیرمجاز استخراج و کم می‌شود. سید مهدی میرباقری روز دوشنبه در گفت و گو با ایرنا افزود: ۳,۳ میلیارد متر مکعب از این میزان را چاه‌های مجاز استان از دل زمین بیرون می‌کشند و ۳۷۰ میلیون متر مکعب نیز از چاه‌های غیرمجاز برداشت می‌شود.

وی ادامه داد: برای درک بهتر این عدد بزرگ بهتر است اینگونه مثال بزنیم که حجم کلی سد زاینده رود ۱,۴ میلیارد متر مکعب است که البته این روزها قسمت اعظم آن خالیست؛ اگر این سد بطور کامل پر باشد بیش از ۲,۵ برابر آن مقدار آبی است که سالانه از دل زمین استخراج می‌شود که در حقیقت مقدار بسیار بالایی است. وی گفت: در استان اصفهان ۴۰ هزار و ۵۶۶ حلقه چاه مجاز و ۲۱ هزار و ۲۹۷ حلقه چاه غیرمجاز وجود دارد که بین ۱۰ تا ۱۱ هزار حلقه آنها فعال است.

مدیر حفاظت و بهره‌برداری شرکت آب منطقه‌ای اصفهان اضافه کرد: از سال ۸۴ تاکنون به روش‌های گوناگون مانند مسدود و پلمب کردن از فعالیت ۶ هزار و ۵۷۰ حلقه چاه غیرمجاز جلوگیری شد که حفظ ۲۱۴ میلیون متر مکعب آب را در پی داشت.

میرباقری مسدود و پر کردن چاه‌های غیرمجاز را فرایندی زمان بر و مشکل برشمرد و خاطرنشان کرد: همکاری بین نهادها و دستگاه‌های مختلف بویژه نهادهای نظارتی و انتظامی ضروری است، زیرا مقاومت سودجویانی که سال‌ها از این چاه‌ها بصورت غیرقانونی برداشت می‌کنند بالاست.

وی تصریح کرد: حفر چاه‌های غیرمجاز در استان همچون سایر نقاط کشور وجود دارد و بی شک

فرهنگ‌سازی و اینکه همگان بفهمند سود جمعی را نباید فدای منفعت شخصی کرد برای جلوگیری از این امر لازم است.

مدیر حفاظت و بهره برداری شرکت آب منطقه‌ای اصفهان گفت: در یک سال اخیر بالغ بر یک هزار و ۲۰۰ حلقه چاه غیرمجاز جدید در شهرستان‌های مختلف استان شناسایی و برای مسدود کردن حدود ۸۰۰ حلقه اقدام شد.

نگاهی به آمار و ارقام در چهار دهه گذشته نشان می‌دهد که تعداد چاه‌های ایران حدود ۴۲ سال قبل ۶۰ هزار حلقه بود اما هم اکنون ۸۰۰ تا ۹۰۰ هزار حلقه چاه در کشور وجود دارد که ۴۰ درصد از آنها غیر مجازند و از این تعداد ۳۵۰ تا ۴۰۰ هزار حلقه چاه کشاورزی غیرمجاز در کشور وجود دارد که سالانه بیش از ۱۰ میلیارد مترمکعب آب با این چاه‌ها مصرف می‌شود.

زاینده‌رود به طول بیش از ۴۰۰ کیلومتر بزرگترین رودخانه منطقه مرکزی ایران است که از کوه‌های زاگرس مرکزی بویژه زرد کوه بختیاری سرچشمه گرفته و در کویر مرکزی ایران به سمت شرق پیش می‌رود و به تالاب گاوخونی در شرق اصفهان می‌ریزد.

این رودخانه که علاوه بر جاذبه تفریحی و فرهنگی، همواره نقشی مؤثر در کشاورزی و اقتصاد منطقه مرکزی کشورمان و هستی تالاب گاوخونی داشته است، در دهه‌های اخیر به علت کمبود بارش‌ها، خشکسالی‌های متوالی، تراکم جمعیت و افزایش برداشت به یک رودخانه فصلی تبدیل و در پایین دست در فصول گرم بویژه تابستان با خشکی مواجه شده است.

کاهش چشمگیر منابع آبی و خشکی زاینده‌رود اکنون در صدر چالش‌های فراروی این استان نظیر آلودگی هوا، ترافیک، فرونشست زمین و زیست محیطی است که به تاکید کارشناسان و مسوولان امر باید برای برون‌رفت این معضل اساسی فراگیر برنامه‌ریزی علمی و عملی پایدار با اجرای طرح‌های تامین آب صورت گیرد.

استاد دانشگاه آزاد اصفهان: جریان دائمی تنها نقشه راه زاینده‌رود است - خبرگزاری

ایرنا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۸

اصفهان - ایرنا - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی استان اصفهان گفت: زاینده رود یک نقشه راه بیشتر ندارد، آن هم جریان دائمی از ابتدا تا انتهاست.

محمد کوشافر روز سه شنبه در گفت و گو با ایرنا اظهار داشت: مستندات، مصوبات و نقشه‌های زیادی برای زاینده رود وجود دارد، اما این مصوبه‌ها و نقشه‌ها باید بر پایه مستندات علمی اجرایی شود.

وی با اشاره به تشکیل کارگروه احیای زاینده رود در مرداد ۹۹ برای تهیه نقشه راه این رودخانه ادامه داد: اقدام مناسب دولت برای احیای زاینده رود جای تشکر دارد، اما مسوولان باید اقدام لازم در این زمینه را از خود شروع کنند.

نقشه راه مدیریت حوضه آبریز زاینده رود عنوان طرحی است که با هدف حل مشکلات و احیای زاینده رود پس از ماه‌ها بررسی، اوایل مرداد امسال در جلسه کارگروه احیای رودخانه زاینده رود به ریاست اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهوری به تصویب رسید.

فرونشست زمین در اصفهان یکی از پیامدهای بحران آب و زاینده رود است

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی استان اصفهان خاطرنشان کرد: فرونشست زمین یکی از پیامدهای بحران آب و زاینده رود در اصفهان است که می‌تواند منشاء آسیب‌های مهمی برای مناطق مسکونی، صنعتی، خطوط انتقال نیرو و آثار تاریخی باشد.

وی با بیان اینکه خسارت‌ها و آسیب‌های فرونشست زمین با برگشت ناپذیر کردن منابع آب زیرزمینی، دائمی می‌شود بیان کرد: بر اساس گزارش سازمان نقشه برداری کشور، فرونشست زمین از عوامل خطر

آثار تاریخی اصفهان از جمله پل خواجه، میدان نقش جهان و سی و سه پل است.

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی استان اصفهان با بیان اینکه اکنون به همتی بیش از پیش برای حفظ میراث فرهنگی و زاینده رود نیاز داریم گفت: نگهداری و حفظ میراث فرهنگی و آثار تاریخی یک وظیفه عمومی است و جایگاه خاصی در زمینه اشتغال زایی و درآمدهای ارزی کشور بدون ایجاد آلودگی‌های قابل توجه زیست محیطی دارد.

زاینده‌رود به طول بیش از ۴۰۰ کیلومتر بزرگترین رودخانه منطقه مرکزی ایران است که از کوه‌های زاگرس مرکزی بویژه زرد کوه بختیاری سرچشمه گرفته و در کویر مرکزی ایران به سمت شرق پیش می‌رود و به تالاب گاوخونی در شرق اصفهان می‌ریزد.

این رودخانه که علاوه بر جاذبه تفریحی و فرهنگی، همواره نقشی مؤثر در کشاورزی و اقتصاد منطقه مرکزی کشورمان و هستی تالاب گاوخونی داشته است، در دهه‌های اخیر به علت کمبود بارش‌ها، خشکسالی‌های متوالی، تراکم جمعیت و افزایش برداشت به یک رودخانه فصلی تبدیل شد و در پایین دست در فصول گرم بویژه تابستان با خشکی مواجه شده است.

کاهش چشمگیر منابع آبی و خشکی زاینده‌رود اکنون در صدر چالش‌های فراروی این استان نظیر آلودگی هوا، ترافیک، فرونشست زمین و زیست محیطی است که به تاکید کارشناسان و مسوولان امر باید برای برون‌رفت این معضل اساسی فراگیر برنامه‌ریزی علمی و عملی پایدار با اجرای طرح‌های تامین آب صورت گیرد.

۱۳ میلیون هکتار از اراضی کشور کانون فرسایش بادی است؛ افزایش ۳۰ درصدی

مناطق بیابانی کشور - روزنامه سبزینه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹

بیابان‌زایی یکی از مهم‌ترین معضلات زیست‌محیطی کشور است که در خلال سال‌های اخیر به دلیل فعالیت‌های انسانی و تغییرات اقلیمی به ابعاد نگران‌کننده‌ای رسیده است. ایران ۱/۲ درصد از خشکی‌های جهان و ۳/۰۸ درصد مناطق بیابانی جهان را در خود جای داده است. به گفته عضو شورای عالی جنگل و مرتع سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور وسعت بیابان‌های کشور ۳۲/۵ میلیون هکتار است، ولی تمام عرصه‌های کشور تحت تأثیر پدیده بیابان‌زایی هستند. در ۱۰ سال اخیر ۳۰ درصد به مناطقی که تحت تأثیر فرسایش بادی بیابان شده‌اند، اضافه شده است.

در سال‌های اخیر بیابان‌زایی تحت تأثیر عوامل طبیعی و غیرطبیعی با شتاب بیش‌تری مناطق وسیعی از کشور را دربر گرفته است. پدیده‌ای که باعث کاهش حاصلخیزی خاک و تخریب سرزمینی در اراضی‌ای مانند جنگل، تالاب، اراضی بیابانی و اراضی کشاورزی شده است.

طرح مقابله با بیابان‌زایی بیش از حدود شش دهه است که در کشور اجرایی می‌شود، اما طی ۱۰ سال گذشته مناطق تحت تأثیر فرسایش بادی از ۲۰ به ۳۰ میلیون هکتار و کانون‌های بحرانی نیز از هفت به ۱۳ میلیون هکتار رسیده و خسارات زیادی به منابع زیستی، اجتماعی و اقتصادی وارد کرده است.

محسن عبدالحسینی، کارشناس دفتر امور بیابان سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، در این باره به باشگاه خبرنگاران جوان گفت: پدیده بیابان‌زایی در نقاط مختلف کشور از جنگل و مرتع گرفته تا تالاب‌ها و اراضی کشاورزی اتفاق افتاده است و داده‌ها از تخریب سرزمین در کشور خبر می‌دهد که از لحاظ پیشگیری از تخریب با وضعیت مطلوب فاصله داریم.

او افزود: اگر مناطق فراخشک ایران مانند دشت کویر را از بحث بیابان‌زایی جدا کنیم که هیچ پتانسیلی

ندارد، بقیه اراضی کشور در معرض تخریب قرار دارند و بهره‌برداری از آن‌ها باعث آسیب جدی به این مناطق می‌شود.

عبدالحسینی ادامه داد: در مناطقی که در دهه‌های اخیر تحت تأثیر فرسایش بادی شناسایی شده‌اند، پروژه‌های توسعه‌ای مانند جاده، راه آهن و توسعه شهرها انجام شده است و این مناطق تبدیل به کانون‌های بحرانی شده‌اند و مناطق دیگری نیز هستند که در اثر خشک شدن تالاب‌ها، از بین رفتن پوشش گیاهی، پایین آمدن سطح آب‌های زیرزمینی و شور شدن اراضی کشاورزی به کانون‌های بحرانی تبدیل شده‌اند.

۱۲۰ هزار هکتار عملیات بیابان‌زدایی در دستور کار سازمان جنگل‌ها

او با بیان این که تاکنون حدود دومیلیون هکتار جنگل دست کاشت در مناطق بیابانی کاشته شده است، تصریح کرد: در ۲۲ استان، ۱۴۰ شهرستان و ۴۴۸ نقطه بیابانی کشور پروژه‌های بیابان‌زدایی در حال انجام است و در سال گذشته ۱۲۷ هزار هکتار عملیات بیابان‌زدایی شامل عملیات نهال‌کاری، مدیریت هرز آب و مالچ‌پاشی در اماکن نهال‌کاری اجرا شده است. امسال ۱۲۰ هزار هکتار عملیات بیابان‌زدایی در دستور کار سازمان جنگل‌ها و مراتع قرار دارد.

بودجه اختصاصی برای مقابله با بیابان‌زایی کافی نیست

این کارشناس دفتر امور بیابان سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری با اشاره به این که بودجه اختصاصی برای مقابله با بیابان‌زایی کافی نیست، اظهار کرد: در پروژه‌های بیابان‌زدایی هدف این است که علل و عواملی را که باعث تخریب منابع طبیعی و کشاورزی می‌شود، در اولویت پیشگیری قرار دهیم و این منابع را حفظ کنیم. اگر این اعتبارات بیش‌تر و به‌موقع تخصیص داده شود، ظرفیت کار گسترده‌تری برای مقابله با بیابان‌زایی وجود دارد که کشور می‌تواند از دستاوردهایش استفاده کند.

عبدالحسینی گفت: سال گذشته ۷۵۸ میلیارد تومان از صندوق توسعه ملی برای طرح مقابله با بیابان‌زایی پرداخت شده است. مبلغ امسال ۲۴۰ میلیارد تومان است که کاهش دارد و احتمالاً این مبلغ تجدیدنظر شود.

مناطق جنگلی کشور توان بیولوژیک خود را از دست داده‌اند

فرهاد سرداری، عضو شورای عالی جنگل و مرتع سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور، هم گفت: یکی از مصادیق بیابان‌زایی در کشور فرسایش بادی است. طبق مطالعات انجام شده در ۱۰ سال گذشته مناطق تحت تأثیر فرسایش بادی از ۲۰ به ۳۰ میلیون هکتار و کانون‌های بحرانی تحت تأثیر فرسایش بادی از هفت به ۱۳ میلیون هکتار افزایش یافته است.

او افزود: وسعت بیابان‌های کشور ۳۲/۵ میلیون هکتار است، ولی تمام عرصه‌های کشور تحت تأثیر پدیده بیابان‌زایی هستند. در ۱۰ سال اخیر ۳۰ درصد به مناطقی که تحت تأثیر فرسایش بادی بیابان شده‌اند، اضافه شده است. سرداری با اشاره به این که این کانون‌های بحرانی به منابع زیستی، اجتماعی و اقتصادی خسارت وارد می‌کنند، ادامه داد: هم‌اکنون پدیده بیابان‌زایی کشور را تهدید می‌کند، زیرا مناطق جنگلی توان بیولوژیک خود را از دست داده‌اند و تخریب سرزمینی در این مناطق اتفاق افتاده است. همچنین شوری‌زایی در اراضی کشاورزی با افت منابع آب زیرزمینی که در بسیاری از دشت‌های کشور اتفاق افتاده و این اراضی را به دشت‌های ممنوعه تبدیل کرده است.

روند بیابان‌زایی رو به کاهش است

این عضو شورای عالی جنگل و مرتع سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور امسال روند بیابان‌زایی را رو به کاهش دانست و اظهار کرد: امسال به دلیل شرایط اقلیمی بارش‌های خوبی داشتیم و مراتع سرسبز بودند؛

اما همین شرایط هم خطرات خاص خود را دارد؛ زیرا وقتی مراتع سبز خشک شوند، خطر آتش‌سوزی را افزایش داده و باعث تخریب سرزمین می‌شوند.

سرداری گفت: علاوه بر تأمین اعتبارات باید زیرساخت‌های لازم برای مقابله با پدیده بیابان‌زایی فراهم شود و فعالیت انجمن‌های منابع طبیعی هم در این راستا بسیار کمک‌کننده است.

کاهش ۹۰ درصدی گرد و غبار نمکی دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا ۱۳۹۹/۰۵/۲۹

ارومیه- ایرنا- رییس دفتر استان‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه با بیان اینکه پس از آغاز اقدامات عملی این ستاد، گرد و غبار نمکی دریاچه ارومیه ۹۰ درصد کاهش یافته، گفت: حتی در برخی نقاط بحرانی، میزان ریزگردهای نمکی به صفر رسیده است.

فرهاد سرخوش روز چهارشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با بیان اینکه در سال ۱۳۹۳ و قبل از آغاز اقدامات اجرایی ستاد احیای دریاچه ارومیه، مساحتی به وسعت تقریبی ۱۰۰ هزار هکتار به دلیل عقب نشینی آب دریاچه ارومیه از اراضی حساس به فرسایش بادی محسوب می‌شد، افزود: علاوه بر اقدامات تخصصی ستاد احیا در کنترل نقاط بحرانی ریزگردها، افزایش ۵۰ درصدی وسعت دریاچه ارومیه و هشت برابری میزان آب آن سبب شد تا بسیاری از اراضی مستعد فرسایش بادی به حالت عادی و سفید بازگردند.

وی با اشاره به اهتمام دولت برای رفع دغدغه مردم درباره دریاچه ارومیه اضافه کرد: دولت تدبیر و امید برای اجرای طرح‌های احیایی این دریاچه، ۱۰۰ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری کرده است.

رییس دفتر استان‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه با بیان اینکه از سال ۱۳۹۳ تا پایان سال ۱۳۹۸ بیش از ۶۷۳ میلیارد ریال اعتبار برای مقابله با کانون‌های بحرانی ریزگردهای نمکی در دریاچه ارومیه مصوب شده است، اضافه کرد: تاکنون ۷۱ درصد از این میزان مصوب یعنی بیش از ۴۳۶ میلیارد ریال برای انجام این طرح‌ها اختصاص یافته است.

وی با تأکید بر اینکه تمامی کانون‌های بحرانی گرد و غبار نمکی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه تحت کنترل است، گفت: عملیات کنترل کانون‌های گرد و غبار نمکی در این منطقه یا به اتمام رسیده یا در مرحله پایانی خود قرار دارد.

سرخوش همچنین به اولویت بندی اجرای عملیات در کانون‌های ریزگردهای نمکی اشاره کرد و افزود: ستاد احیای دریاچه ارومیه در مقابله با ریزگردهای نمکی تمامی تلاش خود را به کار گرفته است. وی همچنین با اشاره به بهره برداری از طرح‌های انتقال آب از جنوب آذربایجان غربی به دریاچه ارومیه، اظهار داشت: این طرح‌ها در دی ماه سال جاری به بهره برداری رسیده و سالانه نزدیک به یک متر به ارتفاع دریاچه ارومیه خواهد افزود.

به گزارش ایرنا، تلاش دولت تدبیر و امید در تثبیت شن‌های روان و ریزگردهای نمکی به اندازه‌ای حائز اهمیت است که رئیس جمهوری نجات ۱۴ میلیون ایرانی از طوفان نمک را به‌عنوان یکی از اقدامات دولت تدبیر و امید برشمرد.

به نظر می‌رسد طرح‌های مهم دولت تدبیر و امید در تثبیت ریزگردها و جلوگیری از بروز طوفان‌های نمکی در منطقه و صرف هزاران میلیارد ریال برای احیای نگین آبی آذربایجان که یک مطالبه ملی و فراملی بوده است، همچنان در لابه لای تاخت و تاز رسانه‌ای و تخریب اقدامات مثبت دولت مغفول واقع مانده است.

چگونه می‌شود اهالی یک روستا اقدامات انجام شده از سوی ستاد احیای دریاچه ارومیه را به وضوح درک کرده اند ولی در عصر اطلاع رسانی و شکوفایی شبکه‌های اجتماعی، اخباری منفی از ستاد احیا و تخریب اقدامات دولت در احیای نگین آبی آذربایجان مخابره و عده‌ای تمامی تلاش خود را تزریق ناامیدی به جامعه به کار می‌گیرند.

کمترین میزان آب دریاچه ارومیه در سال ۱۳۹۳ یعنی یک سال قبل از آغاز کار عملی ستاد احیای دریاچه ارومیه با ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب به ثبت رسید که با نگاه بلند دولت تدبیر و امید هم اکنون میزان آب این دریاچه به بیش از چهار میلیارد مترمکعب رسیده که نزدیک به هشت برابر افزایش داشته است.

با وجود این افزایش نسبی تراز، نمودار تغییرات ۳۰ ساله دریاچه ارومیه بر پایه داده‌های ماهواره‌ای نشان می‌دهد که این دریاچه هنوز با روزهای خوب خود فاصله زیادی دارد و افزایش بارش‌ها و استفاده بهینه از منابع آبی بر اساس سیاست‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه می‌تواند ضمن ادامه روند افزایش تراز آب این دریاچه، به احیای کامل آن بینجامد.

قبل از تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه تراز این حوزه آبی بسته سالانه به طور متوسط ۴۰ سانتی‌متر کاهش می‌یافت اما در سایه اقدامات دولت تدبیر و امید، روند خشک شدن آن متوقف شد. هرچند تراز یک‌هزار و ۲۷۴ متر به عنوان ارتفاع اکولوژیک دریاچه ارومیه اعلام شده ولی این دریاچه در تراز یک‌هزار و ۲۷۲ متر هم شرایط مطلوب خواهد داشت و بیش از ۹۵ درصد کانون‌های ریزگرد آن رفع خواهد شد.

دریاچه ارومیه در قالب طرح‌های ستاد احیا قرار است ظرف مدت ۱۰ سال / از ۱۳۹۴ / به تراز اکولوژیک خود برسد که حدود یک‌ونیم تا ۲ سال از برنامه عقب است؛ این دریاچه از اواسط دهه ۱۳۸۰ شروع به خشک شدن کرد و بنا بر آمار بین‌المللی تا سال ۲۰۱۵ میلادی حدود ۸۰ درصد از مساحت آن خشک شد.

با توجه به این اطلاعات و آمار، بخش زیادی از آب موجود در دریاچه ارومیه با بارش‌های مناسب، انتقال خوب این بارش‌ها با لایروبی رودخانه‌های اقماری، انتقال آب سدها، کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی بوده که انتقال آب حوضه به حوضه می‌تواند به کمک این تدابیر آمده و روزهای نویدبخشی را برای دریاچه ارومیه خبر بدهد.

آب‌آورد ۱۲۵ میلیون مترمکعبی تصفیه‌خانه تبریز برای دریاچه ارومیه - خبرگزاری ایرنا

مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹

تبریز- ایرنا- تکمیل مدول دوم تصفیه‌خانه فاضلاب تبریز علاوه بر افزایش یک میلیون نفری مشترکان شبکه فاضلاب در این کلان شهر، برنامه هدایت سالانه ۱۲۵ میلیون مترمکعب پساب برای احیای دریاچه ارومیه را نیز محقق می‌کند.

به گزارش ایرنا، ساخت مدول دوم تصفیه‌خانه بزرگ فاضلاب تبریز به عنوان بزرگ‌ترین تصفیه‌خانه کشور از سال ۱۳۹۵ با اعتبار اولیه حدود ۲۰۰ میلیارد تومان در ۲ فاز مایع و لجن آغاز شده که مراحل پایانی بهره‌برداری را در صورت تامین منابع مالی می‌گذراند.

بنابر ارزیابی‌های انجام شده برای اتمام بخش مایع این طرح، که امکان بهره‌برداری اولیه آن را امکان‌پذیر می‌کند، ۷۰ تا ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار لازم است تا سطح پوشش فاضلاب تبریز از ۶۰۰ هزار نفر به حدود ۲ میلیون نفر افزایش یابد.

مدول دوم تصفیه‌خانه فاضلاب تبریز علاوه بر افزایش ۱,۵ برابر سطح پوشش شبکه فاضلاب این کلان شهر، برنامه ورود سالانه ۱۵۰ میلیون مترمکعب پساب را نیز میسر می‌کند.

مدول دوم تصفیه‌خانه تبریز دهه فجر به بهره‌برداری می‌رسد

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی در حاشیه بازدید از پیشرفت طرح مدول دوم فاضلاب تبریز، گفت: تبریز تنها کلانشهر کشور است که حدود ۸۶ درصد پوشش شبکه فاضلاب دارد.

علیرضا ایمانلو اظهار کرد: فاز اول تصفیه‌خانه فاضلاب تبریز سال ۱۳۸۱ به بهره‌برداری رسیده و ۶۰۰ هزار نفر را تحت پوشش قرار دارد؛ با اجرای مدول دوم تصفیه‌خانه فاضلاب و تقویت فاز اول در

مجموع ۲ میلیون نفر از فواید فاضلاب شهری برخوردار می‌شوند که بخش مایع این تصفیه‌خانه دهه فجر امسال به بهره‌برداری می‌رسد و وارد مدار شبکه می‌شود.

وی افزود: سالانه ۱۲۵ میلیون مترمکعب پساب حاصل از این تصفیه‌خانه پس از گندزایی به سمت دریاچه ارومیه هدایت می‌شود که در احیای رنگین آبی منطقه غرب کشور و حفاظت از محیط زیست نقش مهمی را ایفا خواهد کرد.

اکنون ۵۰ میلیون مترمکعب پساب فاز اول تصفیه‌خانه تبریز به دریاچه ارومیه هدایت می‌شود

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی خاطر نشان کرد: اکنون نیز توسط فاز اول تصفیه‌خانه ۵۰ میلیون متر مکعب پساب در سال به سمت دریاچه ارومیه هدایت می‌شود.

ایمانلو یادآور شد: برای ساخت مدول دوم تصفیه‌خانه تبریز ۲۰۰ میلیارد تومان اعتبار تخصیص یافته بود، اما برای اتمام فاز مایع آن ۷۰ تا ۱۰۰ میلیارد تومان دیگر برای امسال اعتبار نیاز است تا این طرح در سال جاری به اتمام برسد.

وی گفت: تجهیزات لازم این تصفیه‌خانه با پیش‌بینی‌ها و تدابیر اندیشیده شده قبل از تشدید تحریم‌ها از کشورهای آلمان، ایتالیا و فرانسه تامین شده و اکنون به لحاظ تجهیزاتی مشکلی نداریم و بقیه تجهیزات و اقدامات مهندسی طرح توسط متخصصان داخلی انجام و به پیش‌می‌رود تصفیه‌خانه با پیش‌بینی‌ها و تدابیر اندیشیده شده قبل از تشدید تحریم‌ها از کشورهای آلمان، ایتالیا و فرانسه تامین شده و اکنون به لحاظ تجهیزاتی مشکلی نداریم و بقیه تجهیزات و اقدامات مهندسی طرح توسط متخصصان داخلی انجام و به پیش‌می‌رود.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی ادامه داد: مشابه این تصفیه‌خانه در کشور وجود ندارد، اما به تازگی در تهران ساخت مشابه آن آغاز شده در حالی که تصفیه‌خانه تبریز به زودی افتتاح

می شود.

ایمانلو همچنین اظهار کرد: برای تصفیه فاضلاب تبریز با سیستم به روز بکار گرفته شده در این نوع تصفیه خانه، ۶ مرحله شامل آشغال گیری، دانه گیری، ته نشینی اولیه، هوادهی و ته نشینی ثانویه پیش بینی شده و خروجی نهایی آن به دریاچه ارومیه هدایت می شود.

وی همچنین تاکید کرد: با کامل شدن تصفیه خانه تبریز این کلانشهر در ۱۲ تا ۲۰ سال آینده مشکل فاضلاب شهری نخواهد داشت.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی تاکید کرد: تصفیه خانه موجود زنده است که باید درجه، هوادهی و فرآیندها سنجیده باشد تا عملیات به خوبی انجام شود.

تاکنون ۱۶۰ میلیارد ریال برای این طرح هزینه شده است

معاون بهره برداری و توسعه فاضلاب اداره کل آب و فاضلاب آذربایجان شرقی نیز به خبرنگار ایرنا گفت: تاکنون ۱۶۰ میلیارد ریال برای مدول دوم تصفیه خانه تبریز هزینه شده است که در ۲ فاز مایع و لجن انجام می شود.

پرویز عباسی اظهار کرد: فاز مایع مدول دوم تصفیه خانه فاضلاب تبریز پیشرفت ساختمانی ۹۰ درصدی دارد و در بخش تجهیزاتی نیز ۴۰ درصد پیشرفت داریم که فاز مایع به زودی آماده بهره برداری می شود و فاز لجن آن سال آینده به بهره برداری می رسد.

وی افزود: ظرفیت فاز اول تصفیه خانه فاضلاب تبریز نیز که اکنون ۶۰۰ هزار نفر را زیر پوشش خود دارد ۳۰ درصد افزایش می یابد و در مجموع ۲ فاز ۲ میلیون نفر تحت پوشش قرار می گیرد ۳۰ درصد ظرفیت فاز اول تصفیه خانه فاضلاب تبریز که اکنون ۶۰۰ هزار نفر را زیر پوشش خود دارد نیز افزایش و تقویت می شود که در مجموع ۲ فاز ۲ میلیون نفر تحت پوشش قرار می گیرد.

تصفیه در تصفیه خانه تبریز به روش فسفات‌ه انجام می شود

مدیر پروژه مدول دوم فاضلاب تبریز نیز به ایرنا گفت: این تصفیه خانه تنها تصفیه خانه در کشور است که به روش فسفات‌ه تصفیه در آن انجام می شود.

رادمهر اظهار کرد: چهار حوضچه در این تصفیه خانه ساخته شده که در این فرآیند ذرات، قابل ته نشین شدن بوده و لجن ها توسط لوله ها حذف و زلال شده و به سمت بخش هوادهی هدایت می شود.

وی افزود: ۶۰ هزار مترمکعب بتن ریزی با استفاده از ۶ هزار تن آلماتور برای ساخت مدول دوم تصفیه خانه تبریز بکار رفته است و محوطه سازی و خیابان سازی تصفیه خانه نیز به زودی اجرا می شود.

تحقق برنامه‌های دولت در لایروبی آب‌بندان‌های مازندران - خبرگزاری ایرنا مورخ

۱۳۹۹/۰۵/۲۹

ساری - ایرنا - احیای آب‌بندان‌ها به عنوان منابع آبی ماندگار و اجدادی شمالی‌ها که از سال گذشته در دستور کار دولت تدبیر و امید قرار گرفت به رغم همه مشکلات مالی طبق برنامه پیش می‌رود و دلگرمی ویژه‌ای برای کشاورزان بویژه در استان مازندران ایجاد کرده است.

به گزارش ایرنا، براساس برنامه دولت، کار لایروبی آب‌بندان‌ها به همراه سردهنه‌های زراعی با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید و تامین اعتبار از سال گذشته آغاز و مقرر شد در مدت سه سال تمامی این سازه‌های آبی قدیمی به اتمام برسد. همسو با این برنامه، دولت برای این منظور ۱۶۰ میلیارد تومان بودجه پیش‌بینی کرده است که بر اساس پیشرفت کار میان سه استان مازندران، گیلان و گلستان تقسیم می‌شود.

بر اساس آمار رسمی، مساحت کل آب‌بندان‌های استان‌های گلستان، مازندران و گیلان حدود ۳۳ هزار هکتار است که آب مورد نیاز حدود ۱۵۰ هزار هکتار اراضی شالیزاری را تأمین می‌کند.

از آن جایی که استان مازندران در بین استان‌های شمالی بیشترین تعداد و مساحت آب‌بندان‌ها را دارد، با پیگیری استانداری و همکاری شرکت آب منطقه‌ای و جهاد کشاورزی استان، تاکنون لایروبی و مرمت آنها طبق آمار برنامه پیش رفته است.

بازسازی و مرمت ۱۴۰ قطعه آب‌بندان در مازندران

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای مازندران با اعلام این که تاکنون کار مرمت و بازسازی ۱۴۰ قطعه آب‌بندان در استان انجام شده، گفت: بازسازی این آب‌بندان‌ها با اعتبار ۱۰۰ میلیارد تومانی از سوی آب منطقه‌ای و جهاد کشاورزی استان عملیاتی شد.

محمد ابراهیم بخکشی به نقش تعیین کننده آب‌بندان‌ها در تامین آب زراعی استان اشاره کرد و افزود :
برای بازسازی تمامی آب‌بندان‌های باقی مانده استان ۳۰۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است.

لایروبی سه هزار هکتار آب‌بندان مازندران در سال جهش تولید
مدیر امور اراضی و آب و خاک سازمان جهاد کشاورزی مازندران نیز گفت که کار مطالعاتی ساماندهی
۳۳ قطعه از آب‌بندان‌های استان برای سال جاری به اتمام رسیده و این پروژه مهم کشاورزی با تخصیص
۵۰ میلیارد تومان تا پایان سال مالی جاری انجام می‌شود.
فرزین فرهادی مساحت آب‌بندان‌های استان را حدود ۱۸ هزار هکتار عنوان کرد و افزود : با لایروبی
تمامی آب‌بندان‌های استان ، میزان ذخیره سازی آب در آنها از ۴۰۰ میلیون مترمکعب کنونی به ۷۰۰
میلیون متر مکعب افزایش می‌یابد.
این کارشناس آب و خاک کشاورزی مازندران گفت : به طور یقین با لایروبی آب‌بندان‌ها استفاده از

منابع آبی زیر زمینی بویژه حفر چاه‌های مجاز و غیرمجاز کشاورزی در استان کاهش می‌یابد. کارشناسان کشاورزی معتقدند ظرفیت منابع آبی آب‌بندان‌های شمال معادل چندین برابر حجم یک سد است و طبق آمار شرکت آب منطقه‌ای در حال حاضر هشت سد بزرگ و کوچک در مازندران با میانگین ظرفیت ذخیره‌سازی و آبگیری حدود ۳۵۰ میلیون مترمکعب وجود دارد که این مقدار برابر با ذخیره‌سازی فعلی آب‌بندان‌ها است ولی اگر لایروبی آب‌بندان‌های استان طبق برنامه محقق شود، ظرفیت ذخیره آب پشت آب‌بندان‌ها به حدود ۷۰۰ میلیون مترمکعب یعنی ۲ برابر ظرفیت سد‌ها افزایش می‌یابد. یکی از دلایلی که دولت به این منبع ذخیره گاهی آبی توجه کرده است مقایسه آن با ساخت سد است؛ یعنی به طور متوسط زمان سد سازی در ایران هفت تا ۱۰ سال است اما مطالعه، اجرا و بهره‌برداری از آب‌بندان‌ها شمال در کمتر از یک سال انجام می‌شود. همچنین گردشگری و مقولات زیست محیطی از کارکردهای دیگر آب‌بندان‌ها محسوب می‌شود، موضوعی که در سد سازی و ایجاد شبکه‌های آبیاری در شمال با چالش زیست محیطی مواجه است. پرورش ماهیان گرم آبی هم از دیگر کارکردهای اقتصادی آب‌بندان‌ها است. طبق آمار شیلات مازندران هر ساله ۳۷ تا ۴۰ هزار تن انواع ماهی کپور، آزاد، سفید و فیتوفاک در آب‌بندان‌های استان پرورش یافته و سپس صید و به بازار داخلی و خارجی عرضه می‌شود. آب‌بندان به عنوان سازه ذخیره ساز آب کشاورزی، مختص استان‌های شمالی کشور است که در مازندران به آن "اندون"، در گیلان "سل" و در استان گلستان "بندسار" می‌گویند.

مدرن سازی ۱۰۰ سردهنه کشاورزی

مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای مازندران همچنین تعداد سردهنه‌های سنتی و مدرن استان را یک هزار و ۸۰۰ گذر عنوان کرد و گفت: تا کنون از ۲۰۰ سردهنه مدرنی که در دستور کار شرکت قرار داشت

۱۰۰ مورد آن طی ۲ سال گذشته با هزینه ۳۰ میلیارد تومان انجام شد.

یخکشی به افزایش هزینه های اجرای طرح های شرکت آب منطقه ای در مازندران اشاره کرد و بیان داشت: مدرن سازی سردهنه‌ها برای آبیگری انهار زراعی در استان ضروری است و برای اجرای مابقی طرح های مدرن سازی سردهنه های استان به ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است.

سالانه بیش از ۱,۵ میلیارد متر مکعب از آب رودخانه ها از طریق این سردهنه ها تنظیم و به مصرف اراضی کشاورزی بخصوص شالیزاری استان مازندران می رسد.

سردهنه های سنتی رودخانه ها در مازندران مهم ترین روش آبیاری زمین های کشاورزی بویژه اراضی شالیزاری است. سردهنه های سنتی با چوب و کیسه های پر از خاک و گل درست می شود تا آب روخانه را پس از ایجاد یک مسیر انحرافی به کشتزار برساند.

با مدرن سازی سردهنه ها ، علاوه بر بالا رفتن بهره وری آب ، مدیریت و تقسیم بندی آب نیز قابل اجراست و این کار سبب می شود دیگر کشاورزان با هم بر سر تقسیم آب درگیر نشوند.

استان مازندران ۱۲۰ شاخه رودخانه اصلی و فرعی به طول حدود هفت هزار کیلومتر دارد. عمده حدود ۴۶۰ هزار هکتار از اراضی زراعی و باغی استان در حال حاضر با بهره گیری از سردهنه های کشاورزی ، از آب رودخانه ها آبیاری می شوند.

بیشترین میزان مصرف آب بخش کشاورزی در مازندران مربوط به شالیزارهاست و هدایت و تقسیم بندی آب از طریق سردهنه ها بیشترین سهم را در آبیاری این اراضی دارد.

مازندران حدود ۲۳۰ هزار هکتار اراضی شالیزاری دارد و بر اساس آمارهای رسمی سالانه یک میلیون تن برنج سفید تولید می کند.

حمایت فائو از ایران در راستای تقویت نظام‌های ملی پایش و هشدار زودهنگام خشکسالی کشاورزی؛ کارگاه فائو برای متخصصان ایرانی جهت ایجاد سامانه کشوری شاخص تنش کشاورزی - خبرگزاری ایانا مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۹

فائو ضمن حمایت از ایجاد یک نظام کشوری پایش خشکسالی در ایران، به تقویت توان نهادهای ایرانی در زمینه تشخیص دقیق‌تر دوره‌های تنش آبی و پیش‌بینی عملکرد محصولات در حوضه آبریز دریاچه ارومیه کمک می‌کند.

کارگاه فائو برای متخصصان ایرانی جهت ایجاد سامانه کشوری شاخص تنش کشاورزی به گزارش ایانا از سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد با برگزاری یک کارگاه ۳ روزه برای کارشناسان ایرانی، دانش عملیاتی و مهارت‌های مورد نیاز برای ایجاد سامانه کشوری شاخص تنش کشاورزی را در اختیار متخصصان ایرانی قرار داد.

سامانه شاخص تنش کشاورزی، نظامی طراحی شده توسط فائو و به منظور کمک به کشورها در زمینه پایش خشکسالی کشاورزی و مدیریت ریسک‌های آن و بخشی از نظام اطلاعات و هشدار زودهنگام جهانی در زمینه غذا و کشاورزی است. این سامانه از داده‌های ماهواره‌ای برای تشخیص نواحی کشاورزی که در آن‌ها محصولات زراعی می‌توانند تحت تأثیر خشکسالی قرار بگیرند، استفاده می‌کند و در نتیجه به کشورها برای تقویت نظام‌های پایش و هشدار زودهنگام خشکسالی کشاورزی کمک می‌کند.

به گفته اسکار روخاس، کارشناس منابع طبیعی و هواشناسی کشاورزی فائو که هدایت این کارگاه ۳ روزه برای کارشناسان ایرانی را برعهده داشت، «سامانه شاخص تنش کشاورزی، می‌تواند نواحی اختصاص یافته به محصولات زراعی مختلف را طی دوره‌های رشد محصولات پایش کرده و ضمن تشخیص تنش آبی، وقوع

خشکسالی - که خود موجب کاهش میزان تولید می‌شود - را ۲ ماه زودتر پیش‌بینی کند.»

سامانه شاخص تنش کشاورزی، در ابتدا توسط فائو و برای پوشش سراسر کره زمین طراحی شده است، اما در نسخه‌های کشوری، این سامانه پس از واسنجی با استفاده از داده‌های میدانی - شامل نقشه‌های کاربرد اراضی، تاریخ کاشت محصولات، دوره رشد محصولات و ضریب بازده محصولات - دوره‌های تنش آبی در محصولات را تشخیص داده و به‌صورت دقیق‌تری عملکرد محصولات کشاورزی را پیش‌بینی کند.

روخاس در ادامه افزود: «این ابزار نتایج را به صورت نقشه‌هایی که به راحتی تفسیرپذیر هستند، ساده‌سازی کرده و تصمیم‌گیران را در سطوح ملی و محلی قادر می‌سازد تا اقدامات مرتبط با کاهش اثرات خشکسالی بر کشاورزی را عملیاتی و اجرایی کنند، اقداماتی همچون پرداخت به‌هنگام بیمه خسارت محصولات کشاورزی و تأمین به‌موقع برنامه‌های حمایت اجتماعی. این نتایج همچنین ابزاری مفید برای جهت‌دهی به سرمایه‌گذاری‌های عمومی در زمینه‌های مختلفی همچون برداشت آب، شبکه‌های آبیاری، و ذخایر آبی هستند.»

در راستای این تلاش‌ها و به عنوان بخشی از پروژه «برنامه یکپارچه مدیریت منابع آب در حوضه آبریز دریاچه

ارومیه» که به صورت مشترک توسط فائو و ستاد احیای دریاچه و با حمایت مالی سفارت ژاپن برگزار می‌شود، فائو از مقامات و نهادهای ایرانی در زمینه ایجاد سامانه کشوری شاخص تنش کشاورزی حمایت می‌کند.

به گفته بهداد چهره‌نگار، مسئول بخش پژوهش‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه، «سامانه شاخص تنش کشاورزی می‌تواند به پایش دقیق تنش کشاورزی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه کمک کند، و از این طریق به مدیریت اثرات حاصل از این تنش‌ها بر مدیریت منابع آبی کمک کند. علاوه بر آن، با افزودن پیش‌بینی‌های احتمالی به سامانه شاخص تنش کشاورزی، که بخشی از فعالیت‌های ترویجی پروژه مشترک ستاد احیای دریاچه ارومیه و فائو خواهد بود، این سامانه به ابزاری مفید برای تصمیم‌گیران تبدیل خواهد شد.»

مسئول بخش پژوهش‌های ستاد احیای دریاچه ارومیه در ادامه افزود، «مرکز ملی هشدار و پایش خشکسالی که از نهادهای وابسته به سازمان هواشناسی کشور است به عنوان همتای ملی برای دسترسی به روزرسانی‌های ده‌روزه معرف‌های سامانه شاخص تنش کشاورزی پیشنهاد و تعیین شده است. این مرکز در فاز نخست، معرف‌های این سامانه را در حوضه آبریز دریاچه ارومیه واسنجی کرده و سپس خروجی آن را در سراسر کشور توسعه می‌دهد.»

به گفته چهره‌نگار، «هرچند مرکز ملی پایش و هشدار خشکسالی از ظرفیت فنی لازم برای ایجاد فرآیند خودکار محاسبه معرف‌های سامانه شاخص تنش کشاورزی برخوردار است، اما این مرکز همچنان نیازمند کمک‌های خاصی از جانب کارشناسان فائو در زمینه واسنجی معرف‌های سامانه شاخص تنش کشاورزی است.»

فائو به عنوان نهاد پیشروی سازمان ملل متحد در زمینه افزایش تاب‌آوری معیشت‌های کشاورزی و نظام‌های تولید غذا، از تلاش‌های کشورهای عضو خود در زمینه توسعه و ایجاد نظام‌های هشدار و اقدام زودهنگام کشاورزی حمایت می‌کند.

تهران - بلوار کریمخان زند- انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی- خیابان رودسر - پلاک ۵
تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵ کد پستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

<http://www.agri-peri.ac.ir>
E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir